flacăra

ANUL XXVII - NR. 23 (1200) 8 IUNIE 1978

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

„Adunați-vă cu toții sub steagurile patriei. Cele trei culori naționale vă sînt curcubeul speranțelor..."

(Din Proclamația de la Islaz)

„Niciodată viața spirituală a germanilor din vestul României nu a fost atît de bogată și diversificată"

Într-un interviu recent am afirmat, printre altele, că niciodată viața spirituală a germanilor din vestul României, cunoscuți ca șvabi din Banat, nu a fost atît de bogată și diversificată ca în ultimul sfert de veac. Făcînd această afirmație, am avut în vedere și perioada dintre cele două războaie mondiale, atît de elogiată în mod nejustificat de unele cercuri din Occident, care reproșează că, astăzi, în România s-ar duce o politică de asimilare.

Argumentele mele: numărul intelectualilor de naționalitate germană din Banatul de azi, care au absolvit licee de cultură generală sau tehnice în limba lor maternă, nici măcar nu poate fi comparat cu cel de atunci. Într-un singur an din facultățile noastre de cel mai divers profil, și nu doar din Timișoara, ies aproape mai mulți intelectuali cît existau în toată acea perioadă „prosperă". La Institutul politehnic Traian Vuia din Timișoara, prorectorul, prof. dr. ing. Helmut Theil, mi-a relatat recent că în facultățile acestui prestigios institut al învățămîntului tehnic românesc activează peste 100 cadre didactice de naționalitate germană. La aceasta se mai adaugă o catedră de limbă și literatură germană la Universitatea din Timișoara, unde există de mai mulți ani și preocupări intense privind cercetarea graiurilor vorbite de populația germană din Banat, pentru literatura germană contemporană din România și mai ales pentru cercetarea moștenirii culturale și literare.

Astfel a apărut la Editura Kriterion din București o monografie despre viața și opera fostului primar al Timișoarei, Johann Nepomuk Preyer, scriitor militant care s-a alăturat în anul 1848 revoluției. Autoarea cărții este Radegunde Täuber, lector la catedra de limbă și literatură germană a Universității din Timișoara. Alte cărți monografice au fost dedicate lui Nikolaus Schmidt, primul poet-muncitor al populației germane de pe aceste meleaguri, și lui Adam Müller-Guttenbrunn, cel mai de seamă scriitor al șvabilor bănățeni. Să ne oprim o clipă asupra lui Adam Müller-Guttenbrunn, născut la Zăbrani, lîngă Arad, care și-a găsit somnul de veci în galeria marilor personalități ale Austriei din cimitirul central din Viena. Anul trecut, cu ocazia împlinirii a 125 ani de la nașterea sa, în unele cercuri din R.F.G. s-a făcut multă vîlvă în jurul acestui ilustru și luminat om de cultură și romancier militant, afirmîndu-se că la el acasă, în România deci, ar fi tratat cu o oarecare indiferență și nicidecum în măsura complexității creației sale.

Și în acest caz, argumentele mele sînt fapte și nu vorbe tendențioase, precum că noi, germanii din România, am fi supuși unei asimilări forțate, cum afirmă unii vehiculînd masca „umanității". Nimeni nu ne romanizează, domnilor! Ocupați-vă de treburile voastre și dați-ne pace, fiindcă vrem să aducem contribuția noastră la edificarea unei societăți noi, socialiste, la noi acasă în România. Și în ceea ce privește pe Adam Müller-Guttenbrunn vă transmit pe această cale: nu domniile voastre l-au editat pentru prima dată la el acasă, în Banat, ci noi. Bineînțeles, într-o editură comunistă. Este vorba de trilogia „Lenau", apărută la Editura Facla din Timișoara. Și la urma urmei, cine a realizat primul — sau singurul! — film documentar despre viața și opera lui Adam Müller-Guttenbrunn? Televiziunea română! Și prima carte monografică ilustrată la noi a apărut și dacă, într-adevăr, vă interesează, la Timișoara se află sub tipar o ediție cu selecțiuni din opere în limba română, amplul studiu introductiv punctează prietenia lui Müller-Guttenbrunn cu românii. Prima ediție românească e îngrijită tot de Editura Facla. Romanul autobiografic „Meșterul Iacob și copiii săi", cu un amplu studiu introductiv pri-

(Continuare în pagina 24)

NIKOLAUS BERWANGER ■

C. D. ROSENTHAL: „România rupîndu-și cătușele pe Cîmpia Libertății"

● ACTUALITATEA ●

● Un bloc cu 20 de apartamente, construit în numai 6 zile! Performanța se datorează metodei unui colectiv de specialiști brașoveni de la Întreprinderea de construcții industriale. ● Luni, 5 iunie, la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra", regizorul Liviu Ciulei a primit „Premiul național al criticii australiene" pe anul 1977 pentru spectacolul cu piesa „Azilul de noapte" montat pe scena Teatrului „Old Tote" din Sidney. ● S-a încheiat electrificarea liniei ferate București-Constanța. ● Pe drumul care leagă temeinic comuna Mălini de restul județului Botoșani, Mihai Potoarcă, în ultimul hal de beție, a intrat cu „Mobra" într-un pur sînge băștinaș aflat cu treabă prin partea locului. Spre deosebire de Potoarcă, calul n-a pățit nimic.

Un început, un drum, o izbîndă

Lucram de doi ani în șantier, ca submaistru la trasaj și tîmplărie, cînd am fost chemat la județeană, unde venise un tovarăș din conducerea superioară de partid. Mai erau cîțiva tineri ca și mine, ori poate chiar mai tineri, că eu împlinisem 28 de ani și aveam carnet roșu din '46 și ne-a spus să luăm cărți de la bibliotecă și să citim, să ne ridicăm nivelul politic, să învățăm economie... Așa am și făcut. Nici pe acasă n-am mai dat. Cînd, într-o noapte, în miez de noapte, că era cam ora două, iar am fost convocați la partid și ni s-a anunțat că la prînz, în aceeași zi, se va împlini actul naționalizării, că bunurile materiale, mijloacele de producție vor trece în mîna poporului iar noi, cei de față, vom fi directorii noilor întreprinderi..."

Eroul Muncii Socialiste, inginerul Ion V. Cristea, directorul Șantierului naval din Oltenița, om acum la 58 de ani, cel mai vechi conducător de întreprindere din țară în momentul de față, își amintește în amănunt tot ceea ce s-a întîmplat din acea noapte istorică și pînă azi, fiind în fapt o istorie vivantă a unei întregi perioade de frămîntări revoluționare, de luptă și de greutăți inerente, de realizări nebănuite poate, la acea vreme. Nebănuite pentru că, așa cum afirmă chiar el, punctul de plecare, din acea punte de noapte spre o altă lumină, marcată de o filă de calendar a lunii iunie 1948, intrată în istoria țării, era un punct, într-adevăr, neînsemnat și necuprins, totodată, în imaterialitatea sa, un început de drum pîndit de neîncredere, de lipsa de experiență a unor oameni simpli, ca și submaistrul Ion V. Cristea, cărora partidul le încredința o misiune dificilă investindu-i cu nelimitata sa încredere, obligîndu-i să facă tot ceea ce omenește era posibil pentru a izbîndi.

— Vezi, dumneata, tovarășe, eu crescusem într-o familie de oameni săraci, tatăl docher în port, mama slugărind pe la boieri, învățasem meserie și aveam capul plin de speranțe dar care se opreau nu prea departe de ceea ce credeam că pot și trebuie să fac. Adică eram atras de tot

(Continuare în pagina 4)

GHEORGHE DECEMBRIU ■

„Manifestare de cea mai mare însemnătate a politicii externe a României, de pace și colaborare cu toate popoarele lumii"

În ședința sa din 6 iunie, Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al partidului și-a exprimat printr-o Hotărîre profunda satisfacție și a aprobat pe deplin rezultatele deosebit de rodnice ale vizitelor oficiale de prietenie ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în fruntea unei delegații de partid și de stat, în unele țări din Asia

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., întrunit în ziua de 6 iunie a.c., își exprimă profunda satisfacție pentru rezultatele deosebit de rodnice ale vizitelor oficiale de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, le-a făcut, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în fruntea unei delegații de partid și de stat, între 15—30 mai 1978, în Republica Populară Chineză, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Socialistă Vietnam, Republica Democrată Populară Laos și Kampuchia Democrată.

Comitetul Politic Executiv aprobă pe deplin activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în timpul acestei noi solii de pace și dă o înaltă apreciere contribuției sale inestimabile la fundamentarea și transpunerea în viață a politicii externe a partidului și statului nostru, pusă în slujba idealurilor înaintate ale poporului, a cauzei socialismului, progresului, păcii și colaborării între toate națiunile.

Comitetul Politic Executiv apreciază rolul remarcabil pe care îl îndeplinește secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele țării, în dezvoltarea relațiilor de prietenie, solidaritate și colaborare cu toate țările socialiste, pentru depășirea divergențelor dintre acestea, întărirea unității și coeziunii lor, pentru sporirea forțelor socialismului pe plan mondial.

Comitetul Politic Executiv subliniază, de asemenea, activitatea neobosită desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru făurirea relațiilor de tip nou între țările socialiste, bazate pe egalitatea deplină în drepturi, stimă și respect reciproc, pe neamestecul în treburile interne și întrajutorarea tovărășească, relații menite să constituie un model pentru întregul ansamblu al raporturilor internaționale în epoca contemporană.

A fost relevată, totodată, activitatea intensă desfășurată de președintele României în slujba cauzei întăririi unității și solidarității militante a tuturor forțelor revoluționare, democratice, progresiste și antiimperialiste din întreaga lume pentru abolirea vechii politici de forță și dictat, de asuprire a altor popoare, pentru asigurarea unor relații noi, de respect al dreptului fiecărui popor de a-și hotărî soarta conform intereselor și aspirațiilor proprii.

Comitetul Politic Executiv a reafirmat înalta prețuire pentru eforturile prodigioase pe care le desfășoară tovarășul Nicolae Ceaușescu pe plan mondial în vederea promovării unei politici noi, de deplină egalitate între toate națiunile, de înțelegere și colaborare pașnică între toate popoarele, politică ce a adus țării noastre nenumărați prieteni pe toate meridianele, a sporit în mod considerabil prestigiul României pe arena mondială.

Comitetul Politic Executiv evidențiază importanța deosebită a vizitelor tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru amplificarea și aprofundarea în continuare a raporturilor prietenești, de solidaritate militantă și strînsă conlucrare cu R. P. Chineză, R. P. D. Coreeană, Vietnam, Laos, Kampuchia Democrată în folosul și spre binele popoarelor noastre, al prosperității lor continue, al edificării victorioase a noii orînduiri, al creșterii forței și influenței socialismului în lume.

Recentele vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie un eveniment de cea mai mare însemnătate în politica externă a țării noastre, ca și în viața internațională, sînt o expresie a aplicării consecvente în viață a hotărîrilor Congresului al XI-lea și Conferinței Naționale, a Programului Partidului Comunist Român.

Comitetul Politic Executiv relevă cu profundă satisfacție că vizitele tovarășului Nicolae Ceaușescu s-au bucurat de adeziunea entuziastă și aprobarea deplină a întregului nostru popor, care le apreciază unanim ca pe o strălucită solie de colaborare și pace, o expresie a politicii internaționaliste a României socialiste care corespunde pe deplin intereselor fundamentale ale națiunii noastre, ca și cauzei dezvoltării libere și independente a tuturor națiunilor, unei largi cooperări internaționale, cauzei socialismului, progresului economic și social și bunăstării popoarelor.

Comitetul Politic Executiv apreciază în mod deosebit și exprimă cele mai vii mulțumiri pentru primirea cordială, prietenească, calda ospitalitate tovărășească cu care popoarele chinez, coreean, vietnamez, laoțian și kampuchian au înconjurat tot timpul pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe ceilalți membri ai delegației de partid și de stat, văzînd în aceasta o expresie a sentimentelor de stimă, prețuire și solidaritate ce leagă popoarele țărilor noastre.

Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. își exprimă satisfacția deplină pentru succesele istorice obținute de popoarele țărilor vizitate în înfăptuirea idealurilor și aspirațiilor lor de libertate și independență națională, în dezvoltarea economico-socială, în construcția socalismului, în făurirea unui viitor liber și prosper și le adresează cele mai calde felicitări, precum și urări de noi și tot mai mari realizări pe calea progresului și bunăstării.

Comitetul Politic Executiv evidențiază largul ecou internațional și înalta apreciere mondială de care s-au bucurat vizitele în aceste țări, convorbirile purtate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și documentele semnate, considerate ca o contribuție importantă la cauza înțelegerii și cooperării între popoare, a unității forțelor înaintate din întreaga lume, ca un nou și important succes al politicii externe românești.

Comitetul Politic Executiv dă o înaltă prețuire rezultatelor vizitei în **Republica Populară Chineză.** Actualul dialog româno-chinez la nivel înalt a pus pregnant în evidență bunele relații dintre partidele, țările și popoarele noastre, puternic impulsionate de vizita efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în anul 1971, în R.P. Chineză, de înțelegerile stabilite cu acel prilej cu președintele Mao Tzedun și premierul Ciu En-lai.

Comitetul Politic Executiv consideră că recenta vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în Republica Populară Chineză, convorbirile avute cu tovarășul Hua Kuo-fen și ceilalți conducători de partid și de stat chinezi se înscriu ca un nou moment de importanță istorică în cronica relațiilor româno-chineze, menit să dea un puternic imbold extinderii și aprofundării prieteniei și colaborării între partidele, popoarele și țările noastre.

S-a apreciat cu deplină satisfacție faptul că, în cursul vizitei, al convorbirilor purtate, s-a ajuns la înțelegeri comune cu privire la dezvoltarea cooperării româno-chineze în diverse domenii. A fost evidențiată, în acest sens, importanța semnării de către tovarășii Nicolae Ceaușescu și Hua Kuo-fen a Acordului privind colaborarea economică și tehnică pe termen lung între Republica Socialistă România și Republica Populară Chineză, document care deschide o largă perspectivă conlucrării româno-chineze în interesul dezvoltării mai accelerate a celor două țări, al progresului tot mai rapid al operei de construcție socialistă în România și R.P. Chineză.

Comitetul Politic Executiv apreciază în mod deosebit vizita delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu în **Republica Populară Democrată Coreeană,** desfășurată sub semnul strînselor relații de prietenie, colaborare frățească și solidaritate revoluționară care leagă partidele, țările și popoarele noastre — apreciind rolul hotărîtor pe care l-au avut în extinderea și aprofundarea lor întîlnirile de la Phenian și București dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, din anii 1971 și 1975.

Comitetul Politic Executiv își manifestă convingerea că dialogul româno-coreean la nivel înalt, documentele convenite cu acest prilej înscriu o nouă și strălucită pagină în cronica bogată și cu adînci tradiții a prieteniei, solidarității și conlucrării multilaterale dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre România și R.P.D. Coreeană, dintre popoarele român și coreean.

Salutînd rezultatele deosebit de fructuoase ale convorbirilor dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Kim Ir Sen, Comitetul Politic Executiv își manifestă deplina aprobare față de Declarația comună consemnată de cei doi conducători de partid și de stat privind întărirea prieteniei, solidarității și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Muncii din Coreea, dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Democrată Coreeană, document care consfințește voința comună de a ridica pe noi trepte legăturile reciproce în toate domeniile vieții politice, economice, tehnico-științifice și culturale.

Comitetul Politic Executiv apreciază că vizita în **Republica Socialistă Vietnam** se înscrie ca un nou și important eveniment în cronica relațiilor româno-vietnameze. Vizita a pus puternic în evidență legăturile trainice, cu bogate tradiții, de solidaritate și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, consolidate și mai mult ca urmare a sprijinului multilateral acordat de poporul român luptei eroice a națiunii vietnameze împotriva intervenției străine, pentru apărarea independenței și suveranității naționale și unificarea patriei. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere Declarației, semnată de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Le Duan, privind întărirea continuă a prieteniei și solidarității, dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Vietnam, dintre Republica Socialistă România și Republica Socialistă Vietnam.

Comitetul Politic Executiv a luat act cu satisfacție de rezultatele vizitei pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o, în fruntea delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, în **Republica Democrată Populară Laos** și apreciază că această vizită, convorbirile purtate cu conducătorii laoțieni vor determina întărirea relațiilor de prietenie și colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, care au bogate tradiții manifestate prin solidaritatea și sprijinul activ al poporului român față de lupta dreaptă a poporului laoțian împotriva dominației imperialiste, pentru cucerirea libertății și independenței naționale, pentru dreptul sacru de a fi stăpîn pe propriile destine.

Comitetul Politic Executiv subliniază cu satisfacție că vizita delegației de partid și de stat a Republicii Socialiste România, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în **Kampuchia Democrată,** convorbirile avute cu tovarășul Pol Pot, secretarul Comitetului Central al Partidului Comunist din Kampuchia, prim-ministru al Guvernului Kampuchiei Democrate, și tovarășul Khieu Samphan, președintele Prezidiului de Stat al Kampuchiei Democrate, se înscriu ca un moment istoric în dezvoltarea relațiilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist din Kampuchia, dintre România și Kampuchia, dintre cele două popoare.

Comitetul Politic Executiv dă o înaltă apreciere rezultatelor convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, care, înscriindu-se în cadrul bunelor raporturi dintre cele două țări ale noastre, exprimă dorința popoarelor român și iranian de a da un conținut tot mai bogat colaborării și conlucrării reciproce pe diverse planuri.

Comitetul Politic Executiv apreciază că întîlnirea și convorbirile pe care președintele Nicolae Ceaușescu le-a avut cu primul ministru al Republicii India, Morarji Desai, au pus în evidență relațiile bune existente între cele două țări, cît și dorința comună de a extinde și mai mult colaborarea și cooperarea pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes reciproc.

Comitetul Politic Executiv apreciază noile vizite ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în țări ale Asiei ca un eveniment de o deosebită importanță, ca o manifestare de cea mai mare însemnătate a politicii externe a României, de pace și colaborare cu toate popoarele lumii. Aceste vizite se înscriu în activitatea generală a Partidului Comunist Român, a României socialiste, a tovarășului Nicolae Ceaușescu de lărgire pe multiple planuri a relațiilor de prietenie cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Noua solie de pace a secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a dat expresie hotărîrii nestrămutate a țării noastre de a participa activ la viața internațională, la eforturile generale ale popoarelor pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

Aprobînd în unanimitate, cu deplină satisfacție, rezultatele vizitelor Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri care să asigure aplicarea fermă, consecventă în viață a prevederilor documentelor și înțelegerilor convenite, apreciind că aceasta corespunde intereselor fundamentale ale poporului român, ale celorlalte popoare, cauzei generale a păcii și socialismului în lume.

(Textul integral al Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. a fost publicat în ziarele apărute miercuri.)

Un nou și important moment în evoluția ascendentă a prieteniei și colaborării româno-nigeriene

În spiritul politicii consecvente a partidului și statului nostru de dezvoltare a solidarității și colaborării cu popoarele Africii, săptămîna aceasta a marcat un moment important în cronica relațiilor româno-nigeriene. Răspunzînd invitației președintelui Nicolae Ceaușescu, generalul-locotenent Olusegun Obasanjo, șeful Guvernului militar federal, comandant suprem al Forțelor armate ale Republicii Federale Nigeria a efectuat o vizită oficială în țara noastră.

În decurs de un an pe temeiul celor convenite cu prilejul istoricei vizite a președintelui Nicolae Ceaușescu în Nigeria, schimburile comerciale dintre țările noastre au crescut de aproape cinci ori, a sporit numărul societăților mixte de cooperare româno-nigeriene, s-au intensificat relațiile în domeniile științei și tehnicii, învățămîntului, sănătății, culturii și artei.

Noul dialog la nivel înalt româno-nigerian de la București, convorbirile ce au avut loc reprezintă o dovadă grăitoare a intențiilor celor două popoare și guverne de a statornici între ele raporturi tot mai strînse, de a promova mereu mai rodnic cooperarea în cele mai diferite domenii ale activității oamenilor, evidențiindu-se cu acest prilej noi căi și mijloace de extindere și adîncire a acesteia. S-a relevat de asemenea voința celor două țări și popoare de a-și aduce o contribuție activă la rezolvarea marilor probleme care confruntă astăzi omenirea, la lupta popoarelor pentru democratizarea relațiilor internaționale, pentru instaurarea unei noi ordini politice și economice mondiale.

„În ciuda faptului că ne-am descoperit unul pe celălalt destul de recent și în ciuda marilor distanțe fizice care ne separă, afirma generalul-locotenent Olusegun Obasanjo la dineul oferit de președintele Nicolae Ceaușescu, în onoarea șefului statului nigerian, am constatat că există caracteristici comune care unesc pe nigerieni cu frații lor români. Și unii, și alții sîntem pătrunși de același nepieritor spirit național și de aceeași dorință de acțiune independentă".

Președintele Nicolae Ceaușescu și generalul-locotenent Olusegun Obasanjo au subliniat cu satisfacție importanța înțelegerilor stabilite cu prilejul dialogului avut, în martie 1977, la Lagos, pentru impulsionarea și dezvoltarea relațiilor româno-nigeriene. Pe linia progreselor înregistrate în domeniul colaborării bilaterale, s-a convenit explorarea de noi căi de natură să contribuie la amplificarea în continuare a conlucrării prietenești dintre România și Nigeria, valorificarea condițiilor favorabile pe care le oferă economiile celor două țări pentru ridicarea pe o treaptă superioară a colaborării dintre ele, pentru extinderea ariei și diversificarea formelor de cooperare în domenii de interes reciproc.

„Desigur, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, ținînd seama de marile posibilități de cooperare între țările noastre putem considera aceste realizări doar ca un început bun. Îmi exprim convingerea că vizita pe care o faceți în România, continuarea dialogului nostru la București vor pune în evidență noi căi și mijloace concrete de intensificarea schimburilor și colaborării româno-nigeriene, în interesul progresului și bunăstării popoarelor noastre, precum și al cauzei păcii și colaborării internaționale".

În acest spirit, semnificațiile majore ale noului dialog la nivel înalt româno-nigerian din Capitala României constau tocmai în împrejurarea concretă ce a favorizat ambelor părți aprofundarea raporturilor de prietenie și colaborare pe multiple planuri, intensificarea relațiilor în domeniile științei și tehnicii, învățămîntului, sănătății, culturii, precum și manifestarea voinței de a conlucra în contextul general al evenimentelor internaționale în favoarea păcii și unității forțelor progresiste de pretutindeni.

Convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și șeful Guvernului militar federal nigerian, generalul locotenent Olusegun Obasanjo, purtate într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, de înțelegere și stimă ca și documentele care au fost semnate miercuri, în încheierea vizitei — Declarația Solemnă și Comunicatul Comun — dezvoltînd ideile și continuînd calea deschisă anul trecut de vizita președintelui României socialiste în Nigeria, au scos în evidență multitudinea de forme pe care le poate cuprinde cooperarea dintre Republica Socialistă România și Republica Federală Nigeria și au numit concret formele de amplificare a colaborării în domeniile tehnicii, al învățămîntului și în alte domenii de activitate. Totodată s-au reliefat mutațiile profunde care au loc pe plan mondial în favoarea forțelor progresiste, antiimperialiste și anticolonialiste, subliniindu-se că România și Nigeria sprijină activ întărirea unității acestor forțe, inclusiv întărirea unității și solidarității dintre țările africane în lupta lor pentru consolidarea independenței naționale în deplină conformitate cu năzuințele lor legitime.

ION CRISTIAN

La un an de la istorica vizită a președintelui Nicolae Ceaușescu în Nigeria, pe aeroportul Otopeni, președintele României și șeful Guvernului militar federal nigerian își string mîinile cu cordialitate

Semnarea documentelor oficiale

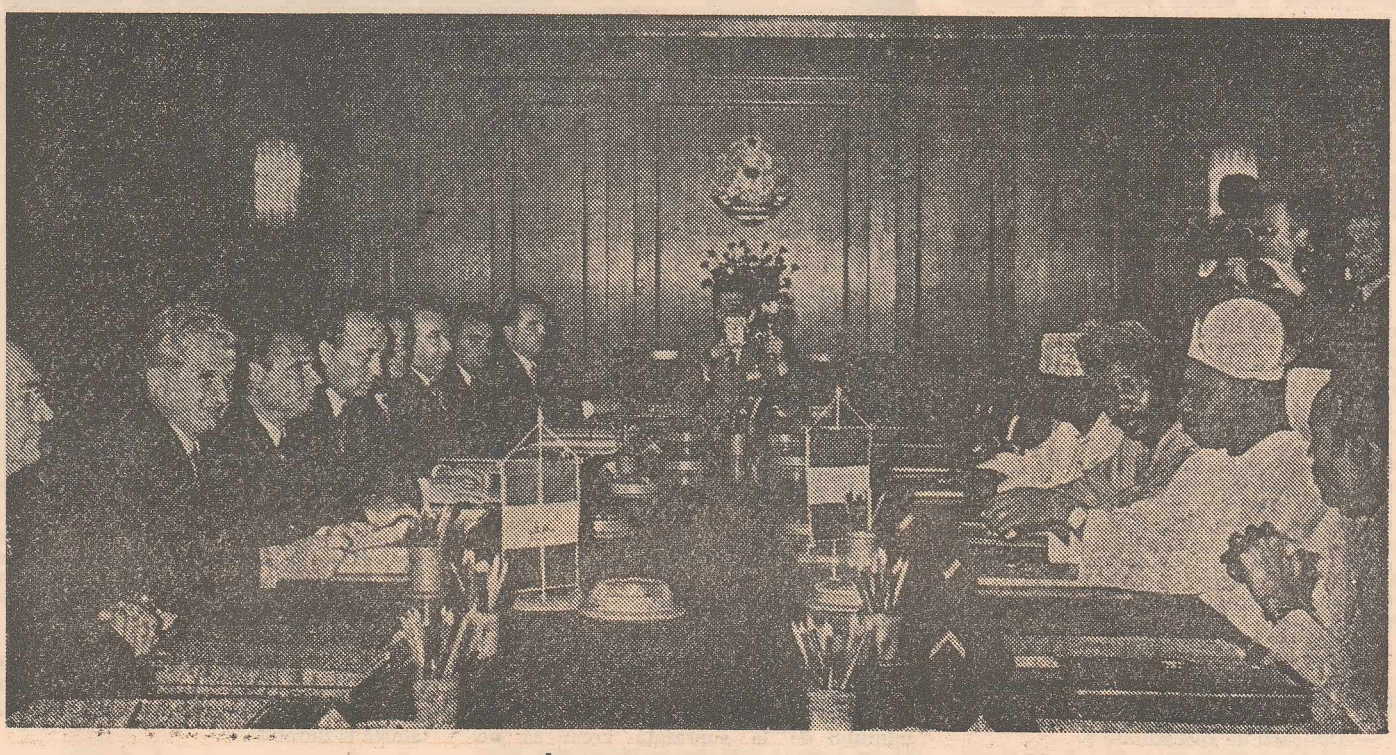

În timpul convorbirilor oficiale

Un început, un drum, o izbîndă

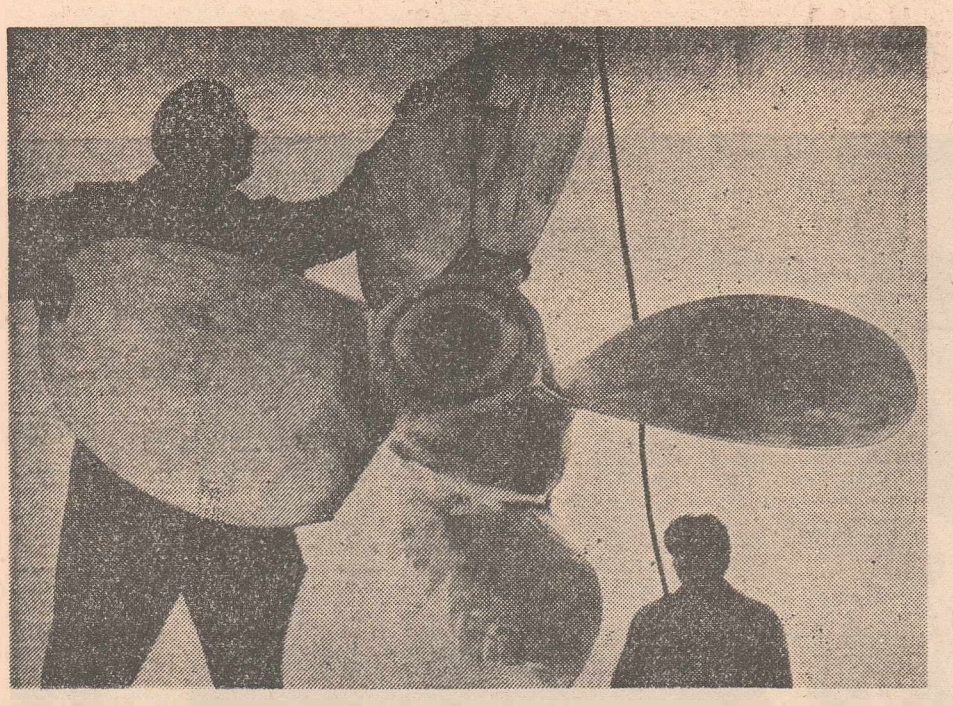

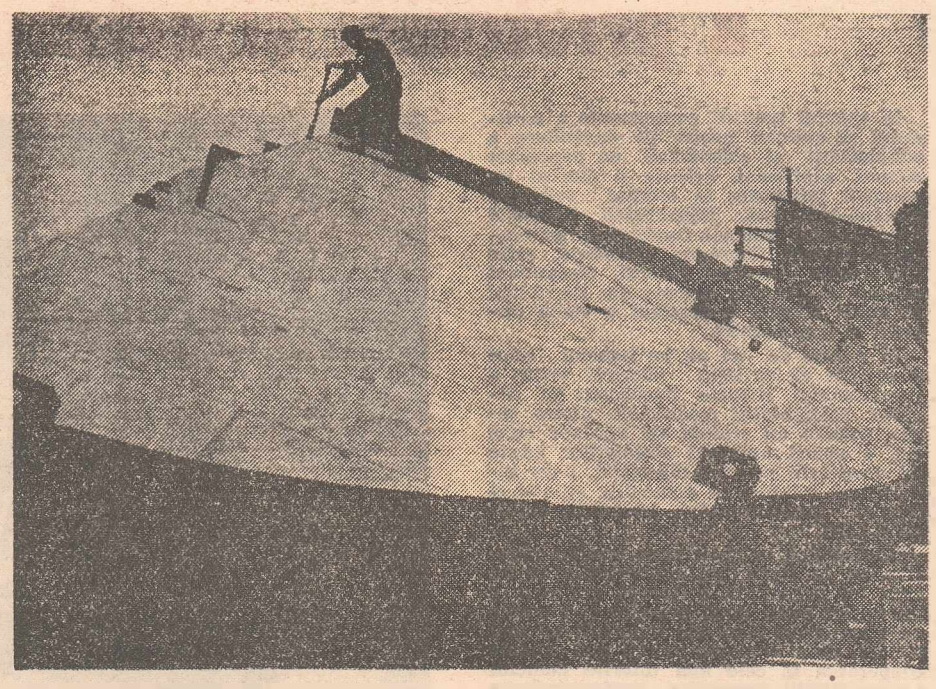

(Urmare din pagina 1)

ce însemna noutate, însă numai în sectorul pentru care mă pregătisem. Începusem chiar cu unele mici invenții, un sistem de găurire în „V", de pildă, un altul de transport al materialelor printr-un funicular, asta pentru că știam ce înseamnă să cari cu spinarea, cum făcea tatăl meu, și alții ca el, în port, dar de aici și pînă a deveni conducător, a răspunde de viața altor oameni, a minui banii poporului și așa mai departe era cale lungă.

Sună telefonul. Inginerul Ion V. Cristea își scoate șapca de care nu se desparte niciodată, fie soare, fie vînt, își șterge fruntea cu batista (aducerile aminte o presăraseră cu broboane de sudoare), ridică receptorul și răspunde. Îmi dau seama că cineva de la județ îi solicită situația la zi a producției.

— Secretara o să vă transmită imediat indicatorii. Sigur, îi avem pregătiți. Stăm bine. Și cu exportul. Vezi însă tovarășe ce fac cei de la filatură. Să nu rămînă județul de căruță. Da, noi la globală, aveți cifra exactă, 63 de milioane. Nu sînt și nu vor fi probleme. Iancu ce face, că mi-a zis centrala că planul la marfă nu-i tocmai în regulă...

Discuția continuă iar eu mă gîndesc că Ion V. Cristea este, de la ultimul Congres al partidului, membru al Comitetului Central și că, în mod firesc, trebuie să fie preocupat nu numai de ceea ce se întîmplă în șantierul naval ci în întreg județul. Mă mai gîndesc la tînărul Ion V. Cristea de acum 30 de ani, care, după ce a aflat că va fi director, s-a dus acasă și a stat la sfat cu ai lui, cu tatăl, cu mama și soția sa ascultîndu-le sfaturile, îngrijorările, îndemnurile, îl revăd admirînd chitara construită de un văr de-al său din bețe de chibrituri, care i se părea o minune, mi-l imaginez ucenic la atelierul de tîmplărie din Bariera Vergului, str. C., nr. 7, împingînd căruciorul cu marfă tocmai de acolo pînă în Buzești, la un client, îl văd citind broșuri și cărți abia scoase de sub interdicția de decenii a cenzurii, într-o sală de bibliotecă improvizată, și-l ascult acum exprimîndu-se cu siguranță și competență în probleme economice de nivel republican, realizez modul în care se simte implicat în fenomenul industrial al unui întreg județ și chiar dincolo de limitele geografice ale acestuia, și refac, de fapt, un drum istoric cu mari etape binecunoscute astăzi tuturor dar care și-au tras puterea de viață și din acel eveniment al începutului de vară din 1948, pe care unii, foarte puțini, printre care și omul din fața mea, l-au știut cu cîteva ore înaintea celor mulți, al celor pe care aveau să-i conducă, ai celor pe care aveau să se bizuie în îndeplinirea înaltei misiuni.

Convorbirea telefonică s-a sfîrșit. Directorul Ion V. Cristea își mai șterge o dată fruntea îmbrobonată, își pune din nou șapca pe cap, mă privește și întreabă : „Unde am rămas ?" Firul amintirilor se leagă din nou și iarăși sînt evocate acele zile a căror vîrstă a împlinit trei decenii, și un întreg tîrg renaște din cuvinte, un tîrg pe care Al. Vlahuță îl evoca prin 1901 astfel : „Aici, în unghiul acesta de ape, pe ruinele Constanțiolei, veche cetate zidită de Constantin cel Mare, e tîrgușorul Oltenița — schela de grîne a județului Ilfov. Malurile se teșesc. De-o parte și de alta pămîntul se așterne pustiu și neted ca o apă". Renaște pentru că viața întregii așezări s-a împletit cu cea a șantierului naval, singura întreprindere cu iz de industrie acum 30 de ani dar care avea să devină, în acest răstimp, o unitate importantă nu numai pentru oraș ci pentru întregul sector al construcției de nave. Primul director comunist al atelierelor de pe Dunărea Olteniței prelua niște magazii, 72 de muncitori și o casă de bani goală, pentru că foștii patroni își păstrau averile ascunse în acțiuni și lingouri prin marile bănci bucureștene ori prin cele străine. Dealtfel, „șantierul" naționalizat în iunie 1948, nici nu era la Dunăre ci în orășel, vizavi de spital, iar oamenii așteptau apa de băut cărată cu sacaua și măgarul... Dar, așa cum era, devenise proprietatea tuturor, iar sirenele care răsunau în aceeași zi, la aceeași oră în toată țara, au căpătat putere de simbol, strigătul lor rupînd nu numai tăcerea liniștii ci destrămînd parcă, în același timp, vechi obișnuințe, prejudecăți, nedreptăți, inegalități...

Reamintind despre „tîrgușorul" descris de Vlahuță, despre barăcile peste care Ion V. Cristea devenea director cu 30 de ani în urmă și alăturînd acele fapte realităților de astăzi — vase construite aici străbat apele lacurilor Ladoga și Onega, plutesc pe valuri de ocean, sparg ghețurile zonelor polare, transportă zeci de mii de turiști pe Dunărea europeană, dragheză fundul de mare la peste 20 de metri adîncime, pregătind nașterea noilor porturi, duc mărfurile țării și le aduc pe cele ale străinătății de la mari depărtări — saltul cantitativ și calitativ apare în dimensiunile sale reale, în acele dimensiuni despre care am spus că nici nu puteau fi bănuite.

Iar oamenii șantierului se numără acum cu miile, faptele lor se etalonează după alte criterii, mereu în schimbare, după cum în schimbare le-a fost și calificarea și munca și sentimentul proprietății, al răspunderii personale, pentru că de la bărci și mici vase de lemn, șantierul a trecut la nave adevărate, la nituire, la sudură semiautomată și automată, de la trasajul clasic, făcut pe brinci în magazii, la cel optic, de la apa din saca la cea curentă, de la robinet, la restaurantul cantină, aprovizionat de gospodăria întreprinderii, de la comenzi minore la livrări pentru firme norvegiene, pentru flotele comerciale ale unor țări mari și puternice, U.R.S.S., China, de la un profil incert la producția specializată de vase tehnice, de la învățarea meseriei „pe furate" la școlarizare profesională (în prezent 1 800 de copii urmează cursurile), Oltenița și-a lepădat trista notorietate de oraș al circiumilor și cafenelelor (64 la număr cîndva !) „celebritate" strict locală, cîștigînd o alta, de prestigiu, în rîndul acelor așezări în care oamenii încredințează drumurilor de ape mijloace trainice de transport, neobosiți cărăuși de zi și de noapte. Oamenii de aici s-au impus atenției unei țări întregi, cucerind de 14 ori steagul vredniciei, uneori clasîndu-se pe primul loc al întrecerii socialiste pe republică, iar la vremuri de grele încercări, cum au fost inundațiile din ultimii ani, n-au precupețit nici un efort pentru a salva bunul lor comun, mașinile și uneltele lor de lucru, drepturile cucerite cu 30 de ani în urmă, în acea neuitată zi de iunie, în care o idee nobilă și îndrăzneață îi chema pe părinții lor ori chiar pe ei, cei de astăzi, să se ocupe de treburile țării, să minuiască bogățiile ei, să le păzească și să le înmulțească. În curînd șantierul va înregistra cea de a 1 000-a navă produsă în cei 30 de ani care au trecut de la 11 iunie 1948, iar cei mai virstinici vor povesti celor mai tineri cum au fost începuturile și nu vor uita, desigur, să-l amintească și pe „taica", cum îi spun și concetățenii săi, Eroului Muncii Socialiste, inginer Ion V. Cristea, cel dintîi director comunist al unicei așezări cu iz industrial din Oltenița în 1948, actualul Șantier naval care a întrerupt monotonia peisajului „neted ca apa", punctînd viguros prezența industriei, reflectînd vrednicia oamenilor, puterea poporului, viziunea comunismului.

Marmură de Mahmudia

Munții sînt acum verzi, dar totul te duce în eroare pentru că plouă teribil de enervant și nimic nu dovedește că sîntem în plină vară. O mică fabrică, gata să fie abandonată doar cu un an în urmă, orbecăind în galeria marilor combinate și întreprinderi, primind încă ghionturi prietenești, merge înainte cu fruntea sus. Dacă ne-am oprit un moment asupra unui ferăstrău care taie marmură la Tulcea, o facem pentru că noi, reporterii, știm să ne bucurăm în fața unui început bun. Privind aceste triste și uriașe calupuri de piatră, fără nici o personalitate, din hala mare a fabricii „Marmura", nu putem găsi încă acea însușire tainică a bolovanului de Mahmudia care se trezește din somnul său fără vîrstă. Piatra albă de Ruschița, granitul pigmentat de Măcin, cel maroniu de Bălcescu, de Babadag și, acum, această piatră neagră, descoperită în ultimă vreme la Mahmudia, cu unduirile sale colorate dintre cele mai diverse. Toate stau în rastelele de mostre cu strălucirea și însușirea lor particulară pentru folosul oamenilor. Amurgul sare-ncet în deltă, dar meseria de tăietor șlefuitor în piatră e crudă pe meleagurile tulcene. Abia în ultima vreme, cu tenacitate și sacrificii, lovind piatra cu sete sau alintînd-o în catifelate mîngîieri, bolovanii încep să capete o înfățișare civilizată în mîna oamenilor de aici, devenind din cum n-a fost în ce este, și meșterii încep să înțeleagă ce spune piatra.

Acum există și contracte. Hotelul grandios, nr. 5, de la Mamaia va fi placat cu piatră de Mahmudia. Felii strălucitoare de marmură au fost deja așternute în marea sală a sporturilor din Tulcea, ca și în cel de al doilea hotel turistic de pe Dunăre. Există chiar și contracte, sau pe cale de a fi perfectate, mult mai îndrăznețe : Olanda, Ungaria, Liban, S.U.A., Franța, R.S. Cehoslovacă. Inginerul Rotaru Eugen nu este prea vorbăreț. De șase luni de cînd este director aici, soția sa continuă să-i aducă mîncare la serviciu. De fapt, acest amănunt ne-a oprit ascultînd acest poem de baricadă : Poate că azi va mînca tot ce i-am adus. Inginerul stătea în fața mea nemișcat privindu-mă cu o cerință mică.

— Și n-ați fost niciodată la Carrara ?

— Niciodată.

— Atunci de unde ați învățat să tăiați piatra ?

— Nu-mi aduc aminte.

— Din cărți de specialitate ?

— !!! La început mi-a fost frică și am respectat-o.

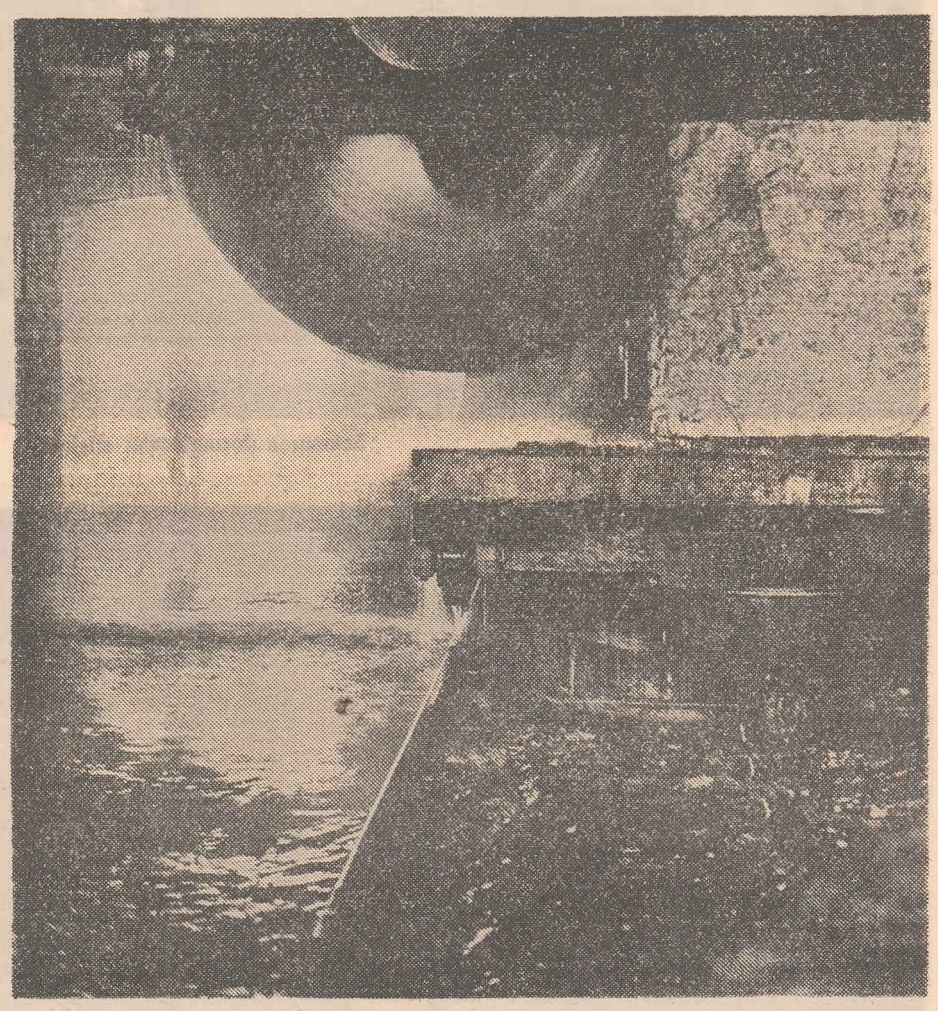

— Acum n-o mai respectați ?

— Ba da, dar acum respectul este reciproc.

— Totuși, cineva, undeva, sau aptitudini native ?

— Între aptitudini și tăierea granitului e un drum lung care trebuie umplut cu muncă.

— Mai departe ?

— Mai departe ?! După înlăturarea pămîntului de la suprafață vrem să ne facem o mină proprie, la Mahmudia, prin tăiere, cursuri de calificare, aici, să îndrumăm prafuri de granit pe tuburi către niște filtre de apă și să rugăm ca să ne lase nouă granitul de Măcin care este mai aproape de noi decît Bucureștiul și să preia dinșii Ruschița.

— Să rugați !?

Amurgul sare încet în Deltă trezind somnul fără vîrstă al pietrei care vorbește avînd o însușire a sa, particulară, tainică și durabilă.

A. MIHAILOPOL ■

Din partea Comitetului orășenesc Cîmpina al P.C.R. :

„Urmare scrisorii cititorului **Radului Ion,** care se declară nemulțumit că nu s-a respectat hotărîrea judecătorească privind desfacerea contractului de muncă, vă comunicăm următoarele : conform sentinței civile a Tribunalului județean Prahova, pe care a prezentat-o după trimiterea sesizării la dumneavoastră, vă comunicăm că lui R.I. i s-a făcut rectificarea solicitată în cartea de muncă, acesta declarîndu-se mulțumit de modul în care i s-a rezolvat problema. Menționăm că R.I. în prezent lucrează la Întreprinderea de conserve, legume și fructe din orașul Vălenii de Munte. La răspunsul scrisorii anexăm și adresa Întreprinderii de piese turnate, serviciul personal, care a făcut modificările în cartea de muncă în baza legilor în vigoare".

Nu vreau să fac acum istoricul și nici apologia importanței viermelui de mătase ; vreau să amintesc numai faptul că în anul care a trecut, Școlii generale Frincești, Vilcea, i-a fost repartizată de către Consiliul popular din localitate cantitatea de 30 grame sămînță din specia miraculosului vierme. Prin străduința inimoșilor pionieri și elevi, valorificarea gogoșilor s-a ridicat la suma de 3 000 lei. În primăvara aceasta, școlii i s-au repartizat din nou 35 grame. Nimic împotrivă, dar edilii comunei nu s-au gîndit, cred, nici la asigurarea spațiului necesar pentru o astfel de treabă și nici la posibilitățile de procurare a frunzei necesare pentru hrănirea viermilor. Duzii aflați pe zona drumului au fost ciuntiți, sau chiar tăiați, rămînînd doar cîțiva mai înalți, dar care pun în pericol securitatea copiilor - nevoiți să se cațere pînă în vîrf. Mi se pare anacronic faptul că de cîțiva ani, în fiecare primăvară, consiliul ne trimite la școală spre plantare salcîm, plop și alte specii, pomi care ar putea fi plantați pe marginea drumurilor, dar nu ne trimite duzi pitici, de pildă, ce ar putea fi plantați în jurul școlii, în locuri supuse eroziunii, înlocuind astfel cele cîteva cioturi de plute existente, dar inutile. (Prof. **Gheorghe Mihai,** Frincești, Vilcea)

Vă informăm că la stația C.F.R. Tecuci au fost trimise de către organele municipale 175 bilete pentru a fi date lucrătorilor din stație în vederea meciului de fotbal din data de 21.05 a.c., meci susținut de echipa locală și echipa Steagul Roșu Brașov. Menționăm că stația are 210 retribuiți ! Nu știu în ce măsură poate fi acceptabilă o astfel de manieră de a se plasa biletele pentru meciurile de fotbal, dar dacă aceasta este într-adevăr singura soluție, ne întrebăm, pe bună dreptate : de ce nu s-au trimis cu 35 de bilete mai mult, măcar așa, să ajungă pentru tot omul ? ! Vorba aia : „Închidem gara. Sîntem la meci !" **(Magaziner Nicolae Rusu)**

Printre participanții la comemorarea, în 1977, a 60 de ani de la importantele bătălii date de armata română la Oituz, Mărăști și Mărășești a luat parte și fostul cercetaș Marin Benghiuș din Crețești (Vaslui). Pensionat din învățămînt și avînd astăzi vîrsta de 75 ani, fostul elev al Liceului Cuza Vodă din Huși și soția Eugenia pensionată din învățămînt au donat școlii din satul natal clădirea cu 13 încăperi în care funcționează, diferite cărți și lucrări originale sau traduse, o pianină etc. Tot ei au ridicat în Crețești un monument al eroilor căzuți pentru patrie.

Vă trimit două fotografii realizate recent în Maramureș, cu ocazia unei serbări populare. Pe lîngă tradiționala pîine cu sare, cu care locuitorii acestor meleaguri își întîmpină oaspeții, iată și un element ceva mai... inedit : pe lîngă „ceteri" a apărut și chitara, semn că tradiția nu rămîne de fel străină de... ritmurile moderne. **(Alexandru Andron,** Bistrița)

În articolul privind cel de al II-lea Simpozion de informatică medicală de la Oradea, apărut în revista FLACĂRA la 25 mai a.c., se menționează că „un sistem informatic de diagnosticare și tratament aplicat în medicină ar aparține unui grup de specialiști din Arad". Doresc să precizez că lucrarea a fost întocmită de un grup de specialiști **din București și Cîmpina. (Vasile Boțoacă,** matematician I.P.A. București)

Vă scrie aceeași familie **Bebe Ionică** din Craiova, care vă mulțumește mult pentru primul mic articol de mulțumire publicat în revista FLACĂRA în anul 1977 adresat salvatorului vieții copilului meu, **prof. dr. docent Pop D. Popa Ioan.** Revenim acum în același sens, cu ocazia împlinirii unui an — 1 iunie 1978 — de la efectuarea dificilei operații „pe cord deschis" fiului nostru **Ionică Ioan Casel,** în salvarea căruia nimeni nu-și mai pusese vreo speranță, operație pe care prof. dr. docent Pop D. Popa Ioan, cu mîna sa de aur, a realizat-o cu cel mai deplin succes. Pentru aceasta vă rugăm să-i transmiteți pe această cale caldele noastre mulțumiri împreună cu urările de sănătate și succes în continuare în realizarea cu succes a tuturor operațiilor pe cord ce le efectuează în mod curent. Băiețelul meu are acum 12 ani și jumătate. În acest an de după operație s-a dezvoltat incredibil, se simte foarte bine, merge la școală, învață bine și, în sfîrșit, inima fiului meu și-a reluat cursul normal ca la orice copil sănătos. De aceea copilul meu îl sărută cu drag pe bunul părinte, profesorul Pop D. Popa Ioan, care l-a redat societății și a cărui faptă pornită nu numai din mînă, ci din suflet, din omenie, nu se poate răsplăti niciodată.

Mă numesc **Gheorghe Aldea,** din comuna Brețcu, județul Covasna și locuiesc la blocul II, etajul 1, apartamentul 3. Vă scriu în speranța că poate se face lumină și în cazul următor : sînt responsabilul blocului sus-amintit și în numele tuturor locatarilor de aici rog forurile tutelare ale EGCL Tîrgu Secuiesc, de care noi aparținem direct, să se intereseze de modul în care acestea au lăsat alimentarea blocului cu apă. De peste 4 luni nu avem apă în bloc, grupul sanitar nu poate fi folosit, cele două pompe pentru apă sînt bune doar ca piese de muzeu. Ne-am adresat în nenumărate rînduri conducerii EGCL Tg. Secuiesc, chiar și redacției ziarului „Cuvîntul nou", dar cei ce răspund de sectorul apă-canal au venit, s-au uitat, au plecat iar noi tot fără apă am rămas. În acest bloc locuiesc peste 25 de copii, sîntem nevoiți să cărăm apă de la pîriu pînă la etajul III, pentru a putea folosi instalațiile sanitare. Sîntem 12 familii care așteaptă cu nerăbdare rezolvarea acestei probleme.

Din partea D.T.M. București :

„Urmare scrisorii abonatei **Velica Huidilă,** posesoarea postului telefonic 80.14.14, prin care contestă facturarea în contul său a unor sume pentru convorbiri adiționale, vă facem cunoscut următoarele : prin adresa D.T.M.B. nr. 73/141663 din 30. III. 1978, s-a comunicat abonatei în cauză rezultatul verificărilor, sesizarea sus-numitei rezolvîndu-se în mod pozitiv".

Mă numesc **Paul Daniel,** locuiesc în București, strada Apostol Mărgărit nr. 18, sectorul 4. Vă mulțumesc din inimă pentru sprijinul prețios pe care ați binevoit să mi-l acordați pînă în prezent și vă cer scuze pentru că îndrăznesc să abuzez pentru a treia oară de spațiul revistei : la sfîrșitul anului trecut v-am adresat o sesizare prin care vă expuneam neajunsurile ce am de suferit din cauza zgomotelor și trepidațiilor puternice produse de mașinile unității cooperativei „Tehnometalica" cu sediul în strada Apostol Mărgărit nr. 20, care amenință deteriorarea imobilului în care locuiesc împreună cu alte familii. În numărul 10 al revistei FLACĂRA din anul curent ați publicat răspunsul Consiliului popular al sectorului 4, prin care se face cunoscut că sus-numita cooperativă **a fost somată** să execute fundații independente la utilajele ce produc aceste zgomote, conform normativelor în vigoare, nerespectarea acestora atrăgînd după sine **retragerea autorizației de funcționare** a unității. Deoarece cooperativa nu a respectat somația, m-am adresat din nou revistei FLACĂRA — nr. 15/1978 — în speranța unui răspuns favorabil. Vă aduc astăzi la cunoștință nu numai că nu s-a luat în seamă nici pînă astăzi dispoziția Consiliului popular al sectorului 4, dar poluarea sonoră și vibrațiile continuă cu mai multă intensitate iar recent a fost instalat încă un motor deosebit de puternic care a funcționat într-o noapte pînă la orele 4 dimineața. Ținînd seama de cele expuse mai sus, precum și de faptul că sînt suferind grav de inimă — recent am fost internat în spital, medicii recomandîndu-mi printre altele multă odihnă și liniște — vă rog să publicați aceste rînduri în speranța că, în cele din urmă, va fi respectată o dispoziție categorică dată nu de o persoană oarecare, ci de Consiliul popular al sectorului 4.

Din partea Comitetului municipal București al P.C.R. :

„În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACARA de către **Stanca Eufrosina,** vă informăm : cererea acesteia de a i se rezolva problema situației locative, deoarece a fost evacuată din strada Știrbei Vodă nr. 76 prin Decizia Tribunalului Suprem, a fost rezolvată favorabil. I s-a atribuit o garsonieră în strada Timonierului, blocul 42, S. 14, sectorul 7".

Din partea Consiliului popular al municipiului Sibiu :

„La scrisoarea adresată de **Silvia Vălimărescu** din Sibiu, revistei FLACĂRA, vă comunicăm : cazul sus-numitei a fost soluționat de Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Sibiu, care i-a atribuit o locuință compusă din cameră de 21 mp și acces dependințe, situată în Sibiu, bulevardul Victoriei nr. 33, pe care a ocupat-o. Totodată vă mai facem cunoscut că i s-au preluat la stat proprietarului Ioachim Oprișor din Sibiu, strada Șerpuită nr. 10, apartamentele avute în plus, conform articolului 5 din Legea nr. 4/1973, care precizează : „Cetățenii au dreptul să aibă în proprietate personală o singură locuință".

Sîntem un grup de locuitori ai satului Iorcani, comuna Tătărești, județul Iași. Prin această scrisoare dorim să vă informăm că satul Iorcani se găsește la o distanță de 28 kilometri de orașul Pașcani, cel mai apropiat oraș și singurul cu care avem legături I.T.A. Deși distanța nu este prea mare, locuitorii acestui sat nu pot face naveta în Pașcani și nici în centrul de comună în cele mai bune condiții, datorită faptului că între comuna Tătărești și satul Iorcani există o porțiune de 7 kilometri de drum stricat, pe care se găsesc gropi mari, nu sînt șanțuri de scurgere, nu a fost întreținută cu pietriș. Datorită acestui fapt cursele autobuzelor sînt sistate tocmai atunci cînd avem mai multă nevoie de ele, mai precis cînd timpul este nefavorabil. În aceste zile sîntem așadar nevoiți să parcurgem întreaga distanță pe jos. Situația persistă de circa 5—6 ani, credem că cei în drept ar trebui să găsească o soluție și pentru noi, cei care facem navetă și care nu sîntem puțini la număr — aceste rînduri fiind semnate de numai o parte dintre aceștia. **(Scrisoarea este semnată de prof. Ioan Stana, împreună cu un număr de 15 cetățeni)**

Din partea inspectoratului județean Maramureș al Ministerului de Interne :

„La scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de **Varvara Krumin** din U.R.S.S., care se interesează dacă mai are vreo rudă în Sighetu Marmației, vă comunicăm : din verificarea organelor noastre rezultă că sora Varvarei Krumin, pe nume SEDAN EUGENIA, fiica lui MITCHEVICI IOAN și ADELINA, născută la 8 octombrie 1891, a domiciliat în Sighetu Marmației, strada Silvestru Vodă nr. 1, județul Maramureș. Aceasta a decedat în anul 1977, decesul fiind înregistrat la Consiliul popular al municipiului Sighetu Marmației sub nr. 483/1977. Și cumnatul numitei Varvara Krumin, respectiv soțul surorii sale mai sus-menționate, a decedat înainte cu 3 ani, așadar în Sighetu Marmației, în prezent, nu mai are nici un fel de rude".

Mă numesc **Valeria Dumitrescu,** domiciliez în București, strada Lt. col. Paul Ionescu nr. 10 A, sectorul 6. Opinia publică cunoaște și apreciază în mod călduros preocuparea revistei FLACĂRA în orice domeniu unde omenia și progresul trebuie să ocupe primul loc. Din acest motiv, îmi permit să vă relatez un caz deosebit, cu rugămintea ca să se bucure de publicitatea ce i se cuvine : este vorba de doctorul **CONSTANTIN BĂCANU,** din strada Biserica Amzei nr. 2—4. Acest medic a administrat cu succes **autovaccinul anticoli** — preparatul său — mamei mele în vîrstă de 85 de ani, care de 20 de ani a suferit de o colibaciloză renală rebelă (pentru informare anexez copii de pe corespondența anexată doctorului Băcanu prin care l-am ținut la curent cu eficacitatea medicamentului său). Continuarea cercetărilor sale trebuie să se desfășoare în condiții corespunzătoare. Este vorba de un român modest care poate în viitor, prin descoperirea sa, va fi folositor întregii omeniri. Pentru salvarea și însănătoșirea mamei mele, transmit pe această cale doctorului Băcanu asigurarea deosebitei mele stime și recunoștințe, cu urarea ca strădaniile dînsului, în cercetările pe care le întreprinde, să fie încununate de succesul pe care îl merită cu prisosință. La rîndul ei, mama mea îi dorește din inima care mai bate numai datorită dînsului, să aibă satisfacția ca efortul depus pentru alinarea suferinței să fie considerat un prețios aport în profesia căreia i s-a dăruit.

Mă numesc **Haralambie Banu** și locuiesc în Brașov, strada Neptun, blocul 21, scara A, apartamentul 18. În calitate de responsabil al blocului, și în numele celor aproximativ 50 de locatari principali de aici, vă scriu, cu mîhnire, următoarele: în cei 14 ani de cînd locuim în acest bloc am reușit să ne formăm în fața sa un miniparc de o frumusețe invidiată de mulți vecini. Iată însă că în după-amiaza zilei de 29 aprilie, un grup de cetățeni au pătruns ca niște vandali în acest parc, cu tîrnăcoape și cazmale, distrugînd în cîteva ore și călcînd în picioare munca noastră de 14 ani, pentru meschinele lor dorințe de a-și face loc de parcare a autoturismelor proprietate particulară. Acești oameni nu au contribuit cu mai nimic la amenajarea parcului, la munca de întreținere a sa. În plus, ca membru al comitetului, știu că acest comitet nu a dat nici o aprobare în acest sens, aprobare fără de care ei nu aveau voie să violeze terenul muncit cu atîta dragoste. Poate că prin publicarea acestor rînduri, organele locale de stat vor proceda la restabilirea stării de fapt.

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10—13 iar luni, marți și miercuri între orele 10—17.

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți.

Poșta redacției

■ **Maria Roșu** — Arad. Cei ce doresc să-și continue activitatea după împlinirea vîrstei de pensionare (62 ani bărbații, 57 ani femeile) pot solicita, cu 3 luni înainte de împlinirea vîrstei respective, ca unitatea să-i mențină în funcție. Dacă cererea nu este aprobată, cel interesat se poate adresa organului ierarhic superior, care poate decide menținerea în muncă în aceeași unitate ori în alta, subordonată, sau înscrierea la pensie. Cererea dv. fiind respinsă, ați fost înscrisă la pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă.

■ **Gheorghe Pițigă** — comuna Padina Mare (Mehedinți). Extinderea rețelei electrice va fi inclusă în plan în vederea executării lucrărilor în anul 1979.

■ **Nicolae Ionescu** — București. S-a stabilit de către cei în drept ca pînă la 20 iunie a.c. să se execute lucrările necesare la blocul în care locuiți.

■ **Elena Andrușcă** — comuna Fina (Dîmbovița). Ați fost încadrată conform repartizării obținute pe post de brigadier.

■ **Ana Caian** — Drobeta-Tr. Severin. Conducerea șantierului a hotărît ca din prima repartiție ce o va primi să vă atribuie o locuință.

■ **Ștefan Drugă** — comuna Breaza (Buzău). Răspunsul e negativ, pentru că ați fost înscris la pensie de invaliditate C.A.P., pentru o vechime în muncă de 1—4 ani, or, potrivit normelor în vigoare, au dreptul să beneficieze de transformarea pensiei de invaliditate în pensie pentru munca depusă și limită de vîrstă, numai membrii C.A.P. care beneficiază de pensie de invaliditate acordată pentru cel puțin 10 ani vechime în muncă în unitatea agricolă cooperatistă.

MARGA NEDELEA ■

„Mîndria noastră, să ducem cu bine, la destinație, mărfurile românești"

— Astăzi este 27 mai și mîine, conform așteptărilor, 28 mai, adică o zi cu profunde consecințe feroviare și nu numai feroviare : se aplică noul Mers al trenurilor. Văd și pe aici, la vapoare, serioase pregătiri. Încotro ?

— Ne pregătim pentru un voiaj în Karaci, Colombo, Khittagong și cap de linie Singapore — este noua linie deschisă pentru noi spre sudul lumii. Ea, această nouă poartă spre sudul lumii, s-a deschis ca o consecință a vizitei secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în unele țări afro-asiatice.

— Stimate tovarășe comandant Ștefan Mândoiu mi-aș permite să vă pun o întrebare pe care puteți s-o taxați și drept romantică : cum se mai prezintă sudul lumii ?

— Păstrînd tonul întrebării dumneavoastră vă voi spune că în continuare sudul lumii reprezintă o convenție între toate popoarele lumii. Cui i-ar mai trece astăzi prin cap să schimbe punctele cardinale ale globului ? Și, mai ales, de ce ?

— Aveți dreptate. Cînd ajungeți ?

— Să presupunem că plec peste 10 zile. La Karaci în 22 iunie, stau 10 zile, și la 1 iulie plec spre Colombo, unde ajung cam pe 5 iulie ; pe 8 plec și ajung pe 12 la Kittagong ; pe 20 sper să plec din acel port și în jur de 25 iulie să fiu la Singapore. În jurul lui 1 august nava va fi goală și va putea fi încărcată din nou.

— Acolo sînt desigur posibilități de încărcare.

— Sînt și acolo și în Filipine, Taillanda, Japonia sau China.

— Fiind nava dumneavoastră o întreprindere aparținînd economiei socialiste românești aveți un grafic de lucru. Cam de ce factori depinde respectarea lui ?

— Să-ncep cu vremea. Dumneavoastră știți cum bate acum musonul în Oceanul Indian...

— Cum de nu ! În această perioadă a anului, vîntul numit muson bate foarte puternic. El poate provoca furtuni în cadrul cărora vîntul atinge chiar și 100 kilometri pe oră.

— Așa ! În Marea Arabiei pot avea și ciclon. Ești nevoit să reduci viteza și să ocolești preț de 2—3 zile.

— Al doilea factor.

— Congestionarea porturilor. Se poate aștepta și peste 50 de zile.

— Alți factori importanți nemaifiind să precizăm totuși unde ne aflăm în timp ce discutăm.

— Pe nava comercială românească „Filiași". Are un an și jumătate de existență și este la al patrulea voiaj.

— Tovarășe Mândoiu, cu ce viteză se deplasează nava „Filiași" ?

— 16 noduri pe oră.

— Pe pămînt cam ce-ar însemna asta ?

— 29,6 kilometri.

— Care este media de viteză a lumii ? A lumii aflată pe apă, desigur.

— 14 noduri.

— Românii stau deci excelent. Ce drepturi aveți dumneavoastră asupra celor 35 de membri ai echipajului în timpul călătoriei ?

— Nelimitate. Îi pot și aresta. Dacă aș fi comandantul unei nave de pasageri aș fi și ofițer al stării civile.

— Ce principii de conducere guvernează pe o navă ?

— Conducerea este unică și nemijlocită.

— Știu însă din consultarea presei că și pe nave s-au constituit și iau hotărîri comitetele de oameni ai muncii, „ceomeurile" cum le mai spun ziariștii de uscat. Cum acționează acestea la atîtea mile marine de casă, pe întinsul mărilor și oceanelor ?

— La noi funcționează normal, în limita lor de competență. Eu, fiind comandant am, ca să spun așa, drept de veto atunci cînd se iau hotărîri în legătură cu nava, cu viața unui om sau a mai multora. Vă gîndiți ce înseamnă să ordoni părăsirea navei cu mărfuri cu tot ? Asta poate însemna și un miliard de lei.

— Da. Aș vrea să vă întreb ce credeți că se știe despre marinarii anului 1978, dar o iau pe ocolite. Cum vi se pare serialul „Linia maritimă Onedin" ?

— Un serial excepțional. Caractere puternice, conflicte mari. Păcat că n-are nimic comun cu viața marinarilor. Știți ce vreau să vă rog să consemnați aici ?

— Nu, nu știu.

— Televiziunea română este, după părerea mea, cea mai bună din lume.

— Da ?

— Conținutul celor prezentate la televiziunea noastră este divers, serios. Scriitorii însă nu ne-au făcut nici un serviciu. În acest sens menționez ca negativă scrierea despre marinari a tovarășului Radu Tudoran.

— Cît de aspră este viața de marinar ?

— Avem două plăceri : fumatul și cafeaua. În cazuri extraordinare, revelion, sărbători naționale, se bea puțin, dar dirijat. Dar, cinstit fiind după atîta muncă, suportînd trepidațiile, zgomotele, dorința plăcerii îmbelșugate aproape că dispare.

— Ce face, ce muncește un marinar ?

— După ce plecăm, vasul se spală cu apă și sodă și apoi se clătește.

— Sper că apoi vasul nu este stors.

— Nu, dar pentru asemenea remarcă tare mi-ar plăcea să vă am pe vas 50—60 de zile. Glumesc.

— Regret. Continuați, vă rog.

— Apoi, se vopsește nava. Igiena este una nemaipomenită

— Bine, dar omul nu se și plictisește mereu pe apă ?

— Se pescuiește foarte mult și peștii sînt aruncați înapoi în apă.

— Acum, chiar acum, la ce vă gîndiți tovarășe comandant Mândoiu ?

— Eram ofițer II pe nava „Iași". Am avut un voiaj extraordinar. Fusesem pe Amazoni la Las Palmas, pe Orinoco, la Vera Cruz în Mexic. Total 120 zile. Și cu eforturi extraordinare ajungem în portul Constanța, acasă deci, în 31 decembrie la orele 22. Cu toate astea, doar la 1 noaptea un agent de igienă ne dă voie să părăsim nava și să plecăm acasă.

— Este și grea viața de marinar. Pe copiii marinarilor cine-i învață geografia ?

— Mamele.

— Frumos, dar cum ?

— Cu poșta. Primim și expediem scrisori. Chiar și telegrame. Eu n-am îndrăznit multă vreme să predau telegramele care anunțau moartea unei persoane dragi din țară.

— Totuși.

— Avem noi un marinar. Îl cheamă Costică. Cînd am plecat, Costică era tare îngrijorat căci mama sa era bolnavă. Prin Indii vine o telegramă de la soția sa „Dragă Costică, mama este foarte bine". Fericit mă duc și i-o dau. Costică începe să plîngă amarnic. Cunoscîndu-mi firea sentimentală el a stabilit un cod cu soția sa.

— Din faptul că pe navă nu sînt femei ce avantaje decurg ?

— Nici unul.

— Altceva voiam să se înțeleagă : sînteți numai bărbați, cum este viața ?

— Dură, cinstită, loială.

— Ce face un vas românesc cînd pe întinsul oceanului se întîlnește cu alt vas românesc ?

— Următoarele.: cum largul este foarte larg, ne apropiem. Se deschide aerul de la sirenă și ne salutăm cu trei semnale lungi. Salută întîi cel mai tînăr. Apoi vorbim prin radiotelefon.

— Dar cînd o navă românească întîlnește un vas străin ce se întîmplă ?

— Ne facem loc. Uneori se cer informații meteorologice. Cîte un căpitan mai slab te întreabă în ce poziție este nava pe care o conduce. Desigur, se acordă ajutor necondiționat în cazuri grave. Incendiu, de pildă.

— Sînteți marinari ai flotei române. Cum faceți politica partidului și statului român pe nave fiind ?

— Pregătirea teoretică, învățămîntul politic, îl fac eu cu întregul echipaj. În fiecare port fac, de asemenea, o lecție de economie politică, cu referiri politice și sociale. Avem plan de întreținere și de exploatare. Muncim.

— Cum stați cu planul, tovarășe comandant Mândoiu ?

— Bine. De fiecare dată mărfurile noastre au ajuns la destinație intacte și în termenii contractului. Cel mai scump vis al nostru este să transportăm mărfurile românești în bună stare și la timp.

— La întoarcere încărcați, nu veniți cu nava goală. Cîtă inițiativă poate avea în acest sens un comandant ?

— Comunic imediat prin radio cu Navrom Constanța ce oferte mi s-au făcut. Apoi execut. În larg fiind nu am de unde să știu prețurile pe piața mondială.

— Ce este determinant în încheierea acestor tranzacții ?

— Interesul economiei naționale. Am mers ultima dată, de pildă, într-o viteză nebună de la Liverpool la Konakry pentru a aduce materie primă Combinatului de aluminiu din Tulcea.

— Sîntem o țară în curs de dezvoltare. Cum se reflectă această realitate în activitatea navei ce conduceți ?

— Mărirea explozivă a numărului navelor. Aproape că avem mai multe nave decît marinari. Pînă în 1965—1970 exportam grîu, pertol, cherestea. Acum, utilaje, mașini, mobilă, produse finite alimentare, fabrici de ciment, utilaj petrolier. Dar cel mai mult exportăm produse ale industriei chimice. Judecînd după cît transportă nava „Fieni" pot afirma că industria chimică românească are o dezvoltare extraordinară.

— Cum se reflectă faptul că sîntem o țară în curs de dezvoltare prin prisma exportului ?

— Tot pînă în perioada amintită aducem, dau un exemplu, țevi de plastic de la Manchester, port din Anglia. Odată ne-am rupt și catargul ca să încăpem sub un pod din Manchester. Facem mult comerț cu țările socialiste, cu Africa. Spre Africa sînt deschise acum trei linii de navigație, spre Asia, două. Grație politicii Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, am ajuns să aducem în țară mai multe materii prime necesare economiei românești.

— Cum este privită flota română de către celelalte ?

— Flotă tînără, cu nave bune și noi. Sîntem considerați parteneri serioși.

— Cît de cunoscut este pavilionul românesc ?

— În țările unde mergem el a ajuns să fie cunoscut și de către copii. Copiii porturilor, copiii lumii într-un sens, cunosc și iubesc România.

— Aveți prilejul să ajungeți mai repede decît alții în țări pe care le-a vizitat secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ce ecouri simțiți, cum sînteți primiți ?

— Ni se spun cuvinte elogioase despre tovarășul Nicolae Ceaușescu, o personalitate politică de primă mărime pe arena mondială. Oamenii pe care-i întîlnim ne spun că se bucură că i-a vizitat un prieten.

— Ce înseamnă a fi marinar român pe mările și oceanele lumii, în porturile lumii ?

— Sîntem fericiți că sîntem români. Simțim creșterea prestigiului țării noastre în lume. În Portugalia, doar noi și marinarii din Republica Federală Germania umblăm prin orașe fără nici un fel de restricții. Asta ca să fiu concret.

— Tovarășe comandant Ștefan Mândoiu, din caseta care sumar vă va înfățișa viața și munca rezultă că sînteți un om obișnuit, că v-ați realizat în România beneficiind de condițiile cetățenilor români. Ce anume totuși ați realizat ? Vă întrebăm aceasta deoarece ne-ați spus că literatura n-a făcut totul pentru a zugrăvi adevărata viață a marinarilor români.

— Sînt în primul rînd de spulberat niște iluzii.

— Vă rog !

— Unii ne cred de pildă foarte bogați. Veniturile noastre, fără a fi mici, nu se abat de la etica și echitatea socialiste. Vedeți ce țigară fumez ?

—— Văd. „D.S" de 6 lei pachetul. Țigări obișnuite.

— Beau whisky la ocazii, n-am un Ford Capri la scară. Mașină n-am chiar deloc. Din țările pe care le vizităm aducem amintiri și dăm o grămadă de bani pe fotografii. Îmbătrînim prin albume. Stăm foarte puțin prin țară. Lucrul ne doare. Dumneavoastră știți că un marinar n-are dreptul să-și bată copilul ?

— Chiar ?

— Vii după șase luni și nevasta îți spune că băiatul n-a învățat algebră sau că nu salută pe stradă oamenii ? Dacă-i dai o palmă simți că l-ai îndepărtat.

— Și ?

— Mamele, nu vă spuneam ? Trebuie să-i bată cineva în lipsa noastră.

— Totuși, ați văzut ceva din lumea asta.

— Argentina, Australia, Noua Zeelandă, Chile și Arhipelagul Hawaii — nu le-am văzut.

— Sper că veți lua măsuri. Vorbiți limbi străine ? Cît de bine ?

— Engleza. Puțin franceza și italiana. Acest interviu puteam să-l dau în limba engleză.

— Tovarășe comandant Ștefan Mândoiu m-ați convins că sînteți un om obișnuit, dintre aceia de care țara are nevoie. Nu mă sfiesc să vă întreb ceva. Ce nu vă place odată ajuns pe uscat ? În țară adică ?

— Că marinarii n-au un cîntec al lor. Nu-mi place prea mult să trec ecuatorul și să cîntăm în particular „Hora lui Dobrică".

— Nu cumva sarcina de a compune cîntece marinărești este o sarcină a marinarilor înșiși ?

— Bine că am ajuns să ne cunoaștem nițel. Vă răspund : este ca și cînd ați spune așa — cauza înecaților este cauza lor înșiși.

— Da. Ce nu vă mai place ?

— Că nu găsesc cameră la hotel, că nu mi se acordă nici un fel de considerație la recepțiile hotelurilor. Dar în București situația aceasta are și un avantaj — o văd mai repede pe mama, mă duc direct la dînsa. Slavă domnului că în limbajul marinarului meu Costică se simte foarte rău. Adică foarte bine.

— Voiam să vă întreb ceva de la om la om. Permiteți, tovarășe comandant !

— Raportați !

— În cazul unei nenorociri pe navă cel care o părăsește ultimul continuă să fie comandantul sau s-a inventat altceva sau a fost desemnată cu această răspundere altă persoană ?

— Vă dați seama ce înseamnă să părăsești o navă ? Comandantul părăsește nava după ce s-au salvat documentele și ultimul membru al echipajului. Dacă apucă să ajungă la această situație.

— Cum adică „după ultimul membru al echipajului" ? Cine este ultimul ?

— Oricine. Comandantul este primul.

EUGEN SECELEANU ■

Ștefan Mândoiu — comandant de nave comerciale românești. S-a născut la 6 ianuarie 1932 în Lugoj, județul Timiș. În perioada 1951—1953 absolvă școala de marină cu gradul de locotenent de marină. Pînă în anul 1960 activează în cadrul marinei militare. În același an se angajează în marina comercială ca marinar. Rînd pe rînd este apoi ofițer III, ofițer II, ofițer I. Din anul 1970 este comandant de navă.

Membru P.C.R. din anul 1971.

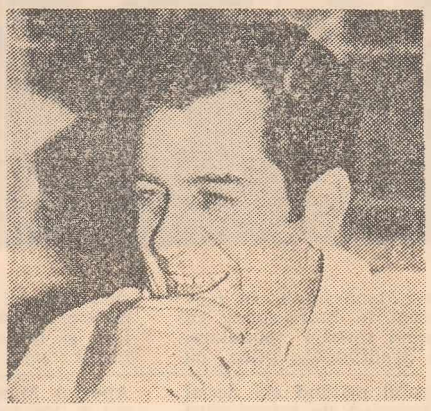

„E bine să pretindem de la noi înainte de a aştepta de la alţii"

— Tovarăşe Mircea Oprişiu, vă rugăm să vă prezentaţi, pe scurt, cititorilor noştri.

— Aş vrea să începem această discuţie prin a vă impune o condiţie.

— Nu e prea amabil din partea dumneavoastră, în calitate de gazdă, să puneţi condiţii, dar vă ascultăm.

— Doresc să discutăm cît mai puţin despre mine şi cît mai mult despre întreprindere şi despre oamenii ei. Despre Sibiu, despre trecutul şi prezentul lui. De acord ?

— Firește. Bunăoară, vă propunem să stăm de vorbă despre Întreprinderea poligrafică Sibiu începînd cu directorul ei. Ştim cine anume e, dar nu ştim de unde vine, cum a ajuns ce-a ajuns şi aşa mai departe. Aveţi cuvîntul.

— Mă predau, dar vă avertizez că n-am să spun decît cîteva cuvinte despre mine. Mă aflu în tipografie din 1952. Am intrat ca muncitor la ofset şi m-am calificat la locul de muncă. Am absolvit apoi liceul la seral şi o şcoală de maiştri. Sînt sibian get-beget, mă trag dintr-o familie veche de măiereni, fiind primul din neam care mă ocup de litere şi de cărţi. Tata a fost zidar. De 15 ani funcţionez ca director. Asta-i tot. Ajunge ?

— N-ajunge ! Aţi scris mai multe cărţi, aţi publicat o sumedenie de articole, sînteţi o personalitate cunoscută în viaţa culturală a Sibiului. Cum aţi reuşit toate astea, tovarăşe Oprişiu, fără să fi terminat o facultate ?

— Muncind. Citind. Bătînd bibliotecile şi muzeele. Înainte citeam mai mult. Mai nou, nu prea mai am timp, de aceea mă ocup în prezent mai degrabă de cercetare, pe la arhive, pe la Brukenthal. Adun date ca să scriu o monografie despre tiparul sibian. Am început-o, dar va mai curge destulă apă pe Cibin pînă s-o termin. S-ar putea, gîndesc, să fie o ciudăţenie, dar nu-mi pare rău că n-am făcut o facultate. Cred că am lăsat cîte ceva în urma mea, la locul de muncă, în scris, şi-apoi, dacă stau bine şi reflectez, sînt încă tînăr, n-am ajuns încă la ora bilanţului.

— Spuneaţi că aveţi de gînd să atacaţi o istorie a tiparului sibian, ba chiar că lucraţi la ea. Cu ce începe această istorie, tovarăşe Oprişiu ?

— Sărbătorim chiar în aceste zile 450 de ani de la înfiinţarea primei tiparniţe la Sibiu, realizată aici, la 1528, de Teobaldus Gryffus. Am început, desigur, cu asta. La tiparniţa lui Gryffus au învăţat meserie, între alţii, Luca Trapoldner şi Filip Moldoveanu, de sub mîna căruia a ieşit, în 1544, prima carte cu slove româneşti, „Catehismul românesc", în litere chirilice, firește, tipăritură căreia, din păcate, specialiştii nu i-au dat multă vreme importanţa cuvenită, deşi ea apare în unele izvoare de prestigiu, la Nicolae Iorga sau Sextil Puşcariu, de pildă. Tiparniţa sibiană s-a manifestat dintru început în spirit progresist, tipărind în 1528 nişte pasquile antipapale. Tot la ea, în 1530, an în care ciuma a bîntuit în cetatea Sibiului, răpunînd, între alţii, pe Stana, fiica lui Neagoe Basarab şi a Milităi Despina, soţia lui Ştefăniţă Vodă, stabilită la Sibiu după otrăvirea soţului ei, doctorul Sebastian Pauschner a scos un tratat de lecuirea ciumei. Figura cea mai luminoasă din acea epocă a fost, fără îndoială, Filip Moldoveanu, translator la cancelaria cetăţii şi diplomat, cel care a făcut, prin intermediul diplomaţiei şi al scrierilor sale, legătura cu Moldova şi Ţara Românească. Foarte iscusit, Philiphus Mahler sau Philiphus Pictorus, cum apare trecut în documente, a realizat primele xilogravuri cu figuri. Xilogravurile călugărului Macarie, de la Tîrgovişte, sînt anterioare, dar ele nu sculptează figuri, ci înfăţişează numai ornamente. Cercetările mai noi, între care cele efectuate la Leningrad, la Biblioteca „Saltîkov-Scedrin", de Ludovic Demeny de la Institutul de istorie „Nicolae Iorga" din Bucureşti, l-au repus întrucîtva în drepturi pe sibianul Filip Moldoveanu, autorul, repet, al primei cărţi cu slove româneşti. La vremea la care el tipărea, Coresi era abia ucenic la Tîrgovişte, „Octoihul" lui datînd, după cum bine se ştie, din 1561.

— E clar că tiparul sibian e vechi şi merituos. Judecînd după premiile şi aprecierile pe care tipografii oraşului le-au obţinut în timpuri mai recente, s-ar putea zice că meseria aceasta a continuat aici în chip fericit, ducînd mai departe o artă şi o tradiţie. Tipografia pe care o conduceţi se laudă, rezumînd, cu medalii de aur, argint şi bronz la felurite tîrguri şi expoziţii internaţionale de carte. Am dori să vă întrebăm, tovarăşe director, ce s-a mai întîmplat între timp, în secolele care au urmat ?

— Tot la Sibiu s-au realizat, în 1575, primele calendare, iar în 1778, cele dintîi ziare teatrale din Ţările Române, mai exact „Teatral Wochenblatt" scos de Martin Hochmeister. Acelaşi a înfiinţat un teatru şi a deschis o mare librărie. Tot pe aceste meleaguri s-au pus bazele primelor ziare în limba română de către doctorul Ioan Piuariu Molnar. Numărul inaugural al „Vestirilor filozoficeşti şi moralicești" a fost, din cauza conţinutului său progresist, interzis. Piuariu Molnar era unul din prietenii de inimă ai lui Enăchiţă Văcărescu, care l-a vizitat nu o dată la Sibiu. În sfîrşit, între anii 1896 şi 1898, sub egida Astrei, Asociaţiunea pentru literatura şi cultura poporului român, a fost editată la Sibiu prima enciclopedie românească, în 3 volume. Acestea ar fi, în două vorbe, evenimentele de seamă din istoria tiparului sibian, date care demonstrează, fără putinţă de tăgadă, vechimea şi valoarea lui, importanţa lui deosebită pe plan local şi naţional, ca factor de evoluţie. S-au servit de acest tipar de-a lungul vremurilor Nicolae Olahus care, în lucrarea lui „Hungarica", face primele notaţii despre unitatea de origine, limbă şi neam a tuturor românilor, transilvăneni, munteni şi moldoveni, Alexandru Papiu Ilarian, George Barițiu, Simion Bărnuţiu, Onisifor Ghibu, August Treboniu Laurian, Ion Lupaş, Andrei Oţetea şi alţii, personalităţi de marcă ale culturii noastre, oameni care s-au născut, au creat sau au murit la Sibiu.

— Înţelegem că sînteţi mîndru de oraşul în care aţi văzut lumina zilei, de tradiţiile lui. Ne înşelăm ?

— E aşa cum spuneţi. Sibiul mai înseamnă primul spital din Ţările Române, ridicat la 1292, aşezămînt în care, pe strada Azilului, numărul 4, s-au prescris şi executat cele dintîi reţete farmaceutice. Tot aici, pe malurile Cibinului, în 1529, Konrad Haas, conducătorul arsenalului cetăţii, a făcut, primul din lume, experienţe cu rachete în trepte. Şi-ar mai fi, vă rog să mă credeţi, multe de spus despre trecutul oraşului.

— Dar despre prezentul lui ?

— Şi mai mult. Ca unul care am închegat cîteva cărţi despre el, aş putea vorbi despre Sibiu nu un ceas, ci o săptămînă. Eu cred că Sibiul a fost, este şi va fi un centru cultural redutabil, în aria căruia s-a format şi cristalizat una dintre cele mai curate limbi româneşti. Coşbuc a scris „Nunta Zamfirei" la Gura Rîului, nu departe de oraş. Eminescu şi Slavici au tipărit aici, ca şi Anton Pann sau Eliade Rădulescu. Vechi oraş universitar, centru teologic de tradiţie şi gazdă a Academiei de drept, pe unde au trecut Barițiu, Bărnuţiu, Alexandru Marţian, Ştefan Micle, Ştefan Ludwig Roth şi alţii, Sibiul şi-a extins în anii socialismului aria de învăţămînt superior, avînd în prezent facultăţi de filologie-istorie, de mecanică şi drept administrativ. Revista „Transilvania", întemeiată de Barițiu la Braşov şi adusă de el la Sibiu, pe timpul şederii sale în oraş, reapare aici în serie nouă, din 1972. Astăzi funcţionează la Sibiu 4 teatre permanente, în limbile română şi germană. Apar 12 publicaţii, între care „Die Woche" şi „Forschungen zur Wolk-und Laudeskunde" pentru cititorii de limbă germană. Muzeul Brukenthal e cunoscut în toată Europa. Oraşul şi oamenii lui, români, maghiari, germani, de alte naţionalităţi, se află temeinic angajaţi în viaţa culturală a ţării. Din punctul nostru de vedere, cei care, tot mai puţini, e adevărat, bat monedă pe ideea provincialismului cultural al sibienilor sînt alături de drum şi alături de adevăr.

— Tovarăşe Oprişiu, ne-aţi convins ! Ce-ar fi să schimbăm direcţia discuţiei noastre şi să vorbim despre...

— Tipografi şi tipografie !

— Exact. Spuneaţi mai devreme că vă aflaţi în unitate din 1952. Cîţi dintre oamenii de atunci mai muncesc şi astăzi în Întreprinderea poligrafică din Sibiu ?

— Generaţia anilor '50 reprezintă în prezent nucleul întreprinderii. Ei sînt, români, germani şi maghiari, oamenii de bază ai colectivului. Vladimir Niţescu, de pildă, care se trage dintr-o veche familie de tipografi, e maistru. Ca şi Cazimir Olexic, maistru la maşini. Ca şi Richard Wagner. Erwin Schuster, Egon Gunesch şi Alfred Almen sînt specialişti cu înaltă calificare. Vasile Dragotă lucrează ca maistru principal la legătorie. Ion Simtion, a cărui familie se află, toată, în întreprindere, e de asemenea tehnician, în vreme ce Ioan Bucşe, aparţinînd generaţiei noastre, lucrează la zetărie.

— Care sînt raporturile dintre ei şi fostul lor coleg, devenit director ? Uşa biroului lui Mircea Oprişiu le e mereu deschisă ?

— Chestiunea cu uşa e, iertată fie-mi expresia, un fel gazetăresc de-a pune problema. Parcă Mircea Oprişiu are timp să stea în birou ? ! Locul lui, ca al oricărui director, dealtfel, e printre oameni şi printre maşini, în producţie. Cei pe care i-am amintit sînt tovarăşii mei de muncă, dar şi prietenii mei. Şi eu, şi ei gîndim la fel : un om nu trebuie judecat după funcţie, ci după calitatea lui. Să nu cumva să credeţi că în toţi aceşti ani n-am fost, de mai multe ori, criticat de tipografii din generaţia mea. Am fost, ba încă zdravăn ! Totdeauna însă am pus interesele muncii mai presus de mărunţişuri, eu şi ei deopotrivă.

— Se moşteneşte, la Sibiu, meseria de tipograf ?

— De sute de ani.

— De sute de ani ? !

— Aşa şi nu altfel. Wagnerii, de exemplu, sînt în munca asta de la 1763, după documente. Un Simtion apare încă la 1868, ca maistru tipograf şi vicepreşedinte al Uniunii sodalilor români, un fel de breaslă a meseriaşilor. Azi e greu de calculat cîţi Simtioni există în întreprindere.

— Ce-ar fi să calculăm ?

— Fie. Notaţi. Nicolae Simtion e tehnician la legătorie şi preşedinte al Comitetului sindicatului pe întreprindere. Fata lui, Mariana, lucrează la zetărie, corectoare. Verişoarele lui, Maria şi Eugenia, sînt la legătorie. Soţul ultimei, Francisc Arany, e şeful secţiei de zincografie. Arany are un văr, Gheorghe Bădălac, care a lucrat la tipar înalt. Apoi, pe partea cealaltă a neamului, Petru Simtion, frate cu Nicolae, munceşte tot aici, ca maşinist. Un văr de-al lui, Ion, e tehnician. Soţia lui Ion, în prezent în concediu medical, face retuş la ofset. Fratele ei, Alexandru Ghiţiu, e tot la ofset. Soţia lui, Brigitte, născută Kraus, aparţine aceleiaşi secţii. Fraţii ei, Ernst şi Martin, sînt maşinişti, în acelaşi loc din care a ieşit la pensie, nu demult, tatăl lor, Matei. Un alt văr de-al lui Petru, Ion Bonţă, e muncitor la zinco, iar nevasta lui, Maria, lucrează la retuş. Tatăl ei, Petru Mureşan, e găsibil tot aici, la monoturnat. Fratele lui...

— Cîţi sînt cu toţii, tovarăşe director ?

— Depăşesc 25. Dar mai e familia lui Vladimir Niţescu, cea a lui Cibireac, altele. Parcurgînd numele, nu-i greu de dedus că tipografii, români, germani, maghiari, de alte naţionalităţi, alcătuiesc o mare familie. Cei care bat cîmpii pe marginea aşa-zisei lipsei de drepturi a naţionalităţilor conlocuitoare din ţara noastră n-au decît să ia aminte la cele de mai sus. Dealtfel, 20 la sută din ceea ce tipărim noi în prezent reprezintă titluri în limbile naţionalităţilor conlocuitoare. La Sibiu se fac toate manualele şcolare în limba germană. Dealtfel, pe plan naţional, în perioada 1976—1977, au apărut în limbile naţionalităţilor conlocuitoare 1 063 de titluri în peste 8,3 milioane de exemplare, în limba maghiară 660 de titluri, în germană 272, restul în limbile sîrbo-croată, idiş, bulgară, greacă, polonă şi slovacă. Nemaipunînd la socoteală că, în acelaşi răstimp, s-au importat peste 1 400 de titluri în germană şi 700 în maghiară.

— Vorbiţi-ne despre tipăriturile Sibiului de astăzi.

— În general executăm lucrări de mare complexitate. Predomină cartea. Cea mai exigentă, cartea de artă, de matematică, dicţionarele, lexicoanele. Între izbînzile noastre profesionale aş include Lexiconul tehnic român, ediţiile bilingve din Shakespeare, solicitate la export de Anglia, S.U.A. şi aşa mai departe, cărţile de artă dedicate pictorilor Luchian, Tonitza, Grigorescu, altora. Cea mai mare mîndrie a colectivului nostru se leagă, dincolo de cele amintite, de faptul că ni s-a încredinţat misiunea de onoare de a tipări una din operele de căpătîi ale secretarului general al partidului, „România pe drumul construirii socialismului". Am editat-o în limbile engleză şi franceză, s-a difuzat volumul 13. Am lucrat la ea cu un deosebit respect, exprimîndu-ne în acest mod, prin exactitatea şi dăruirea muncii de fiecare zi, recunoştinţa noastră faţă de gîndirea şi acţiunea primului bărbat al neamului românesc, strălucită personalitate a lumii contemporane.

— Ce reprezintă întreprinderea de azi în raport cu ce a fost ea, să zicem, în anul în care aţi intrat dumneavoastră pe porţile ei ? Ce perspective are ?

— În 1948, la naţionalizare, unitatea s-a format din unificarea celor 20 de ateliere existente în oraş. De atunci, ea s-a dezvoltat de peste 30 de ori, iar productivitatea a crescut de 50 de ori. Firește, ne confruntăm uneori cu probleme dificile, ba hîrtia nu ne sosește la timp, ba cerneala nu e de cea mai bună calitate, dar n-am rămas niciodată în urma planurilor sau a angajamentelor. Condiţiile de muncă sînt excelente, fără precedent în istoria meseriei noastre şi, ca urmare firească, îmbolnăvirile au scăzut pînă la cote neglijabile. Înainte, pînă şi pereţii erau îmbibaţi cu praf de plumb. Azi, tipografii nu mai lucrează în spaţii înguste, ca pe vremea uceniciei mele, ci au la dispoziţie hale înalte, cu lumină corespunzătoare, cu mobilier modern, cu aer condiţionat. Priviţi spre curtea întreprinderii şi veţi deduce cum trăieşte un tipograf român în anul 1978. Toate maşinile pe care le vedeţi, nu-s încă 200, dar numărul lor a trecut bine de 150, sînt ale oamenilor din unitate. Mai toţi lucrătorii noştri au primit sau şi-au construit case. În viitor, pe măsură ce se va trece la autogestiune, o altă idee preţioasă a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, vom ridica mai multe blocuri în regie proprie şi ne vom dota cu un cămin pentru tineret, cu o-cantină-restaurant, poate chiar cu o modestă casă de odihnă.

— Vă place să visaţi, tovarăşe director ?

— Poftim ?

— V-am întrebat dacă vă place să visaţi ? Dacă da, v-am ruga să ne spuneţi care din visele din noaptea care urmează aţi dori să devină mîine realitate ?

— Poate că mîine e prea pretenţios spus. E bine să fim realişti şi să aşteptăm de la noi înainte de a aştepta de la alţii, de la societate chiar. Lucrul la care mă gîndesc este ca oamenii întreprinderii să aibă aici, pe platformă, o cantină arătoasă, cu mîncare caldă şi consistentă. În zonă funcţionează o sumedenie de unităţi industriale, o fabrică de mobilă, una de ciorapi, una de lapte, una de panificaţie, una de bomboane şi altele. Vom pune mînă de la mînă şi, împreună, o vom construi poate chiar pînă la sfîrşitul acestui an.

OVIDIU IOANIŢOAIA

Mircea Oprişiu s-a născut la 5 mai 1936 la Sibiu ; este director al întreprinderii poligrafice din Sibiu, membru în Consiliul Oamenilor Muncii din Centrala industriei poligrafice, membru în Comitetul judeţean de partid şi în Consiliul judeţean de cultură şi educaţie socialistă ; face parte din Colegiul de redacţie al revistei „Transilvania" ; este preşedinte de onoare al Clubului de orientare turistică din localitate ; a publicat o serie de comunicări ştiinţifice pe teme de istorie, precum şi cîteva cărţi, între care „Ghidul municipiului Sibiu", „Ghidul judeţului Sibiu" (împreună cu Victor Voicu Vedea şi Nicolae Deneş), „Ghidul economic al judeţului Sibiu" (cu Nicolae Izdrăilă).

Sesizări și propuneri privind condica de sesizări și propuneri

Fără a face teoria chibritului în această privință, putem spune că obisnuita condică de propuneri si sesizări este un mijloc de legătură între cetățean — client, solicitant al unei mărfi sau al unui serviciu — și unitatea care-și oferă marfa sau serviciile respective. Un mod firesc, normal de a dialoga spre binele ambelor părti, un dialog purtat într-un cadru al responsabilității, deferenței si respectului. Reportajul de față, realizat în București și Brașov, își propune să arate cum se manifestă în practică această legătură. Ce sesizează, ce propune cetățeanul si ce răspunde conducerea unității respective. Și, în ultimă instanță, ce schimbă, acolo unde este ceva de schimbat, semnalările din condica de sugestii si propuneri.

București. La sugestia unui locuitor al cartierului Militari, intrăm în centrul care desface pîine si lactate din Bd. Păcii, unitatea 239. Răsfoim condica împreună cu responsabila Emilia Călin. Un cetățean care locuiește în Aleea Cetătuia nr. 10 scrie în data de 15-03-1978 : „...am solicitat un lapte bătut la sticle de jumătate si tovarăsa responsabilă mi-a spus că n-are, desi în depozit se mai aflau două-trei navete". Citim la „măsuri luate" : „Intrucit era un stoc mai mare din sticlele de 1/4 care avea cîteva zile, am sistat vînzarea celui de 1/2 ca să se vîndă celălalt". Semnat : Emilia Călin. Sau. Un cetătean din Bd. Păcii nr. 23, ap. 348 scrie următoarele : „Am cumpărat pîine de la tovarășul vînzător Călin si nu mi s-a dat restul în mod corect. Nu este pentru prima dată cînd se întîmplă acest lucru. În plus, vînzătorul respectiv are si tupeu". Măsuri luate : „Se vor lua măsuri să nu se mai repete". Urmează tot semnătura responsabilei. Sîntem chiar curiosi : ce măsuri o fi luat tovarăsa responsabilă împotriva sotului subaltern ? „Ei, na ! reactionează dînsa coplesită de indignare. Faceți anchetă acum ? Să știi că nu-mi place !" Sinceri să fim, o credem, dar insistăm. „Ei bine, am propus să facem rost de monedă mărunță". S-ar fi putut crede că iesirea tovarăsei responsabile se datorează unei indispozitii de moment (avea treabă si i-a mai venit si „Flacăra" pe cap), dar sesizarea nr. 46 ne lămureste pe deplin. „M-am prezentat în ziua de 12 mai la ora 5,45 pentru a cumpăra pîine. Responsabila tipa cît o tinea gura si repezea clientii care nu erau serviti pe motiv că primeste marfă. În acelasi timp, vînzătorul Marin Călin debita expresii indecente si provocatoare la adresa celor prezenți". (Sanda Marin, expert instructor principal la CEPECOM, str. Conductei, bl. 57, sc. 2, ap. 8). Măsuri luate : „Într-adevăr, mai există si nemultumiri dar în privința vocii mele, așa este ea, tare". E limpede, măsurile anterioare luate în familie nu l-au vindecat de „tupeu" pe sotul responsabilei, iar cetățenii sînt în continuare la cheremul nervilor familiei Călin. Ceea ce nedumerește, este faptul că nu există nici o semnătură de luare la cunostință din partea organelor care tutelează unitatea. „Responsabilul de unitate, ne informează Mihail Constantin, economist la I.C.L. Alimentara 7, pe care l-am întîlnit întîmplător la o unitate alăturată, este obligat să prezinte condica la control ori de cîte ori există vreo sesizare, iar organele tutelare trebuie să semneze si să ia măsuri". Și, după cum vedem, nici condica nu merge la control, dar nici controlul nu ajunge la condică, astfel că sesizările curg fără ca treaba asta să schimbe cu ceva situațiile reclamate.

În perimetrul Calea Grivitei-Buzesti am răsfoit condicile de sugestii și sesizări apartinînd unei unități de croitorie (nr. 42), a uneia de reparat ceasuri (nr. 14) și a unității „Instalatorul". Am întîlnit condici „albe", ultimele sesizări fiind de fapt multumiri la adresa respectivelor colective, lucru care confirmă mentiunea : „Aici lucrează brigada de bună servire condusă de...". Magazinul „Electrocasnica", unitatea nr. 9. Condica este un fel de record în ceea ce priveste numărul sesizărilor pe anul în curs. Notăm cîteva : „Totală lipsă de interes pentru datorie si pentru cumpărătorii care intră în acest magazin" (sesizarea nr. 52), (Măsurile luate sînt destul de ciudate : „Sînt în evidentă mărfurile care lipsesc". — ?! — Era vorba de cu totul altceva, n.n.) „Vreau să aduc la cunostința unității atitudinea necorespunzătoare a unei vînzătoare care, în plus, nici nu știe ce are în raft" (sesizarea nr. 65). „Tovarăsa vînzătoare Eleonora Mihailov este cu totul lipsită de solicitudine. Nu pricep de ce îi vine greu să vorbească ?" Aici am întîlnit două aspecte. În primul rînd, lipsa unor piese de schimb provoacă nenumărate necazuri personalului unității, care le solicită cu destulă rîvnă I.C.R.M.-ului si acesta mai departe furnizorilor și, în al doilea rînd, indiferenta si lipsa de solicitudine a unor vînzătoare care-i nemultumesc și îi fac pe cumpărători să umple condica sperînd să se schimbe ceva. Am întrebat-o pe vînzătoarea Eleonora Mihailov, cea mai des vizată de condică si despre care responsabila unității, Viorica Boghici, ne spunea că este un caz ceva mai dificil, am întrebat-o, deci, cîte penalizări a primit pînă acum. Singurul răspuns de care am avut parte : „Nu știu, pentru că nu le țin evidența". Aceeasi insolentă pe care o arată și din spatele tejghelei și care ne face să ne punem întrebarea dacă tovarăsa cu pricina este pregătită să-si desfășoare munca în comert, unde ai nevoie de bunăvointă, tact, răbdare.

Unitatea de reparații radio nr. 42 din str. Smîrdan 30. O condică ca vai de capul ei. Reclamații cu nemiluita, taloane nerupte, rubrica de măsuri lipsită de răspunsuri din decembrie 1977 si părăsită cu totul de grija conducerii Uniunii cooperativelor mestesugărești. Chiar în ziua în care ne aflam acolo un client își arăta nemultumirea față de slaba calitate a reparatiei făcute (venea a patra oară cu un aparat de radio portabil), îndoindu-se de buna pregătire a specialiștilor unității. O sesizare din multele existente este semnificativă în acest sens : „Am adus la reparat un casetofon MK-25, care nu avea redarea normală. L-am luat de trei ori, l-am readus de trei ori si am plătit tot de atîtea ori. În total 343 lei. La a patra am renuntat". Cum am mai arătat, si aici rubrica de „măsuri luate" este goală. O indiferență si o lipsă de respect pentru client, si pe care, la rîndul ei, conducerea U.C.M.-ului o tratează în același mod.

Brașov. Într-unul din blocurile ce străjuiesc bulevardul din fata gării se află modernul magazin „Dacia". Un magazin mamut, cu un plan foarte mare care, anul trecut, a înregistrat o depășire de trei milioane lei. „Clientul nostru, stăpînul nostru, ne informează responsabilul Gheorghe Frățilă. Interesul nostru, adică, este să chemăm clienții, nu să-i gonim". După atîtea pilde, concentrate în pilule de tovarăsul responsabil ne uităm si în condică. Taloanele nu sînt decupate si nici nu beneficiază de prea multe răspunsuri privind măsurile luate. „Noi le rezolvăm pe loc, ne explică prompt responsabilul. N-are rost să facem birocratie". „Cum ați rezolvat-o pe aceasta ?", îl întreb, arătîndu-i sesizarea prin care o cumpărătoare se arăta nemultumită de faptul că o vînzătoare i-a spus să vină să-i croiască materialul cînd o să mai slăbească (sesizarea nr. 15). „I-am atras atentia lucrătoarei noastre să nu se mai repete si nu s-a mai repetat". Nu contestăm bunele rezultate ale magazinului „Dacia", interesul pentru buna sa aprovizionare si, totodată, pentru rezolvarea problemelor „din mers", dar privind condica de sugestii si propuneri lipsită de răspunsurile si măsurile firesti, dialogul de care vorbeam la început ni se pare imposibil de realizat. Mergem, pînă una alta, pe mîna responsabilului care este presedintele C.O.M.-ului de la Întreprinderea comercială de stat textile si încălțăminte Brașov, care a promis că în curînd va avea o condică model. Adică o va pune retroactiv la punct, că-i mai bine mai tîrziu, decît... O fi, dar ni se pare firesc să fie la timp, ca să evităm ceea ce nu-i place responsabilului : birocratia si formalismul. Unitatea de legume si fructe nr. 22. Responsabilul e plecat după sorturi „pentru fete", ne spune vînzătoarea Lucia Aelenei. Condica nu este „la vedere" cum ar fi normal, ci într-o cameră alăturată, sub o măsuță. Într-o sesizare, cetățeanul Ion Lica, care locuiește în Bd. Gării nr. 22, reprosează conducerii unității tocmai faptul că pomenita condică nu prea e la îndemîna cumpărătorilor si că vînzătoarele n-au ecusoane. Măsuri luate : „Consider că tovarăsul nu a gîndit mai mult sau mai concis la ce vrea să se refere"... Semnat, Gheorghe Bădulescu, sef unitate. Nu înțelegem nimic. Unitatea „Gospodina", unitatea nr. 7, te întîmpină cu numeroase lăzi pline de sticle goale, aruncate cu grijă pe jumătate din spatiul si așa mic al magazinului. Nu s-a mai măturat din alte vremuri, mătura, pare-se, fiind un obiect prohibit. O întrebăm pe responsabila Florica Soci de cînd n-au mai fost prin aceste locuri organele inspectiei sanitar-veterinare. Dînsa ne răspunde că au venit. Ne liniștim. Oricum întrebarea era cu totul alta, dar neglijența tonului responsabilei era în ton cu aspectul general al unității. Cu condica lucrurile stăteau cam la fel : sesizări fără răspuns, nebăgate în seamă (cu exceptia ultimei perioade, dar fără folos), taloanele sesizărilor din 1977 fiind în majoritate nerupte. Și la restaurantul cu autoservire „Birsa", curătenia era tot o chestiune care tinea de deziderat. Înghesuială, fum să-l tai cu cutitul, se bea bere la mese, în picioare și la ușă. Prima sesizare pe acest an umple de laude si fireste de fericire colectivul unității : „...multumiri pentru felul în care am fost serviti mai ales de tovarăsa Georgeta Bivol care se remarcă prin promptitudine". Măsuri luate : „Se va evidentia în sedința de grupă sindicală". Sîntem informati că a fost. Important e cum începi anul. A doua sesizare, la fel. Gu a treia, ne apropiem de adevăr, un grup de tovarăsi de la „Hidromecanica" propunînd, nici mai mult, nici mai puțin, decît să se facă curat în unitate, să se debaraseze mesele și, dacă se poate, varza să fie mai proaspătă. Măsuri luate : „S-a luat măsura ca varza să fie de bună calitate". Parcă numai de varză era vorba ! Și tot așa, oamenii sesizează, responsabilii răspund cu conștiinciozitate, dar nu se schimbă nimic. N-au fost singurele unități vizitate în Brașov. Am întîlnit și în orașul de la poalele Tîmpei unități în care respectul pentru client, pentru cumpărător este un fapt care tine de domeniul evidentei si pe care condica îl reflectă prompt si vom aminti în acest sens, din lipsă de spațiu, doar unitatea nr. 5 a cooperativei „Prestarea" condusă de Olga Lörincz.

Desigur, nu am vizitat toate unitățile din cele două orașe. Nu ne-a interesat o statistică, ci o mentalitate. Și rezultatele ni se par elocvente. Mai sînt încă destule unități de diferite profile pentru care condica este, formulare consacrată, o adevărată cenușăreasă. Un act formal, o metodă care indispune (vezi practica condicii „ascunse"), o grijă în plus și mai puțin o datorie pentru respectivele conduceri.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Un telefon util pitestenilor: 13970

Inspecția comercială județeană Argeș desfășoară o serie întreagă de activități, cu reguli și obiective stabilite de către cei doi coordonatori ai săi, ministerul de resort și organul local al puterii de stat. Și în bună măsură le desfășoară în contextul unei însemnate eficiențe. Recent, de pildă, sub directa îndrumare a Comitetului județean Argeș al P.C.R. s-a desfășurat o acțiune de analiză a modului în care unitățile prestatoare de servicii pentru populație își îndeplinesc prerogativele asumate, acțiune în care Inspecția comercială a reprezentat un principal factor activ. Constatînd la capitolul întreținerea bunurilor aflate în termen de garanție (frigidere, mașini de spălat, biciclete, televizoare etc.) numeroase deficiențe, Inspecția comercială a adîncit investigațiile sale căutînd, dacă se poate spune așa, cauza cauzei. De fapt acestea sînt două : pe de o parte lipsa de interes, conștiința profesională scăzută a unor lucrători (de pildă, la RTV „Progresul" reparații care au durat și 30 de zile, iar la secția de ceasuri din Cîmpulung obiecte depuse pentru remedieri fără să fie, conform unui vechi obicei al casei, trecute în vreo evidență), iar pe de altă parte lipsa pieselor de schimb. Astfel întreprinderea „Electro-Mureș" este datoare cu piese de schimb pentru radiatoare, ICS-Bijuteria, cu piese pentru ceasuri, iar întreprinderea „6 Martie" cu piese pentru biciclete. Întreprinderea bucureșteană „Electronica" este restanțieră la piesele de schimb pentru noile tipuri de televizoare. Inginerul Valentin Prundeanu, dispecer al Uniunii județene a cooperației meșteșugărești, ne declara cu privire la lipsa pieselor de schimb : „Pentru modulul sincro-procesor, de pildă, am primit, ca piese de schimb... două bucăți pe întreg trimestrul unu".

O altă acțiune, la care participarea Inspecției comerciale a fost foarte eficientă, a avut ca obiectiv controlul cantinelor și al cantinelor-restaurant de la întreprinderi, școli cu internate, creșe pentru copii etc. S-a ajuns la concluzia că pentru mai buna organizare a aprovizionării (aici fiind necesare contracte ferme care să asigure din timp fondul de produse solicitate) sînt trebuitoare și unele acțiuni privind pregătirea cadrelor. În asemenea cantine lucrează mulți oameni nepregătiți pentru profesie. Este, de pildă, cazul cantinei de la creșa din Smeureni unde la bucătărie lucrează o persoană calificată bijutier și care, pe deasupra, mai face și naveta la Oarja. Firește că la finalizarea acestei acțiuni Inspecția comercială a făcut de asemenea diferite propuneri valoroase.

Toate bune pînă aici. Implicarea inspecției în asemenea acțiune este, cum spuneam, eficientă. Ca organ specializat de control ea are însă și alte sarcini pe care trebuie să le trateze cu același interes dacă nu și mai mare. Să exemplificăm :

Am coborît în gara Pitești la o oră matinală a zilei și împreună cu alți călători ne-am îndreptat spre primul local de alimentație publică salubru. (Adjectivul este necesar, dat fiindcă în gară există un restaurant aflat într-o jalnică ipostază sanitară și în legătură cu care ne întrebăm dacă și cînd Sanepidul și Inspecția comercială vor lua măsurile necesare.) L-am găsit în imediata apropiere : restaurantul cu autoservire „Gară". Curat dar foarte slab aprovizionat. Într-un galantar erau cîteva ouă ce fuseseră prăjite cu o zi, două, în urmă, iar în altul niște chiftele care nu mai inspirau de mult încredere. Pe responsabilă n-am aflat-o la serviciu decît după amiaza cînd am și purtat următoarea discuție : „Dimineața serviți cumva gustări calde, mămăliguță cu smîntînă, ceai, lapte ?" „Ceai și lapte ?" „Da". „Nu". „De ce ?" „Stau lîngă ușă, în galantar, și se răcesc cînd aceasta se deschide". „V-a atras cineva atenția asupra sortimentului obligatoriu, Inspecția comercială, de pildă ?" „Inspecția comercială ?" „Da". „Nu".

În aceeași dimineață vizităm și ospătăria „Rapid" din apropiere. Închisă deși ora deschiderii trecuse de mult. Am insistat la ușă fiindcă dincolo de geam se observa mișcare. „E închis. Ce, nu se vede ?" „Tocmai că văd. Văd că ora deschiderii e depășită cu 40 de minute". „Ei și, dacă vrei să știi, responsabilul e plecat după marfă". „Vreți să-mi spuneți și mie numărul de telefon de la Inspecția comercială de stat ? Trebuie să-l aveți afișat în unitate". „Dacă-ți arde de telefoane, mergi la poștă".

Am sunat de la un telefon public Inspecția comercială. Nimeni. Am urcat, pe străduța din apropierea gării, pînă în piața Smîrdan. Primul magazin ce te întîmpină, unitatea Gostat nr. 11, închis : „primim marfă". (În după-amiaza aceleiași zile, aceeași unitate primea din nou marfă !) La alimentara cu autoservire nr. 40, din Calea Craiovei, dealtfel din belșug aprovizionată, exista în rafturi, printre mărfuri de bună calitate, și altele, care nu mai întrunesc această condiție : este vorba de unele conserve care după aspectul exterior — umflate, scurse — trebuie scoase imediat din circuit. Un nou telefon la Inspecția comercială. Tot nimeni. Cît privește magazinul cu pricina, aveam să aflu mai tîrziu că aici fuseseră aplicate amenzi pentru menținerea în raft a unor mărfuri cu termene depășite.

Am căutat telefonul cel mut în biroul în care trebuia să fi fost așezat. Am găsit aici chiar și o persoană care mi-a dat relații :

— La Inspecția comercială de obicei rămîne cineva cu lucrări de birou așa încît la solicitările cetățenilor se poate da un răspuns — spune tovarășul Dumitru Anton, inspector șef. Astăzi sînt eu de serviciu dar m-am ocupat cu alte probleme și n-am fost în birou. Se pare însă că nu prea apar solicitări fiindcă, de cînd sîntem noi aici, n-a sunat nimeni. Dacă ar fi avut cineva nevoie ar fi putut să o facă, telefonul nostru, numărul adică, este afișat peste tot. Am dreptate, nu ?

În ceea ce mă privește, știam dinainte că lucrurile, cel puțin în parte, stau altfel. L-am invitat deci pe tovarășul Anton într-o zonă comercială. A ales singur complexul din cartierul Trivale. În primul magazin, nr. 15 al ICSMC-ului, găsim un raion închis pentru „primim marfă". Mai reținem faptul că în magazin nu este afișat numărul de telefon al Inspecției comerciale. Dealtfel, din cele 7 unități cu profil diferit vizitate, doar una singură, și anume cea de legume și fructe, și-a îndeplinit obligația de a afișa mare și la loc vizibil, numărul de telefon cu pricina. Iar nereguli mai mici sau mai mari constatăm în toate unitățile. În alimentara cu autoservire foarte multe mărfuri expuse în mod necorespunzător : cutii de conserve murdare, pachete cu biscuiți și napolitane pline de praf etc. Responsabilul pe tură, Haralambie Stoicovici, nu oferă nici o explicație, iar atunci cînd inspectorul îl întreabă ce face un cetățean care vrea să informeze Inspecția comercială despre, să zicem, neorînduielile magazinului, răspunde cu seninătate : „Să întrebe la 03 și află numărul de telefon". La bufetul Căprioara, în fața noastră chiar, vînzătoarea Maria Ungureanu încasează suprapreț la mititei. Inspectorul ia măsuri pe loc. Despre discuția noastră de la sediu tovarășul Anton nu mai pomenește însă nimic. Nici eu, părîndu-mi-se totul limpede.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Inginerul Gonțea se opune unui proiect și salvează 40 de milioane lei

Răsfoiesc documentele pe care inginerul Nicolae Gonțea ni le așază pe masa din fața noastră și reținem din ele următoarele : Combinatul de fibre și fire poliesterice, care se înalță acum la marginea orașului Cîmpulung Muscel, trebuie să fie dotat, printre altele, și cu o cale ferată. Citiva specialiști de la Institutul de proiectări căi ferate, institut de specialitate, au primit temă de cercetare de la Ministerul Industriei Chimice, au studiat problema sub toate aspectele, inclusiv acela de amplasare, de traseu, a căii ferate respective și au întocmit un studiu tehnico-economic, au întocmit și proiectul pe care l-au predat beneficiarului cu toate vizele posibile din partea Regionalei de căi ferate Craiova și a Ministerului Transporturilor și Telecomunicațiilor. Am în față și aceste aprobări. Aceasta se întîmpla prin luna aprilie 1975 și la ședința respectivă, de discutare a proiectului cu forurile locale din Cîmpulung Muscel, s-a aflat și inginerul Nicolae Gonțea, pe care îl întreb acum :

— Dumneavoastră în ce calitate ați luat parte la această discuție ?

— În calitate de proiectant de plan general, din partea Întreprinderii mecanice Muscel, al cărui perimetru urma să fie afectat de această cale ferată. Colegii de la Institutul de căi ferate s-au prezentat la discuția asta cu o variantă studiată la nivel de proiect de execuție în care racordul liniei ferate de acces la combinat se făcea dintr-un capăt al stației, noi i-am spus capătul X, urma să coboare vreun kilometru și ceva printr-un viaduct ce trebuia săpat, intra în cornișa dealului printr-un tunel care și acesta ar fi costat foarte mult și ajungea la combinat. Toată treaba asta se ridica la vreo 73 de milioane, impunea dezafectarea în bună parte a fabricii de la Voinești și, eu personal n-am fost de acord cu această variantă. Mi s-a părut nu numai că e scumpă, dar mi s-a părut că nu reprezintă o soluție. Autorii proiectului respectiv au mai prezentat o variantă, cu ocolirea Întreprinderii mecanice Muscel, dar și aceasta se ridica la aceeași sumă. N-am fost de acord nici cu această variantă din aceleași motive și am afirmat că eu pot să duc această linie ferată în combinat cu numai jumătate din preț, fără tunel și fără viaduct. Propunerea mea a fost acceptată de forurile locale, de Institutul de inginerie tehnologică pentru industria chimică și atunci am întocmit eu un studiu tehnico-economic, bazat pe ridicări topo și calcule economice care prevăd o soluție mai ieftină cu 38 milioane lei și care prezintă totodată condiții mai bune de exploatare.

Studiul tehnico-economic al inginerului Nicolae Gonțea a fost întocmit în vreo două luni de zile, în timpul său liber, a fost prezentat unui specialist din cadrul Consiliului popular al județului Argeș, la 5 noiembrie 1976, iar la data de 30 noiembrie 1976, el a fost depus, cu numărul 28 347, la Institutul de inginerie tehnologică pentru industria chimică din București. Aici a fost studiat, analizat, a fost găsit valoros și a fost înaintat Institutului de proiectare căi ferate.

Ne aflăm la Institutul de proiectare căi ferate și stăm de vorbă cu o parte dintre autorii amintitului proiect. Nu-i recunosc nici un merit inginerului Gonțea. Ba unii dintre autorii acestui proiect se simt de-a dreptul lezați, că într-un fel acest inginer nu-și vede de ale lui, că i-au mai pus pe drumuri și altă dată cu niște propuneri asemănătoare. Recunosc însă că soluția de cale ferată, propusă de inginerul Gonțea, reduce costul investiției la mai mult de jumătate, dar ea, această propunere, are avantaje și dezavantaje, și în plus coincide acum cu o nouă variantă pe care au găsit-o dînșii, variantă care reduce costul investiției tot cu 38 de milioane.

— Credeți că inginerul Nicolae Gonțea nu a avut nici o contribuție la reducerea prețului de cost al acestei investiții ? întreb.

— Noi am propus inițial soluția cu viaduct și tunel, dar organele locale n-au fost de acord, au cerut o soluție mai ieftină, au optat adică pentru soluția propusă de Gonțea. Pe noi ne-a mirat aceasta, dar n-am avut ce face și a trebuit să căutăm să examinăm o a doua variantă a noastră, dar pe care nu o studiasem în amănunt. Aici, într-adevăr, soluția propusă de inginerul Nicolae Gonțea a putut să aibă o influență asupra organelor locale. Știm că inginerul Gonțea a cheltuit cu aceste calcule, măsurători, niște bani, pe care acum nu-i poate recupera. Noi ne-am gîndit să-i plătim într-un fel, dar n-am găsit o cale legală.

— Cît costa calea ferată conform proiectului avizat ? îl întreb pe tovarășul inginer Constantin Olănescu, actualul șef de proiect.

— 73 de milioane lei.

— Cît costă acum, după intervenția inginerului Nicolae Gonțea ?

— Cu avizul băncii, costă 40 de milioane.

Pentru noi faptele sînt limpezi. Datorită intervenției inginerului Nicolae Gonțea, chiar dacă aceasta în viziunea specialiștilor nu constituie o inovație, prețul investiției a fost redus la jumătate. Fapta lui, așa cum ne apare ea, este străbătută de un puternic sentiment patriotic. Reducerea costului investițiilor, prin propuneri de soluții noi, ieftine, ușor de realizat, este o îndatorire nu numai de serviciu, dar și cetățenească a fiecăruia dintre noi. Inginerul Nicolae Gonțea a făcut însă mai mult. El a dovedit practic, prin întocmirea unor studii, prin calcule, că prețul căii ferate de la Combinatul de fibre și fire poliesterice de la Cîmpulung Muscel poate fi redus la jumătate. Pentru aceasta a cheltuit chiar niște bani, pe care într-un fel cineva trebuie să-i restituie. S-a împiedicat astfel aplicarea unui proiect gata întocmit, cu toate avizele, dar foarte costisitor.

La Institutul de inginerie tehnologică pentru industria chimică am căutat să ascultăm cîteva păreri autorizate, ale proiectantului general.

— Eram șef de proiect general la Cîmpulung Muscel. Am dat temă de cercetare și proiectare la Institutul de proiectare căi ferate pentru calea ferată necesară combinatului. S-au propus două variante, dintre care una puțin studiată. Nici una dintre ele nu ne-a convenit : prima era foarte scumpă, a doua aducea mari inconveniente, nici una nu servea dezvoltării ulterioare a Întreprinderii mecanice Muscel. La o analiză făcută prin aprilie 1976, la județ, inginerul Gonțea a venit cu o propunere care reducea costul căii ferate la jumătate. Institutul nostru a avizat favorabil această propunere, pentru că era valoroasă, și a înaintat acest dosar către Institutul de proiectare pentru căi ferate București. După ce l-au studiat în amănunt, autorii proiectului inițial nu au acceptat varianta lui Gonțea, motivînd că și dînșii s-au gîndit că există soluții mai ieftine. Așa o fi, dar dînșii ne-au propus niște soluții foarte scumpe și pe deasupra și avizate.

— Nu ne-am însușit nici una dintre variantele propuse de colegii de la I.P.C.F. București, pentru că amîndouă erau prea scumpe și dificile de executat. Între timp, inginerul Gonțea, care avea lucrări în zonă și cunoștea bine toate caracteristicile terenului și ale căilor ferate din zonă, a întocmit din inițiativă proprie un studiu tehnico-economic și ni l-a prezentat. Personal l-am analizat și am constatat că reduce costul investiției cu 53 la sută. Am întocmit un referat favorabil, pe merit și l-am înaintat colegilor de la Institutul de căi ferate, pentru a-l aplica și a reduce prețul investiției. La ora actuală, după o serie de modificări, adoptări de soluții, lucrările seamănă foarte mult cu cele propuse în studiul tehnico-economic întocmit de Gonțea.

În finalul acestei anchete, în loc de orice comentariu o întrebare : n-ar putea numitul colectiv de proiectanți găsi și din punct de vedere moral o altă variantă ? Una pe potriva eticii noastre.

N. GRIGORE MARAȘANU

Spiritul legii este chiar litera legii!

Înainte de a relata în paginile revistei cazul unui om nedreptățit, am dorit să consultăm răspunsul unui om al legii la următoarea întrebare. Pentru o abatere de la litera și spiritul legii sancțiunea se aplică diferențiat după funcția și calitățile morale ale păgubitului ? Iată ce ne-a răspuns tovarășul Dumitru Popescu, procurorul șef al municipiului București :

— În nici un caz !

★

Păgubitul se numește Gheorghe Botea. Pînă la 6 decembrie 1974, Gheorghe Botea a fost electrician la Întreprinderea intercooperatistă din Răcăciuni, județul Bacău. După această dată, la care i s-a desfăcut contractul de muncă, Gheorghe Botea nu mai e decît reclamant, timp de trei ani și jumătate, cu consecințele materiale și mai ales morale care decurg din această stare. Articolul din Codul Muncii în baza căruia s-a procedat la desfacerea contractului de muncă are numărul 130 și litera a, adică restrîngerea activității întreprinderii. Gheorghe Botea contestă decizia și intentează proces la judecătoria din Bacău. Ce afirmă reclamantul ? Afirmă că în realitate întreprinderea nu și-a redus activitatea, că în continuare întreprinderea lucrează tot cu doi electricieni, în locul lui fiind încadrat un alt electrician. La 27 martie 1975, la trei luni după desfacerea contractului de muncă, judecătoria din Bacău respinge contestația reclamantului. Acest moment ni se pare extrem de important. O judecată exactă și profundă ar fi scutit întreprinderea de complicațiile ulterioare, ar fi evitat împrejurarea prin care Gheorghe Botea va dobîndi calitățile morale ce i se vor reproșa mai tîrziu, ar fi scutit procurorul general al republicii și Tribunalul Suprem și activiștii de partid și reporterii de complicații inutile. În esență, judecătorul n-avea de făcut decît să verifice dacă în dosarul reclamatei există decizia de restrîngere a activității de muncă. N-a făcut-o și mai tîrziu n-o va face nici tribunalul județean, care respinge recursul. Împotriva acestor hotărîri se promovează recurs extraordinar de către procurorul general al republicii iar Tribunalul Suprem, prin decizia nr. 267 din 12 februarie 1976, admite recursul, casează ambele hotăriri și dispune trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe. Trimiterea cauzei spre rejudecare aceleiași instanțe este motivată desigur de însăși simplitatea cazului. Prin decizia de casare, Tribunalul Suprem a indicat să se verifice dacă a avut loc o reducere efectivă a activității în întreprinderea din Răcăciuni, dacă pe postul pe care a lucrat contestatorul a fost încadrat un alt electrician și dacă este posibil ca un singur electrician să asigure funcționarea agregatelor. Concis, exact, concret și cîtuși de puțin complicat. A trecut pînă acum mai bine de un an.

Dar nici acum judecătoria din Bacău nu renunță la premisele sale pe care nu vrem să le cunoaștem. Respectarea indicațiilor Tribunalului Suprem ar fi lămurit cazul fără alte demersuri. Judecătoria însă își menține prima hotărîre ; la fel și tribunalul, și Gheorghe Botea se adresează iarăși procurorului general al republicii și iarăși procurorul general promovează recurs extraordinar și iarăși Tribunalul Suprem casează ambele hotăriri, și dispune trimiterea cauzei spre rejudecare ; de data asta însă nu aceleiași instanțe, ci judecătoriei din Piatra Neamț. Au mai trecut un an și patru luni. În total doi ani și patru luni. Notăm consecvența în decizii a instanței supreme.

Procedînd conform indicațiilor Tribunalului Suprem, judecătoria din Piatra Neamț constată următoarele .

În anul 1974 și începutul anului 1975, cînd unitatea pretinde că și-a restrîns activitatea, efectivul de animale a rămas același.

Din ansamblul actelor depuse la dosar nu rezultă că în cadrul unității ar fi existat o restrîngere efectivă a activității. Situația prezentată drept o restrîngere a activității era o situație temporară care avea loc în fiecare sfîrșit de sezon. La dosarul cauzei nu există nici un act emis de Direcția agricolă Bacău sau U.J.C.A.P. privind restrîngerea activității pentru a fi justificate mențiunile privind desfacerea contractului de muncă. Se menționează de unitate că încadrarea lui Gheorghe Botea s-a făcut din eroare. Unitatea nu poate invoca propria culpă în apărare. Situația aceasta fiind doar un aspect. În realitate unitatea a dispus încadrarea contestatorului ca urmare a transformării unui post, schemă pe care nu are interes să o prezinte. În nota de constatare încheiată la data de 26 august 1975 de reprezentantul procuraturii Bacău se menționează că în vara anului 1974 a fost primit în unitate un număr mai mare de animale, iar la moară, locul de muncă al contestatorului, se lucra cu doi electricieni și doi tractoriști. Din probele administrate în cauză rezultă că și în prezent la stația pentru prepararea furajelor se lucrează, în două schimburi și cu același număr de animale. Pentru aceste motive, în numele legii HOTĂRĂȘTE : Admite contestația formulată de Botea Gheorghe în contradicție cu Asociația intercooperatistă de îngrășare a tineretului ovin Răcăciuni, prin reprezentanți legali și în consecință anulează ca neîntemeiată decizia nr. 3 019 din 19 noiembrie 1974 a A.I.I.T.D. Răcăciuni. Dispune reîncadrarea contestatorului în locul de muncă avut și obligă unitatea să-i plătească o despăgubire calculată pe baza retribuției sale medii realizate în ultimele trei luni anterioare desfacerii contractului de muncă PE TIMP CÎT A FOST LIPSIT DE RETRIBUȚIE (sublinierea noastră).

Această sentință clară fiind definitivă și investită cu formulă executorie nu poate fi modificată decît de procurorul general. Și totuși tribunalul din Bacău intervine în acest sens. Înainte de a interveni se mai întîmplă ceva și tocmai acest ceva este și unul din motivele pentru care procedăm la această relatare. Pe 29 martie 1978, după trei ani și patru luni de la desfacerea contractului de muncă, tribunalul din Bacău recunoaște netemeinicia acestei decizii, după două recursuri la Tribunalul Suprem și după ce el însuși a judecat de două ori acest caz. Clarificarea drumului spre adevăr n-a fost, nu este și nu va fi nici în viitorul apropiat un lucru la îndemîna oricui și importantă este, desigur, finalitatea demersului spre adevăr și dreptate, deși uneori semnificativă poate fi și calitatea demersului însuși. Față de simplitatea acestui caz, simplitate ce rezultă din claritatea și promptitudinea indicațiilor date de Tribunalul Suprem ca și din probele culese de judecătoria din Piatra Neamț, față de simplitatea acestui caz deci, trei ani și patru luni ca să se ajungă acolo unde s-ar fi putut ajunge numai după trei luni ni se pare a fi totuși exagerat.

Spuneam că sentința civilă a judecătoriei din Piatra Neamț deși nu poate fi modificată decît de procurorul general a fost totuși interpretată într-un fel propriu de tribunalul din Bacău. Fiind în împrejurarea de a judeca recursul ambelor părți, tribunalul din Bacău hotărăște ca lui Gheorghe Botea să i se plătească despăgubiri nu PE TIMP CÎT A FOST LIPSIT DE REMUNERAȚIE, ci numai pentru perioada de la 6 decembrie 1974, cînd i s-a desfăcut contractul de muncă, la 29 mai 1975 cînd (din eroare — n.n.) tribunalul a validat definitivă hotărîrea (greșită — n.n.) a judecătoriei din Bacău și între perioadele după ce i s-a admis recursul.

Printre altele, tribunalul invocă în justificarea acestei hotăriri un principiu de ordin general care nu poate înlătura condițiile legii. Pretențiile formulate de reclamant, se spune în hotărîrea tribunalului, reprezintă drepturi bănești pe patru ani și patru luni, și ele nu-și au justificarea legală reprezentînd un abuz de drept și ar fi contrar principiului eticii și echității socialiste să primească această sumă fără a fi prestat o muncă. Este desigur evident că prevalarea de acest principiu cu autoritate politică este ea însăși un abuz, fiindcă este elementar în teoria dreptului că atîta vreme cît legiuitorul a rezolvat expres prin lege un raport social, etica și echitatea stau la baza acestei reglementări, și judecătorul nu poate invoca propriile sale convingeri despre etică pentru a înlătura condițiile legii.

Legea apără dreptatea fiindcă prin instaurarea ei ea apără sănătatea vieții publice în ansamblul unei societăți. Dar apărînd dreptatea, legea procedează deopotrivă la recompensarea celui păgubit și la pedepsirea celui care îi nesocotește prevederile. Fiindcă într-o societate democratică nu există abatere mai gravă decît abaterea de la lege și nimeni nu poate invoca în apărare calitățile sau defectele celui față de care s-a greșit.

Desigur, Gheorghe Botea iese privilegiat din acest conflict și nu știm dacă viața lui pînă la acest conflict și după aceea justifică acest privilegiu. Gh. B. este acuzat că ar fi putut să se încadreze și n-a făcut-o din rea voință și ca urmare a unor însușiri morale negative. Dar Gh. B. are dovezi că nu s-a putut încadra și că pe unde a fost i s-au pus în față referințele proaste ale întreprinderii cu care se afla în conflict. Gh. B. a fost la redacție și știm că este un om dificil, mulți oameni sînt dificili, legea nu este una pentru comozi și alta pentru dificili, totuși, ca să fim siguri, ne-am adresat procurorului șef al municipiului București și cu răspunsul acestei autorități am și început relatarea noastră.

NICOLAE CRISTACHE

Cine lucrează împotriva Covalitinului?

A trecut o bună bucată de timp de cînd, luîndu-ne cu alte treburi, n-am mai scris despre activitatea doctoriței Tina Covaliu și nici despre soarta medicamentului original Covalitin, la impunerea și validarea căruia a contribuit, după puterile sale — în limita atribuțiilor stabilite de partid — și revista noastră. Dorind să aflăm amănunte de ultimă oră, am vizitat-o, în prima zi a acestei săptămîni, pe inventatoare, găsind-o la primul etaj al Spitalului P.T.T. din Capitală, într-un spațiu spitalicesc pus recent la dispoziția sa, printr-o hotărîre a ministerului de resort, ca u...are a indicațiilor conducerii partidului în ideea extinderii tratamentului litiazei renale prin intermediul Covalitinului, tratament față de care și-au exprimat recunoștința sumedenie de pacienți, români și străini deopotrivă, s-a hotărît ca secția condusă de doctorița Covaliu, aparținînd administrativ de Centrul de hematologie, să primească un număr corespunzător de saloane, amenajate anume în acest scop. Dispoziția a fost dată și secției i-a fost repartizată o jumătate din etajul întîi al Spitalului P.T.T., în care Tina Covaliu și colaboratorii s-au mutat la începutul lunii februarie. De atunci au trecut, după cea mai simplă dintre matematici, exact 4 luni, interval în care — spre surprinderea inventatoarei și spre durerea pacienților ce solicită, în număr mare, internarea aici — Ministerul Sănătății n-a găsit formele și mijloacele de a dota saloanele secției cu mobilierul necesar ! ! Cu alte cuvinte, secția de Covalitin există, dar numai pe hîrtie, întrucît pacienții nu au acces în ea din cauza lipsei paturilor, a noptierelor, a mobilierului, în general, situație care dăinuie, cum spuneam, de destulă vreme, deși Tina Covaliu n-a obosit să facă toate demersurile necesare.

În toată această perioadă, agenda de lucru a inventatoarei a fost bogată. A primit, după cereri repetate, primele cadre din teritoriu pentru scurte stagii de specializare în ceea ce privește metoda originală de tratament cu Covalitin, 4 urologi și tot atîția chimiști din Iași, Cluj-Napoca, Timișoara și Tîrgu Mureș, urmînd cursuri de 3 săptămîni în secția Tinei Covaliu, dobîndind cunoștințe pe care le vor aplica, practic, la locurile lor de muncă, scoțînd astfel tratamentul cu Covalitin din perimetrul Capitalei, spre bucuria și folosul bolnavilor din întreaga țară. Chiar dacă pasul acesta a fost făcut cu întîrziere de un an de la luarea hotărîrii de către conducerea de partid și de stat, la insistențele cercetătoarei și ale revistei noastre, e de datoria noastră să-l semnalăm și să-l notăm ca atare, ca un element de progres pe drumul extinderii folosirii medicamentului în discuție.

Referindu-ne la activitatea din ultima vreme a Tinei Covaliu, să amintim că, în anul 1977 a început în Italia, sub conducerea cercetătoarei din București, efectuarea de teste clinice pe sute de bolnavi în vederea omologării Covalitinului, la clinicile de urologie din Ancona, în colaborare cu renumitul urolog F. Bianchi. În toamna aceluiași an, la Congresul mondial de urologie de la Ancona, inventatoarei din România i s-a acordat, pentru merite deosebite, Medalia de argint, cea mai mare distincție oferită la acel eveniment științific internațional. În Iugoslavia, i s-a decernat Medalia de aur a Tîrgului internațional de chimie de la Zagreb, iar la Expoziția de chimie de la Moscova, i s-au adresat felicitări deosebite.

În luna decembrie a aceluiași an, profesorul F. Bianchi ne-a vizitat țara și, impresionat de rezultatele obținute la noi și în Italia, a făcut propuneri ferme pentru valorificarea Covalitinului în țara sa, cu un procent mare de litiazici. În lunile februarie și mai 1978, inventatoarea a întreprins mai multe călătorii științifice, ca invitată a unor clinici urologice de renume din Europa. Astfel, la începutul perioadei pomenite, Tina Covaliu s-a aflat în Anglia, la Londra și Leeds, unde, la cererea unor somități mondiale în materie de litiază renală ca profesori Nordin, Peakook și Rose, a prezentat produsul original care-i poartă numele și a făcut scurte și convingătoare demonstrații ale aplicării tratamentului cu Covalitin. În aceeași situație s-a găsit, cîteva zile mai tîrziu, la Viena, unde renumiții profesori Hasek și Goesler au manifestat un deosebit interes față de medicamentul românesc, solicitîndu-l imediat spre a fi administrat bolnavilor din clinicile lor. În Iugoslavia, la Belgrad și Sarajevo, omul de știință român a avut bucuria să întîlnească numai opinii favorabile la adresa Covalitinului, cu care s-au tratat, la București sau la ei acasă, numeroși pacienți iugoslavi, aprecieri cu atît mai semnificative cu cît ele au venit din partea unor autorități în materie de urologie, ca profesorii Ilici, Petkovici, Prtici și Danilovici. În sfîrșit, spre a încheia acest periplu științific al Tinei Covaliu, trebuie să notăm că, recent, cercetătoarea s-a întors de la Moscova. Folosirea Covalitinului, în cadrul metodei originale de tratament, a stîrnit un mare interes în rîndul urologilor sovietici. S-a stabilit totodată introducerea imediată a Covalitinului în 3 clinici moscovite și s-a hotărît organizarea, în luna octombrie, a unui amplu simpozion pe tema medicamentului românesc. Asemenea simpozioane au mai avut loc, după cum revista noastră a relatat la timpul potrivit, în Italia și Iugoslavia. S-a hotărît desfășurarea unei manifestări similare la Viena, în toamna acestui an. Ajunși aici, considerăm de cuviință să precizăm că, la noi, Ministerul Sănătății n-a organizat nici o reuniune științifică de acest gen, propunerile inventatoarei și ale unor organe centrale lovindu-se mereu de refuzul, cînd ferm, cînd voalat, al conducerii acestui minister.

Cu alte cuvinte, în ciuda unor pași înainte, situația Covalitinului e departe de a fi rezolvată. După statistica doctoriței Covaliu, de la 11 iunie 1971, dată la care s-a pus pentru prima dată problema validării și extinderii medicamentului în discuție, ministerul de resort a discutat chestiunea aprobării valabilității produsului, pentru țară și pentru străinătate, în nici mai mult, nici mai puțin de 247 de ședințe (? ! ? !), închegînd și desfăcînd colective, confirmînd și infirmînd, dînd dovadă de un imobilism inimaginabil, ca să numim această atitudine de tergiversare cu un eufemism ! ! În acest răstimp, ceea ce trebuia să se întîmple s-a întîmplat. Un transfug, fost colaborator al inventatoarei, a pus la punct și lansat pe piața farmaceutică europeană o contrafacere a Covalitinului, numită Campanyl, pe care Tina Covaliu a avut dureroasa surpriză s-o găsească în clinicile engleze și austriece recent vizitate. Desigur, nefiind produsul de bază și neînsoțindu-se de prescripțiile exacte de administrare, cuprinse numai în ansamblul metodei originale românești, Campanylul nu are nici calitățile terapeutice ale Covalitinului și nici succesul de care acesta se bucură, de o bună bucată de timp, în ochii personalităților de frunte ale urologiei mondiale. Dar el există și, firește, îngreunează pătrunderea și afirmarea Covalitinului pe piața farmaceutică mondială. În condițiile în care, de mai multă vreme, de cel puțin doi ani, firme de prestigiu din întreaga lume au solicitat în repetate rînduri dreptul de a importa medicamentul original românesc, Covalitinul este amenințat să piardă, iată, un prim tren, fiind obligat în prezent, cînd asupra valorii lui există o altă optică realistă și total favorabilă la Ministerul Comerțului Exterior și al Cooperării Internaționale, să lupte pentru recuperarea unui avans la care ar fi avut, datorită priorității sale științifice, drept integral și absolut.

Ne sînt binecunoscute preocupările conducerii partidului pentru susținerea și promovarea consecventă a creației științifice și tehnice originale, în ideea deplinei ei valorificări pe plan intern și extern, preocupări încununate de strălucite realizări mai ales în timpul revoluției tehnico-științifice care a descătușat energii, promovînd noul în toate domeniile. Cu atît mai surprinzătoare și de neînțeles apare atitudinea unor foruri însărcinate, prin însăși rațiunea lor, cu impunerea unui medicament original românesc, care au dat și dau dovadă de indiferență și imobilism, tratînd chestiunea cu o condamnabilă superficialitate, după interese mărunte, după o invidie profesională — ca să nu zicem altfel — cu atît mai gravă cu cît ea a devenit păgubitoare pentru țară, pentru noi toți. Cum se poate explica în alt mod permanenta tăcere instituită în jurul Covalitinului la nivelul conducerii Ministerului Sănătății, atitudine care a căpătat forme aducătoare de importante prejudicii, morale și materiale, atunci cînd persoane cu funcții de răspundere din forul respectiv și-au permis să declare unui ziarist iugoslav de la „Politika Express" că medicamentul doctoriței Covaliu nu e încă testat, asta la o vreme la care numeroși pacienți din țara vecină și prietenă urmau tratament cu produsul românesc iar importante firme din Belgrad solicitau importarea masivă și imediată a Covalitinului ? ! Cum se poate explica în alt mod tăcerea, abuzivă și nejustificată, a „Chimimportexportului", unitate care a refuzat ani în șir să răspundă în vreun fel abundentelor solicitări venite din străinătate pentru importul Covalitinului ?! Ne-a fost dat să vedem, în copie, mai multe adrese ale unor firme farmaceutice de primă mînă din Anglia, S.U.A., Austria și așa mai departe, trimise „Chimimportexportului" în anii 1976 și 1977, adrese la care instituția respectivă n-a dat nici un răspuns, punîndu-i pe eventualii parteneri în situația de a nu mai înțelege nimic deși, e bine să spunem lucrurilor pe nume, ofertele lor nu erau dintre cele de neglijat, urmînd să aducă țării importante beneficii. Nu putem pune toate astea, oricît ne-am strădui, pe seama neglijenței și a superficialității, mai ales că firmele respective au revenit și răsrevenit în cererile lor, subliniind — citîm dintr-una din solicitările amintite — că „am putut constata nu numai un mare interes științific în jurul Covalitinului, ci și entuziasm pentru perspectivele pe care el le deschide, spre folosul lumii suferinde de pretutindeni".

Firește, avem toate motivele să credem, în virtutea opticii schimbate la care ne refeream mai devreme, că medicamentul inventat și administrat bolnavilor de doctorița Covaliu va fi repus imediat în drepturile lui legitime, pe piața internă și externă. Dar pentru această păgubitoare întîrziere de 7 ani nu răspunde, oare, nimeni ? Este, oare, posibil să ajungem în situația ca vestiți urologi sovietici și conducerea Ministerului Sănătății al U.R.S.S. să declare, recent, la Moscova, că ei vor face omologarea Covalitinului de 40 de ori mai repede decît s-a făcut în România, adică în 6 luni, iar forul nostru de specialitate să nu întreprindă nimic ?! Iată întrebări la care nu avem încă răspuns și ele merită răspuns nu numai pentru rezolvarea Covalitinului. Ci și pentru caracterul exemplar — valabil și în atîtea alte cazuri — pe care credem că trebuie să-l ia acest răspuns-rezolvare.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Încă din numărul său din 30 martie 1974, „Flacăra" a scris pe larg despre istoria dramatică și complicată a medicamentului ce avea să primească numele de Covalitin, între altele atrăgînd atenția asupra pericolului ca produsul respectiv să fie contrafăcut în străinătate. Spre edificare, iată un fragment din articolul amintit, intitulat „Ciudatul caz al unei invenții medicale românești : un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura curînd numai din... import" :

«În 1966 la Spitalul „Panduri" își face apariția profesorul doctor A. Timermann — șeful secției de urologie de la Institutul „Max Planck" din Hamburg — interesat de noul produs ; drept urmare, doctorița Covaliu, și împreună cu dînsa și doctor Rugendorff, primesc o bursă din partea Institutului pentru a veni și lucra în R.F.G., urmînd a lucra și a-i mai învăța și pe alții noul procedeu denumit, pe plan local : „Dynamit-Effekt". La demonstrațiile efectuate în această țară asistă și un anume doctor Liebig, prezidentul institutelor „Max Planck" (institute răspîndite în mai toate orașele mari ale R.F.G.). Cu această ocazie, li se oferă celor doi medici români o sumă substanțială, cu condiția să rămînă în R.F.G. pentru o vreme — sau definitiv...! — spre a-și valorifica din plin descoperirea.

Rugendorff acceptă ultima soluție (mai ales că avea posibilitatea să-și aducă acolo și soția), doctorița Tina Covaliu — nu. Revenită în patrie, se simte datoare să anunțe superiorilor intențiile lui Rugendorff ; spre surprinderea sa, rezultatul este acela că e retrogradată pe funcție de simplă laborantă; obligată în acest fel să demisioneze, Tina Covaliu rămîne o vreme fără serviciu... În plus, soțul Tinei este pus, de asemenea, pe drumuri... Împreună cu soția, Rugendorff părăsește definitiv țara în 1967, devenind — dintr-un coautor al unei importante invenții naționale, deci deținător al unei părți din secret — un simplu transfug !... (de fapt, nu chiar atît de simplu, și vom vedea imediat cum).

ACEST MOMENT : HENRI COANDĂ

În 1971 apare Henri Coandă... Interesat îndeaproape de orice nou gînd sau realizare a românilor, marele savant o invită pe Tina Covaliu la Otopeni ; află cu stupoare că lucrarea în cauză — noul produs medicamentos — este deocamdată interzis de către Ministerul Sănătății. Tot în 1971, Tina Covaliu obține certificatul de inventator.

H. Coandă o ia pe Tina Covaliu la I.N.C.R.E.S.T., îi creează un post de cercetător și o numește șefă a nou-createi secții, cea de „Liză catonică" ; și totodată, cere Consiliului de Stat ca problema mult disputatului nou medicament românesc să fie examinată de Academia de Științe Medicale. Împreună cu marele savant, Tina Covaliu se deplasează la Paris, achiziționînd de aici aparatajul necesar continuării și perfecționării cercetărilor ; toate cumpărăturile se fac din fondurile I.N.C.R.E.S.T. În septembrie 1972 Coandă se îmbolnăvește grav, iar pe 20 noiembrie se stinge. ...Timp îndelungat, utilajul Coandă — încărcat în trei camioane — este purtat pe drumuri : refuzat de către minister, ajunge în cele din urmă a fi depozitat în subsolurile I.N.C.R.E.S.T. În ultimă instanță, ministerul hotărăște totuși să-i repartizeze Tinei Covaliu o... cameră, la spitalul P.T.T. (unde se află și în momentul de față). Apoi i se mai repartizează o încăpere, unde fuseseră depozitate rufe murdare, iar utilajele rămîn multă vreme înghesuite pe un coridor. ...Nimeni nu știa — din cei datori să știe — că, în acest moment, rezultatele noului tratament deveniseră spectaculoase : printre altele, un anumit număr de piloți suferinzi fuseseră redați zborului, caz unic în lume ! În schimb, s-au preconizat „ședințe de protocol" 74 (șaptezeci și patru, oameni buni, aproape numai într-un singur an !), în care se discută, și se discută... și se discută mai ales CE ?

IATĂ CE :

...în decembrie 1973 se ajunge la concluzia (cine, cum, de ce a ajuns la această concluzie !) că este necesar să se mai facă un an de studiu clinic al tratamentului (deși acest tratament, repet, se practica încă din 1962, mii de pacienți beneficiind astfel de vindecare, de lipsa acelor atît de atroce dureri fizice pe care numai o boală ca asta le poate da !). În acest timp, doctoriței Tina Covaliu i se trimit — „spre probă" — sufernzi în comă, asupra cărora nici o medicamentație din lume nu mai poate avea un efect... În acest timp se uită sistematic numele a sute și sute de oameni vindecați.

Și — mai ales — în acest timp se uită că doctor E. W. Rugendorff, fost cetățean al României (și al cărui nume este acoperit cu scotch, în anumite broșuri ce mai circulă și astăzi), lucrează din plin la producerea medicamentului... în R.F.G. ! Îl vom importa oare, curînd de acolo ?!»

La 20 aprilie 1974, „Flacăra" întreba, lansînd un avertisment : „De ce este evitat cazul transfugului Rugendorff ? Acesta constituie un real pericol pentru noi, prin aceea că ar putea lansa medicamentul înaintea lansării oficiale din România ?"

Întrebarea era adresată, firește, conducerii Ministerului Sănătății. Acesta n-a răspuns în nici un fel, dar cum a acționat se poate lesne deduce din cele de mai sus.

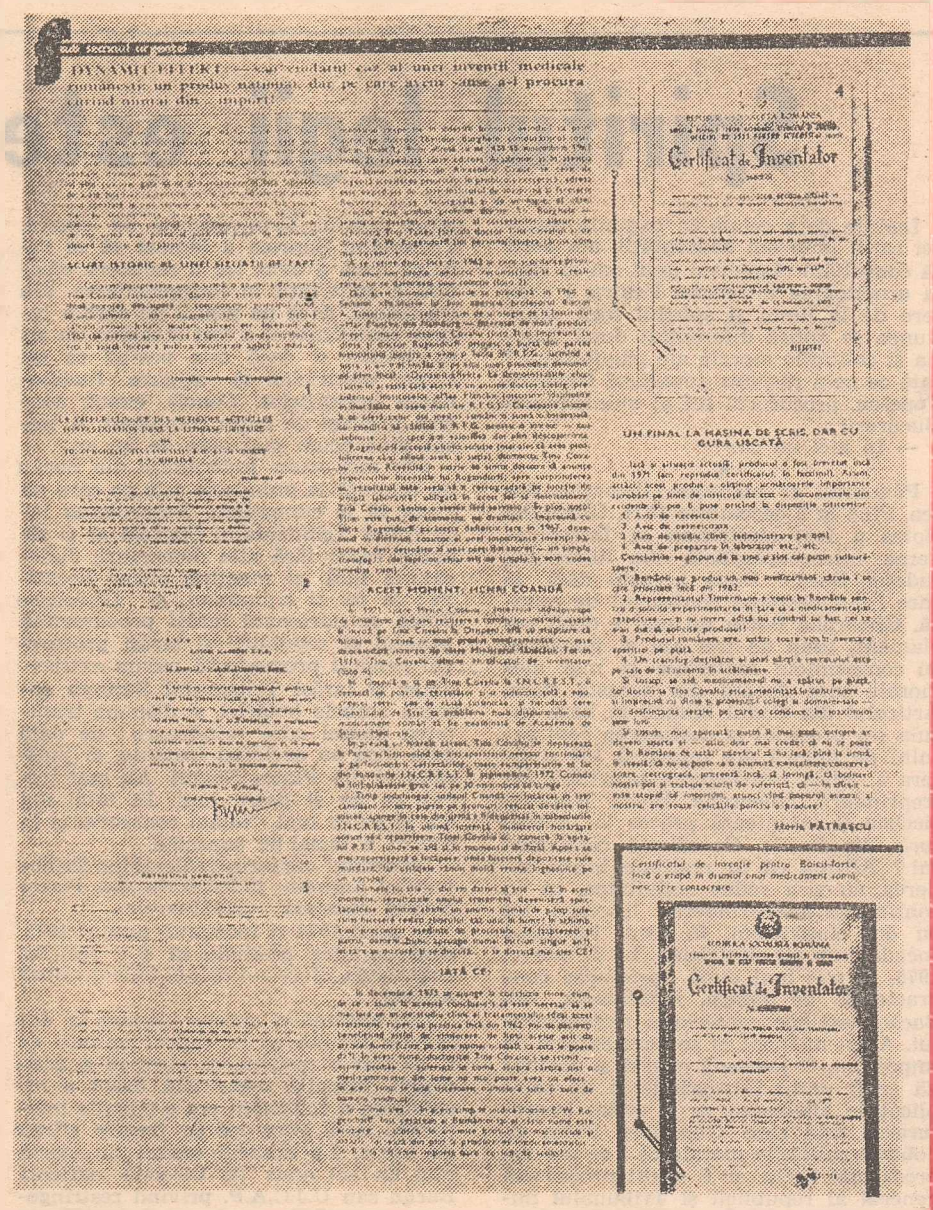
DYNAMIT EFFEKT — ...un produs național, dar pe care avem șanse a-l procura curînd numai din... import!

UN FINAL LA MAȘINA DE SCRIS, DAR CU GURA USCATĂ

ACEST MOMENT: HENRI COANDĂ

IATĂ CE:

Certificat de Inventator

Certificat de Inventator

Pavel Kozak la această oră

Încercăm, prin rîndurile de față, să răspundem și să-i informăm pe expeditorii celor cîtorva mii de scrisori sosite pe adresa redacției noastre în legătură cu „Situația Pavel Kozak". Expeditorii : oameni suferinzi de boli de piele, după ce ne descriu cu lux de amănunte calvarul internărilor și externărilor lor (de multe ori fără nici o ameliorare) din diferite spitale și clinici dermatologice, ne îndeamnă, cu cuvinte dintre cele mai cutremurătoare, în stare să topească și o inimă de piatră, să nu cumva să abandonăm cauza autodidactului Pavel Kozak, să facem totul pentru a i se asigura acestuia un cadru adecvat pentru aplicarea tratamentelor sale. Iată, cu o bucurie deocamdată reținută, am putea spune chiar umbrită, îi înștiințăm pe toți cei interesați că în urmă cu cîteva zile, într-unul din spitalele clinice din București, autodidactului Pavel Kozak i s-a amenajat — la indicația conducerii partidului — un sector experimental de 20 de paturi. Altfel spus, la această oră cercetările lui Kozak sînt supuse testării chimice.

— Mai întîi țin să-mi exprim profunda recunoștință conducerii partidului pentru statornica sa preocupare de a pune în valoare orice idee bună, orice resursă de inteligență, ne-a declarat P. Kozak. Firește, e o luptă grea în această privință, și nu întotdeauna lucrurile se rezolvă lesne.

— În cazul experimentului dumneavoastră ?

— Și în cazul meu. De aceea am și insistat în mod deosebit pentru întocmirea unui protocol cît mai corect, care să oglindească obiectiv rezultatele testării.

— S-a întocmit un astfel de protocol ?

— S-a întocmit, numai că el nu este, după părerea mea, bine alcătuit. Am solicitat ca întreg experimentul să se desfășoare sub stricta supraveghere a unei comisii formate din reprezentanți ai Ministerului Sănătății, ai C.N.S.T.-ului, din partea căruia am primit întotdeauna un substanțial sprijin moral, și ai Academiei de Științe Medicale.

— Există această comisie ?

— Nu. Doar doi reprezentanți ai ministerului și medicul internist al spitalului vin zilnic și trec în revistă starea de sănătate a pacienților. În legătură cu condițiile asigurate de conducerea spitalului, numai cuvinte de mulțumire, mai ales în ceea ce privește asigurarea regimului alimentar indicat de mine. Se respectă întocmai, fapt care mă ajută foarte mult.

— Ce fac cei doi reprezentanți ai ministerului ?

— Unul dintre ei, un tovarăș inspector, se rezumă la a-mi aduce, de la clinicile dermatologice bucureștene, cazuri. Numai că bolnavii propuși de clinici nu sînt cu diagnosticele stabilite în protocol. Mi s-au adus bolnavi cu lupus eritematos cronic diseminat cu atingeri hepatice sau renale și sub corticoterapie, încălcîndu-se prevederile protocolului, deoarece se stabilise că vor fi luate în tratament diagnostice de lupus eritematos discoid. Mi-au fost aduși bolnavi cu pemfigus vulgaris, seboreic sau cu reticuloză, în stadii foarte avansate, deși nici despre așa ceva nu a fost vorba în protocol. Acestea sînt motivele pentru care nu am primit în tratament decît 6 pacienți. Celălalt reprezentant al ministerului, o tovarășă doctor, medic dermatolog, vine zilnic și își notează ceva într-o agendă de telefon. Ce își notează, nu știu, deoarece între mine și dînșii nu are loc nici un dialog, aceasta fiind indicația ministerului.

— Înțeleg că sînteți nemulțumit de modul în care se desfășoară această testare. Ce s-ar putea face pentru ca testarea să intre pe un drum normal ?

— Am cerut și încă mai cer să fiu asistat de doi specialiști dermatologi în a căror probitate științifică să putem avea cu toții încredere. Datoria acestor specialiști ar fi fost să consemneze obiectiv în foile de observație ale bolnavilor starea clinică înainte de începerea tratamentului, în fiecare zi de la începerea acestuia și concluziile finale, în momentul încheierii tratamentului. Nu aș fi avut nici o obiecție împotriva concluziilor acestor specialiști. Dar ei nu există și nu se consemnează nimic nicăieri. Totodată am solicitat ca toți bolnavii trimiși de comisie, dar comisia nu există, să aibă asupra lor analizele curente efectuate în unitățile specializate unde au fost internați și semnate aceste documente de șeful secției de acolo. Dar nici aceste documente nu există, fapt pentru care nu se va ști de unde anume am început eu să vindec, de la ce nivel am pornit cu bolnavul. Aceste analize urmau să fie comparate și confirmate prin investigații curente efectuate aici, la locul testării, de o echipă de biologi cu experiență în probleme de laborator clinic. Am mai cerut ca fotografiile bolnavilor, executate înainte de începerea tratamentului, cît și cele din final, să fie semnate de toți membrii comisiei. Dar comisia, așa cum spuneam, nu există.

— De ce atîtea precauții ?

— După mii de cazuri vindecate și ameliorate, conducerea Ministerului Sănătății și unii dermatologi continuă să mă acuze de șarlatanie, de empirism, de mituire de persoane, de fotografii trucate, sau scrisori de mulțumire cumpărate. Într-o asemenea conjunctură, cred că pretențiile mele sînt pe deplin justificate.

— Care este, după cîteva zile de tratament Kozak, starea sănătății celor 6 pacienți internați ?

— Eu spun că este mulțumitoare, iar personalul mediu care mă asistă este realmente uimit de evoluția vindecării.

— Cu ce medicamente ați început tratamentele ?

— Cu ce am adus de acasă. Lista substanțelor și a medicamentelor alcătuită de mine cu mult timp în urmă, nu a fost onorată încă, deși protocolul prevede ca medicamentele să fie asigurate de farmacia spitalului.

— Aveți 20 de paturi, dintre care doar 6 sînt ocupate. Ce veți face cu celelalte paturi ?

— Nimic. Intenția mea este aceea de a-i rezolva pe bolnavii pe care i-am preluat. Am față de ei această datorie omenească, deși sînt total nemulțumit de modul în care decurge testarea, ca organizare și urmărire a rezultatelor ei: nu comisie, nu medicamente, nu documente, nu diagnosticele solicitate, nu specialiștii martori obiectivi care să consemneze rezultatele acestei testări ! Așa cum spuneam, nu-i pot abandona pe cei 6 pacienți. Dar după ce-i rezolv — dacă lucrurile organizatorice vor merge astfel — am intenția să mă retrag din această competiție cu dermatologii români și cu Ministerul Sănătății în care, după felul în care a decurs pînă acum, nu am nici o șansă de a demonstra cinstit și corect ceea ce am demonstrat pînă acum, prin miile de cazuri rezolvate. Intenționez să aduc la cunoștința ministerului această hotărîre de a mă retrage din această competiție care nu se desfășoară așa cum a recomandat conducerea partidului, într-un deplin spirit de corectitudine, de cinste, de respect al adevărului. Cu sprijinul deosebit al conducerii partidului, al tuturor medicilor care își iubesc și înțeleg misiunea, sînt sigur că vom găsi o soluție pentru a face să învingă adevărul și să valorificăm în țară și peste hotare aceste descoperiri românești.

Am consemnat cu exactitate răspunsurile interlocutorului nostru, convinși fiind că am notat doar cîteva din nedoritele aspecte ale unui experiment care se încearcă a fi deturnat. La îndemnul celor ce ne-au scris cîteva mii de scrisori și la îndemnul conștiinței noastre, cerem asigurarea unor condiții obiective, riguros științifice pentru desfășurarea experimentului Kozak.

Nu credem că Ministerul Sănătății se poate sustrage datoriei de a respecta adevărul, legea. Trebuie duse la îndeplinire prețioasele indicații ale conducerii partidului, de a se cerceta cu rigoare, temeinicie, obiectivitate și în interesul patriei orice propunere care ar putea folosi oamenilor. Cu atît mai mult se impune un alt mod de a privi și acționa din partea tovarășilor din conducerea Ministerului Sănătății, cu cît Pavel Kozak nu mai e demult o simplă părere a noastră, ci o realitate căreia urmează a i se stabili dimensiunile, limitele și importanța.

VICTOR NIȚĂ ■

Un punct de vedere despre concursuri

Prezentul României socialiste este caracterizat de efervescența creatoare a revoluției tehnico-științifice, epocă în care — așa cum a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu — cercetarea științifică se impune ca o necesitate imperioasă, constituind unul din principalele mijloace în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate. Alături de impresionantele investiții materiale asigurate de către conducerea partidului și statului pentru dezvoltarea științei și tehnicii, cel mai valoros capital rămîne inteligența umană, singura în stare să găsească soluții noi, pe baza unor date mai vechi, singura în stare să impulsioneze continuu o cercetare științifică eficientă. Iată de ce unele reglementări existente la ora actuală în diverse domenii de activitate, care nu corespund unor exigențe privind promovarea valorilor autentice în știința românească ni se par anacronice și considerăm că este timpul ca ele să dispară pentru totdeauna. Este vorba de condiționarea participării la anumite concursuri sau de ocuparea unor posturi în orașele declarate închise nu de nivelul de pregătire al candidaților, ci de buletinul lor de identitate. Astfel de orașe declarate închise sînt toate marile orașe ale țării și îndeosebi centrele universitare, unde există dotări optime pentru munca de cercetare științifică și de unde se așteaptă progresul științei medicale românești. Așa, de exemplu, un tînăr medic care dă în 6 iunie 1978 examenul de secundariat și ia nota 10 nu poate să ocupe un post în București, Cluj-Napoca, Tg. Mureș etc. dacă nu are buletin de identitate pentru unul dintre aceste orașe. În același timp, postul poate fi ocupat de un alt candidat care a promovat examenul cu nota 6, dar care a avut șansa de a se naște într-un oraș dintre cele amintite sau posedă prețiosul buletin de identitate. Ba mai mult, la concursurile organizate pentru ocuparea unor posturi de specialiști în orașele închise, principala condiție pentru a fi admis la concurs este buletinul de identitate. În cazul în care candidatul nu are buletin pentru orașul respectiv, dosarul său este respins fără discuție. Se ridică întrebarea dacă aceste concursuri urmăresc într-adevăr promovarea valorilor științifice sau sînt concursuri de buletin. Oare candidații cu note mari, ambițioși, dornici de a cerceta și de a descoperi nu au dreptul de a ajunge în mari centre, dotate cu posibilități de cercetare științifică, pe baza valorii lor personale, ci pe baza unor buletine de identitate ? Aceleași posturi vor fi alese de cei dornici de a rămîne în orașele în care s-au născut sau pentru care au buletin și pe care nu-l interesează munca de cercetare științifică. Ne putem aștepta oare la rezultate bune în activitatea acestor centre atîta timp cît criteriile de soluționare nu promovează valorile cele mai înalte ? Exprim aici o opinie și o întrebare : nu e în interesul dezvoltării noastre să folosim valorile pe care le producem, la adevărata lor dimensiune ?

Dr. IOAN PUȘCAȘ ■

În concediu, dornic să-i ușureze munca nevestei, Dimitrie Tiron a născocit trei mașini, brevetate ca invenții

Cînd s-a aflat în satul Uihei că Dimitrie Tiron a devenit inventator, nimeni nu s-a mirat, întrucît omul acesta, în vîrstă de 45 de ani, muncitor la Schela de extracție Timișoara, a dovedit tuturor că este un meșter priceput la orice, un „maistor universal". Dealtfel, nu degeaba nea Dimitrie a dobîndit, prin cursuri și pricepere, nu mai puțin de patru calificări : fochist, sudor, lăcătuș și dulgher. Înainte de a vorbi despre invențiile propriu-zise, merită a fi cunoscută „geneza" ideilor sale atît de năstrușnice, idei care dovedesc pe deplin participarea larg deschisă tuturor la revoluția tehnico-științifică. Iată ce zice însuși Dimitrie Tiron : „Sufeream, acum doi ani, de o boală afurisită, dublă discopatie. După ce am zăcut un an într-un spital timișorean, am stat cîteva luni acasă. Pe cînd să mă refac, m-am pus s-o ajut pe nevastă-mea care, în cadrul acordului global la C.A.P., avea și un lot de tutun. Era tocmai timpul înșiratului frunzelor de tutun pe sfoară. Stăteam în curte, pe scaun, și-mi era ciudă atît pe boala care încă mă chinuia, cît mai ales pe faptul că n-aveam nici un spor cu fiecare frunză de tutun pe care trebuia s-o înșir pe ață". „Măi, nevastă — i-am zis înfuriat —, pînă la anul o să pun capăt muncii ăsteia și-ți inventez eu o mașină cum nu s-a mai pomenit".

Zis și, într-adevăr, făcut ! Ca urmare, în iulie 1977, O.S.I.M. socotea drept invenție „Mașina de înșirat frunze de tutun" ; autor principal — Dimitrie Tiron, alături de Octavian Sever Pop, ing. Ștefan Szabo și Ilie Tiron, „fără de care — declară primul — nu puteam să fac mare lucru". Randament pe oră : 1 500 kg tutun verde și 200 kg uscat, ceea ce bate toate recordurile muncii cu mîna, acul și sfoara. După această mașină pe cît de complicată la prima vedere, pe atît de simplă în funcționare, a urmat tot invenție, cum scrie în brevet, „Dispozitiv de semănat tutun în răsadnițe", adică o banală stro-

pitoare cu arc și rotor. Dimitrie Tiron rîde la mirarea noastră nestăpînită : „Nu, tovarășe, nu e nimic complicat". Alte teme, înaintate O.S.I.M.-ului de acest om aproape neobișnuit : „Mașină de recoltat tutun" (iată un șir de corelații între inteligența sclipitoare a bărbatului și specificul muncii nevestei sale !), mașină de prelucrat cetina de brad, mașină de recoltat afine și flori de mușețel. Tot în stadiu de brevetare — o combină universală de scos sfeclă, cartofi și ceapă (verificată, evident, la C.A.P. Uihei !). În miniatură sofisticată, am zărit în modestul atelier al inventatorului, o altă mașină strict legată de producția Întreprinderii de țigarete din Timișoara, cu care Tiron colaborează : combină pentru cultivarea tutunului, executînd pe șase rînduri, concomitent (premieră mondială !), opt lucrări de la plantat, erbicidat, prășit, inclusiv cîrnitul florilor, pînă la... a da de lucru mașinii de înșirat frunzele încă nefumegînde. Este demn de știut și faptul că omul acesta, numit Dimitrie Tiron deși n-a fost niciodată la mare, și-a propus să realizeze o mașină sau un dispozitiv, sau un aparat, sau o combină, sau cine știe ce pentru transformarea energiei valurilor în energie electrică. Tot așa, din copilăria sa fără mașinuțe teleghidate sau trenulețe electrice, Dimitrie Tiron a visat să fabrice jucării, cu tot felul de... chei, drept pentru care proiectele sale ar putea constitui excelente temeiuri pentru bucuriile „Șoimilor".

Evident, om de omenie și tare cumsecade, blînd la vorbă și la fire, tată a șase copii (doi par a fi virtuali inventatori), Dimitrie Tiron este fericit că ideile sale au stîrnit un mare interes din partea organelor județene de partid și de stat, ca și a organismelor centrale de știință și tehnologie, care, convingîndu-se pe deplin că „maistorul" acesta nu se joacă de-a imaginația, îi acordă în continuare tot sprijinul. Astfel, se studiază chiar acum posibilitatea ca lui Dimitrie Tiron să i se asigure condiții de muncă și cercetare la o mare întreprindere timișoreană, fapt absolut indispensabil pentru reușita descoperirilor ca și pentru verificarea imediată a utilității practice a ceea ce oferă imaginația sa atît de neastîmpărată.

Încă ceva, pentru un final deschis : tot în convalescența sa, Dimitrie Tiron, treaz, a simțit o emanație puternică de gaze produse de soba sa cu cărbuni. „Dacă eram adormit ?!" — s-a speriat omul și, brusc, i-a venit ideea să inventeze un aparat-detector. Pe cînd proiectul respectiv căpăta contururi tot mai precise, Tiron a citit în ziar că un italian i-o luase înainte. Provocat la întrecere, omul și-a spus „trebuie să mă grăbesc". Tocmai de aceea, Dimitrie Tiron are nevoie și în continuare de sprijinul tuturor ca să se poată grăbi cu folos !

TEODOR BULZA ■

1848 POPORUL

„Poporul român voiește pace, voiește tărie, voiește garanția averilor sale, morale și politice, decretă dar gvardie națională, în care tot românul se naște al ei soldat, tot românul e un gvardian al fericirii publice, un garant al libertăților publice. Aceasta nu păgubește pe nimeni decît pe conspiratorii asupra drepturilor și patriei".

„Vorbele nobil, nobilitate sînt necunoscute între poporul român. Fapta asemenea e și mai necunoscută, căci nimic n-a fost de moștenire în țara aceasta, nici rang, nici titluri, decît proprietatea și numele familiei. Poporul român decretă dar desființarea tuturor rangurilor titulare ce nu au funcții și al căror nume nu aduce aminte decît niște timp de barbarie și servilitate."

„Strămoșii ne-au asigurat cu sîngele lor o patrie".

„Punerile la cale, legiuirile cele noi ale poporului român, vă înalță la treapta de om, desființează vergile de pe spatele vostru, cu care erați socotiți în starea vitelor, vă înalță la treapta de a putea și voi vă face ofițeri, cînd veți merita, și ușurează, dau drepturi părinților și fraților voștri. Cînd veți lăsa pușca din mînă, de azi înainte vă așteaptă o patrie, iar nu claca și biciul dorobanțului. Cei ce vor da porunci a face foc asupra fraților voștri, însemnați-i, aceia nu sînt români, sau de vor fi, sînt vînduți și vă vînd..."

„Adunați-vă cu toții sub steagurile patriei. Cele trei culori naționale vă sînt curcubeul speranțelor..."

„Apoi, poporul român declară astăzi în fața lui Dumnezeu și a oamenilor că, dacă proclamația sa se vede pretutindeni insuflată de spiritul păcii, dacă ei nu vorbesc într-un ton amenințător și se țin pe drumul legilor și al tratatelor, aceasta învederează caracterul lor cel pravilnic și sufletul lor ce deopotrivă adoră libertatea și a lor și a altor nații, ce voind a se întregi în drepturile lor, știu a respecta pe ale altor nații. Aceasta îi face a vorbi astfel, iar nu frica, căci sînt o nație mai mult de opt milioane de suflete și, la orice invazie din afară ce le va amenința libertățile, fiecare va ști a-și apăra vetrele, și străinul în cele din urmă, la orice nenorocire, va putea cotropi numai pămîntul, iar nu și oamenii. Nici un român nu va mai trăi după moartea independenței patriei sale".

(Din Proclamația de la Islaz)

Nicolae Bălcescu, prefață la Cintarea României : „Tu ești straja lumii... O ! patria mea, jertfește-te !" strigă poetul către țara sa. Misie sfîntă și glorioasă dată românilor de providență pentru binele omenirii și pe care niciodată ei n-au trădat-o ! De cîte ori o primejdie mare a amenințat Europa și civilizația lumii, România, sentinelă gata spre jertfă, a fost la postul său, la datoria sa. Cei dintîi în fața dușmanului, ea fu cea dintîi jertfită. Sub ocrotirea însă a piepturilor goale ale românilor, pe care se ascuțeau paloșele barbarilor, Europa apuseană putu în pace cultiva științele și a ajunge la acea dezvoltare minunată a înțelegerii și a inimii, ce o fericește... Nația română nu și-a uitat datoria. Ea mai întîi văzu și arătă primejdia ce amenință lumea, și dacă strigătul ei la 1848 ar fi fost ascultat de popoare, libertatea ar domni astăzi în Europa ● Europa — 1848 — de la Rin și Alpi spre răsărit cele mai puternice contradicții sînt cele generate de vestigiile feudalismului, fie că aceste vestigii se manifestă prin menținerea fărîmițării statale în Germania și Italia, fie că ele reclamă simultan înlăturarea iobăgiei și eliberarea națională în răsăritul și sud-estul Europei ● Națiuni întregi — polonezi, croați, sloveni, cehi, bulgari, albanezi se află sub stăpînire străină, iar alte națiuni ca și românii, italienii, sîrbii, germanii își au cea mai mare parte a teritoriilor naționale sub ocupația sau dominația unor mari puteri ● Românii se află sub influența sau dominația a trei mari imperii absolutiste. Imperiul otoman, cel habsburgic și țarist ● Ion Ghica : Pe la finele anului 1846 un vînt de libertate sufla peste toată Europa. În Berlin se vorbea de Constituție, la Viena de libertate și la Pesta de sancțiunea pragmatică ; Genova devenise focarul de unde se răspîndea ideea de unitate în toată peninsula Apenină. Strigătul de libertate și de naționalitate se ridica din toate unghiurile lumii civilizate. În Franța, agitațiunea creștea, ideile democratice și chiar republicane cîștigau din zi în zi aderenți și partizani. La cursurile lui Michelet, Quinet și lui Mickiewicz se îmbulzeau studenți cu mile, unul peste altul, fiecare lecție se termina cu un tunet de aplauze și cu strigătul de „Vive la Republique" ● Nicolae Bălcescu : Revoluția română n-a fost un fenomen neregulat, efemer, fără trecut și fără viitor, fără altă cauză decît voința întîmplătoare a unei minorități sau mișcarea generală europeană. Revoluția generală fu ocazia, iar nu cauza revoluției române. Cauza ei se deschide în zilele veacurilor... Să deschidem istoria, cartea de mărturie a veacurilor, și, luminați de filosofia ei, vom vedea că de optsprezece veacuri nația română n-a vegetat, n-a stat pe loc, ci a mers înainte transformîndu-se și luptîndu-se neîncetat, pentru triumful binelui asupra răului, al spiritului asupra materiei, al dreptului asupra silei... Partida națională voiește a mîntui poporul prin popor, adică este o partidă revoluționară. Ea nu e numeroasă, dar e june și înfocată și știe că viitorul e cu dînsa și că stindardul ei va fi împrejurat de o mulțime de prozeliți în ziua cînd îl va înălța. Neîncetate de lucrare ea se ispitește la 1840 a preluda la o mișcare, dar timpul nu sosise încă și nu reușește alt, fără numai a înscri vreo cîteva nume mai mult în șirul martirilor libertății române. De atunci își pregătește lucrarea în propaganda tainică și de față a ideilor, în scrieri literare și caută a pregăti revoluția viitoare și a formula sinteza ei. Ideile și interesele poporului se prefăcuseră și revoluția așteptată nu se mai putea mărgini în sinteza din 1821. Acum nu era de ajuns a voi ca statul să se prefacă românesc, trebuia încă a desface problema sărăciei poporului, a da o altă organizație proprietății, baza societății, a bogăției și fericirii publice. Zdrobind regulamentul care monopolizase statul, proprietatea pămîntului și capitalul în mîinile ciocoilor, era neapărat a proclama democratizarea statului prin egalitatea drepturilor, a pămîntului prin împropietărirea țăranilor și a capitalului prin instituțiile de credit organizate de stat. De-aici nevoia de a opera o revoluție democratică și socială. Astfel fu programul de la 1848 ● Martie 1848, revoluționarii români aflați la Paris se întrunesc și dezbat împreună programul și sincronizarea acțiunilor în principate, cît și posibilitatea colaborării cu revoluționarii polonezi și maghiari. Bălcescu propune ca mișcarea să fie declanșată în Muntenia și apoi cu forțe unite să treacă în Moldova și mai departe. Condițiile istorice dictează altfel ● Ion Ghica : la Iași unde lumea fiind și mai iritată și mai impacientă, agitațiunea era mai aparentă, și se lucra mai pe față (Alecsandri răspîndise în oraș cîntecul său revoluționar intitulat Deșteptarea României) ● În sala hotelului Petersburg se adunară la 27 martie ca la o mie de oameni, fiind reprezentanți ai cercurilor burgheze, membri ai boierimii liberale, meseriași și cîțiva emigranți polonezi. După discuții aprinse, se hotărăște să se formeze un comitet de 16 membri. La 28 martie, comitetul se adună în casele lui Costache Sturza pentru redactarea unei petiții-proclamații. Redactarea petiției s-a făcut într-o atmosferă de tensiune. Populația orașului urmărea cu atenție încordată desfășurarea evenimentelor, fiind mereu ținută la curent. Pe scara locuinței logofătului se încrucișau mereu oameni de toate condițiile ; curtea era plină de echipajuri. De asemenea, saloanele erau pline de lume ; într-una din camere, la mai multe mese, erau copiate „dorințele naționale", spre a fi răspîndite în public. Potrivit tacticii adoptate, ridicarea poporului și înlăturarea eventuală a domnitorului urma a se produce în cazul în care acesta nu se declara de acord cu petiția. Cînd refuzul domnitorului fu cunoscut, majoritatea celor adunați acum la casele Mavrocordat au hotărît a merge a doua zi la Mitropolie, a pune în frunte pe Mitropolitu și, trăgîndu-se clopotele, a merge la palat și a cere dorințele naționale ● Ion Ghica : Dar, Vodă Sturza trimite toată armata sa, înconjoară casa și arestează pe cîți poate pune mîna. Frații Rosetești (Răducanu și Mitică), Manolache Iepureanu, Al. Moruzzi, Sandu Miclescu, Ion Cuza, Grigorie Romalo, frații Cazimir, Nicu Catargiu, și cîțiva alții sînt trimiși peste Dunăre, dați pe mîna turcilor la Tulcea și internați la Brusa. Cîțiva dintre cei arestați, precum Alecu Cuza, Alexandru Moruzzi, Iepureanu și alții, ajungînd la Galați, scapă din mîna soldaților, se ascund la amicul lor Cuningham, consulul Engliterei, care îi îmbarcă mai pe urmă pe un vapor austriac. Acei pe care nu i-a putut prinde și au scăpat, precum Vasile și Iancu Alecsandri, Leon Cantacuzino, Alexandru Cneazu, Alecu Rusu, au alergat la Hangu, la munți, cu speranța să ridice plăieșii și să pornească cu satele asupra Iașului. Dar, nereușind în speranțele lor, au trecut în Transilvania, în Bucovina, care încotro a apucat. Alecu Rusu și Iancu Alecsandri, luînd prin Vrancea și pe la Focșani, au venit deghizați în București, unde i-am ținut ascunși acasă, la mama, mai multe zile, pînă au putut lua drumul spre Brașov ● Brașovul se pregătea să trimită o delegație la Blaj ● Vasile Alecsandri publică în tiparnița lui Barițiu poezia „Deșteptarea României" și broșura „Protestație în numele Moldovei a Omenirii și a lui Dumnezeu" ● Nicolae Bălcescu : Una din faptele cele mai minunate ale acestui minunat al XIX-lea veac, fără îndoială că e deșteptarea națională a românilor în Ardeal, după un somn greu, într-un jug ce de o mie de ani o împovăra. Niciodată o nație mai multă vreme în robie nu zăcu. Niciodată o nație robită mai repede și într-un timp mai scurt nu se deșteptă !... Dovadă puternică că nemuritor e sufletul națiilor și că nepieritor e dreptul lor ● Ion Ghica : Românii de peste Carpați sperau mult în românii din principate. Cazul era prevăzut, fusese discutat și hotărît de noi în Comitetul revoluționar, îndată ce se ivise ideea de a se aduna la Blaj. Transilvania se prezenta firește ca refugiul revoluției române în caz că va fi fost învinsă. Hotărîrea era de a lupta la munte și a trece cu armele pe la Bran ● Pastorul sas Daniel Roth : Noi credem că prin înființarea unui imperiu daco român care să cuprindă, sub sceptrul împăratului din Viena, Transilvania, Moldova și Țara Românească, se pot atinge țelurile noastre. Moldovenii și muntenii vor libertate politică și de gîndire, o constituție și instituții care să garanteze dezvoltarea liberă a poporului pe bază națională... ● D. Brătianu și unii dintre intelectualii transilvăneni ce funcționau în Țara Românească, August Treboniu Laurian, Axente Sever, Constantin Roman ș.a. pleacă în Transilvania să se înțeleagă cu revoluționarii de acolo ● Profesorii transilvăneni veniți de la București în preajma deschiderii Adunării de la Blaj făceau propagandă pentru unitatea națională a românilor. Despre profesorul C. Roman poliția habsburgică raporta că „a făcut propagandă fățișă pentru reînființarea Daciei" ● Ion Muntean din Mălădărașul de Cîmpie, chemat în judecată de autorități, declară că de-acum Ardealul nu mai e Ardeal, ci România ● Lucruri asemănătoare sînt relatate din Almașul Mare și Nadeș ● Într-un raport din Aiud către contele Basthyany se susține că o parte din români sînt „fanatici exaltați care visează sau despre o nouă Dacie — ce urmează să cuprindă Țara Românească, Moldova, Bucovina, jumătate din Ardeal sau chiar Ardealul întreg" ● Judele primar al Brașovului raportează că N. Ionescu, Gh. Sion și alți refugiați moldoveni ar fi făcut declarații în Transilvania despre reînființarea Daciei ● Publicistul Hipolyte Desprez : Acest popor mutilat alcătuiește încă de-acum un singur corp și întinsul teritoriu care-l cuprinde în unitatea sa se numește România, dacă nu în limba tratatelor cel puțin în aceea a patriotismului ● Blaj, Alecu Russo : Pe un cîmp întins, patruzeci de mii de oameni stau să asculte, sub aripile unui steag în trei culori, cuvîntul inteligenței ardelene. Moldoveni și munteni, pribegi ai tulburărilor din țări, priveau cu bătaie de inimă adunarea, oștită grămadă după grămadă, după satele și ținuturile de unde veniseră oamenii ; un popor întreg de același port și de aceeași limbă ca și a poporului nostru, sta măreț în lumina soarelui ● Națiunea română răzimată pe principiul libertății, egalității și frăției, se spune în primul articol al petiției naționale de la Blaj, pretinde independența sa națională, în respectul politic, ca să figureze în numele său ca națiune română ; ca națiunea română să-și aibă dregătorii săi în toate ramurile administrative, judecătorești și militare, în aceeași proporție ● Aceeași egalitate națională este cerută de bănățeni în adunarea care a avut loc la Lugoj la 3 mai ● Nicolae Bălcescu : Mulți din noi văzură cu ochii lor cînd deputații români din toată țara Ardealului în număr de cincizeci de mii, toți țărani și fii de țărani, se adunară la Blaj, în cîmpul numit de-atunci al Libertății, ca să facem în numele nației această declarație : SÎNT. DECI INTRU ÎN DREPTURILE MELE ! Și Europa află cu mirare că în Transilvania o nație română, de a cărei existență nici că bănuia, și-a proclamat independența sa, și ea fu silită a-i recunoaște dreptul și a o înscrie de-atunci în rîndul națiilor celor vii ● Gh. Barițiu : Zilele de 3,4,5 mai vor face epocă în istoria românilor, iar numărul celor de față va determina pe împărat să înțeleagă că a sosit momentul ca și această nație să se ridice din pulberea în care o aruncaseră nedreptățile veacurilor. Cît despre celelalte naționalități din Transilvania, Barițiu scrie că așteaptă ca acestea de acum înainte „să privească pe români de frați și patrioți iar nu de niște creature apuse pe care ai vrea a le spăria și aduce la scultare cu sute de mii de baionete... ● Timotei Cipariu : Blajul încă avu ale sale trei zile, zile de bucurie, de sărbătoare, de înfrățire și împăcarea tuturor inimilor. Nu zilele Parisului, Berlinului, Vienei, ci zile pline de entuziasm pentru națiunea sa, cărora rare pagini ale istoriei se află asemenea așa glorioase măcar că nu ar fi lipsit elementele de împărăchiere dacă sfînta cauză a libertății națiunii române nu ar fi stins toate patimile arzătoare ● La ordinea zilei vine deschiderea dietei de la Cluj, căreia adunarea de la Blaj avea să-i înainteze, printr-o delegație condusă de episcopul Lemeni și din care făcea parte și Barițiu, petiția votată la 4 mai. Prin punctul ultim al acestei petiții, națiunea română cerea ca „conlocuitoarele națiuni nicidecum să nu iei la dezbatere cauza unirii cu Ungaria, pînă cînd națiunea română nu va fi națiune constituită și organizată cu vot deliberativ și decisiv în Camera legislativă, iar din contră, dacă dieta Transilvaniei ar voi totuși a se lăsa la pertractarea aceleiași uniuni de noi fără noi, atuncea națiunea română protestează cu solemnitate ● Barițiu face în Gazeta de Transilvania una din cele mai îndrăznețe declarații politice ale epocii. Soarta națiunii române, scrie la 17 mai în ajunul deschiderii dietei, SE VA HOTĂRÎ ÎN BUCUREȘTI ȘI ÎN IAȘI. IAR NU ÎN CLUJ, NICI ÎN BLAJ, NICI ÎN BUDA ● Iar într-un alt număr, Barițiu scrie : LIBERTATEA ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ ESTE DEVIZA NOASTRĂ ● Votarea unirii Transilvaniei cu Ungaria, sancționată de împărat la 7 iunie, întîrzierea aplicării legii pentru desființarea iobăgiei, ca și prigoana împotriva susținătorilor programului de la Blaj au creat pentru români o atmosferă de evidentă îngrijorare, din care nu se putea ieși decît prin luarea unor măsuri de apărare cu armele. Lucrurile s-au agravat și mai mult în urma masacrului de la Mihalț, unde au fost împușcați 12 iobagi români iar alți 11 grav răniți ● Gazeta de Transilvania : Cerem armarea poporului, aceasta fiind singura cale pentru a se pune capăt prigoanelor și pentru a se apăra legitimile drepturi ale poporului ● Acesta va fi de-acum înainte sensul revoluției românești care se va accentua printr-o nouă adunare de la Blaj din 15—25 septembrie, și va avea să culmineze cu luptele din Munții Apuseni conduse de Avram Iancu ● Nicolae Bălcescu : În acea vreme cînd inima îmi era zdrobită, căci în toate părțile vedeam naționalitatea română călcată și strivită de dușmanii străini, fusei fericit a găsi acolo, pe acele piscuri uriașe, pe deasupra norilor, o naționalitate și o viață românească, înfocată și puternică. Cu ce entuziasm frenetic fusei aclamat și binecuvîntat de toți acei țărani, cînd le spusei că am venit să le aduc urări de noroc și izbîndă, din partea

Ardeal

Și se făcea că prin Ardeal
umbla de-o vreme Iancu iar,
trecînd îngîndurat pe cal
și cu pistoalele-n șerpar.

Era tot tînăr și fecior
și-avea pe chip surîsul blînd
și ochii mistuiți de dor
arzînd pe fața lui de sfînt.

El se oprea din cînd în cînd
s-asculte-n noapte, nemișcat,
zbaterea codrilor în vînt
trecînd spre el ca un oftat.

Frunza-i în cale îi cădea
în legănare și alint,

SUVERAN 1978

r din țară, minunați de vitejia lor. tăcere adîncă mă ocoleau și mă as- ei, cînd le vorbeam de puterea na- mâne, de numărul ei, de întinderea tului ce i-e dat și de ursitele cele e ce o așteaptă în viitor. Seara, după tă ziua străjuiau potecile, se hărși se luptau cu dușmanul, îi vedeai ți trîmbe, trîmbe, pe lîngă focuri, povestind întîmplările zilei și acele , care, zicînd din fluiere, buciume poaie. Apoi cu toții, juni, bărbați ini, se puneau de făceau să răsune munților de cîntări de vitejie și de alitate, mai cu seamă de acea pui și frumoasă marseliezâ a d-lui eanu „Deșteaptă-te Române", pe cîntau chiar în mijlocul focurilor rletelor de tunuri, și siliseră și pe a o învăța și a o cînta în bătaie nă cu dinșii. Generalii acestei oști ști erau niște preoți și niște tineri eșiți din școalele de teologie, filoo jurisprudență. Ei nu puseseră pînă mîna pe o armă, cînd nevoia îi se face generali și a cîștiga bătălii. de cunoștință și de principe de artă ră, ei le inventară. Am văzut cu mium ei dibuiseră adevăratele principe zboiului și cum simțiseră importanța lor naturale și folosul ce știură a din orice localitate. Femeile nu rămeră în urmă nici cu curajul, nici cu nintele naturale ; ele luaseră parte nejdiile soților lor. Din vîrful munele aruncau o ploaie de bolovani, răreau rîndurile vrăjmășești. Cîntenu erau ca mai înainte cîntece de plăcere, ci cîntări pline de patrioi de simțămînt național... Astăzi vedurat că un același despotism ne cote pe toți românii dimpreună cu unși cu toate popoarele din Europa. este învederat pentru tot românul nte și cu inimă că libertatea națiilor nu poate veni de la curțile împești și din mila împăraților și a desci numai dintr-o unire strînsă înromânii și dintr-o ridicare a tutupreună și în solidaritate cu toate rele împilate. Această este calea pe păsesc și trebuie să păsească toți ii, de progres și de mișcare, din l, din Banat, din Ungaria și cei din pate ● La Lugoj, la 15 iunie, Eftiurgu fixează o adunare pentru a orientarea și obiectivele revoluțiole românilor bănățeni ● Revoluționăbănățeni se pronunță pentru colabou revoluționarii maghiari, cerînd înea unei armate populare române. ea lui Eftimie Murgu în funcția de n suprem al acestei armate, întrerea limbii române în toate instituțiile bănățene, înlocuirea episcopilor sîrbi iscopi români ● Într-un articol in„Cu cine ținem noi, românii", pula 29 iulie, Sigismund Pop răs: „Firește cu dintii noi cu noi, apoi ții noștri unguri." ● Gheorghe BaRomâniei nu urăsc poporul muscanici pe turci, urăsc din fundul sufi orice sistem absolutistic... Românii suveranitate deplină, vreau pace cu ecinii, vreau libertate și fraternitate tru și în afară și ei nu se vor odihni e nu le vor cîștiga ● Comitetul naromân convoacă o nouă adunare ară la Blaj, ca urmare a atitudinii iliante a guvernului maghiar. Prinhotărîre a fost nerecunoașterea aliransilvaniei la Ungaria. Și alegerea noi diete și a unui guvern transilbazată pe proporția sufletelor fienalități ● Noile hotăriri ale adupopulare de la Blaj, devenită adevănstituție politică românească, ca și zarea militară și înarmarea poporudeschis o nouă etapă în desfășuravoluției și în organizarea Transilvaa țară românească ● Presa română ază pentru o colaborare româno-ma-

, toată, se făcea
, toată, de argint.

eni, luminări de foc,
cu foșnet tremurat
drumul cu noroc
inmiresmat.

ții lui, de dor plîngînd,
nți bătrîni, din verde plai,
să-l vadă viu trecînd
or, de-a pururi, tînăr Crai.

se-aprind din deal în deal
țării e curat
ece, noaptea, prin Ardeal
Avram îngîndurat.

MIRCEA MICU ■

ghiară ● Apare lupta cu armele, război ce avea să fie fatal ambelor revoluții ● Proclamația către români : Ridicați-vă capetele voastre. Zorile unui viitor luminos se revarsă peste voi... Ridicați-vă cu toți pînă la cel din urmă om, vărsați-vă sîngele pînă la cea din urmă picătură pentru cauza cea dreaptă... Purtați-vă frățește către toate națiunile, omenește chiar și către dușmanii voștri... ● Proclamației către români îi urmează o proclamație către maghiari și secui ● La Seghedin se încheie un proiect de tratat, sub influența lui Bălcescu și Bolliac, în care sînt recunoscute românilor drepturi naționale minimale ● Împăratul de la Viena cheamă în ajutor trupele țarului ● Ion Ghica : În fața unei asemenea stări de lucruri, comitetul Frăției s-a hotărît la o mișcare revoluționară. Societatea conta deja ca frați mulți din oamenii cu influență în țară și în orașe : se putea rezema pe concursul batalionului Tell și pe dezafecțiunea ce exista în toate clasele în contra guvernului Bibescu. Principiile în numele cărora era să se ridice poporul român erau discutate și hotărîte cu mulți ani dinainte : Libertatea individuală, libertatea cugetării și a tiparului. Desființarea castelor și privilegiilor. Împropietărirea clăcașilor, cu despăgubirea propietarilor. Respectarea suzeranității sultanului și a autonomiei, conform vechilor tractate ale domnilor noștri cu Poarta. Desființarea Regulamentului. Poporul român se scula în numele dreptății și al Frăției. Înainte chiar de luna lui martie 1848, Nicu Bălcescu a fost însărcinat de comitet a redacta proclamația revoluționară ; și s-a adunat îndată o adunare de mai mulți amici acasă la Nicolache Golescu și în camera ocupată de căpitanul Teologu, unde s-a citit acea proclamațiune, astfel cum a apărut în București și la Islaz în ziua izbucnirii revoluțiunii. Asistau la acea adunare de la N. Golescu, patru frați Golești (Ștefan, Nicolache, Radu și Alecu), Alecu Golescu (Arăpilă), doi frați Bălcescu (Constantin și Nicu), doi frați Brătianu (Tache și Iancu), Bolliac, C.A. Rosetti, maiorul Voinescu, căpitan Teologu, Costache A. Crezzulescu și Ion Ghica. După ce s-a citit proclamațiunea și s-a adoptat în unanimitate așa cum fusese redactată de Nicu Bălcescu, s-a ales îndată un comitet executiv compus din trei membri, anume : Bălcescu, Alecu Golescu (Arăpilă) și Ion Ghica, cu deplină putere de a organiza și de a conduce acțiunea... Teil, în care se concentra tăria noastră, era informat de Nicolae Bălcescu și de Ion Ghica de tot ce se petrecea atît în acele adunări, precum și de toate hotărîrile și dispozițiunile comitetului executiv ; dar, și ca să nu dea de bănuit, el nu asista nici la adunările, nici la dezbaterile noastre. El era șezător în Giurgiu, din cauza serviciului său militar. Batalionul ce comanda avea paza cordonului Dunării pînă la gura Oltului ● Nicolae Bălcescu : Din 1846 acest program a fost prezentat publicului, în strigătul de alarmă și stupefacția boierilor ; revoluția de la 1848 l-a realizat ; articolul 13 al declarației drepturilor conține : „Abolirea corvezilor țăranilor, care devin propietari prin plata despăgubirii". Revoluția de la 1848 este în întregime în acest articol 13, celelalte puncte, mai dezvoltate numai, sînt reproducerea programului revoluției din 1821 ● Aaron Florian : Țăranii, fără arme, fără nimic, cu merinde numai în traistă, cu punturile noii constituții în mîini, intrară în Capitală sub stindardele lor strigînd Dreptate. Întîlnirea cu populația Bucureștiului a oferit un spectacol sublim. Țăranii cu orășenii, înfrățiți între răsunete de glasuri detunătoare, înaintară pe ulițele Capitalei, către palatul prințului. Mulțimea era nenumărată. Domnitorul a fost constrîns să subscrie constituția revoluționară, văzînd stăruința poporului. Revoluția era a întregii țări. Spiritele în general erau toate înflăcărate și de la o margine a țării pînă la cealaltă toți simțeau trebuința de o prefacere mare în toate. În toată întinderea țării circulau proclamații tipărite ce cuprindeau punturile noii constituții ● Ziarul „Pruncul Român" : Românii din Principatul Valahiei după mai multe veacuri de amărăciune și robie, la 11 iunie se ridicară la glasul libertății de care erau însănătoșați, sparseră lanțurile și arătară Europei că fiii României locuiesc încă pămîntul Daciei. Dar ceea ce face mai mare onoare numelui de român este nobila purtare a poporului de la 11 iunie și pînă azi. Nu este exemplu în istoria lumii ca o nație să se scoale, să surpe tirania din rădăcini și să fie atît de pașnică ● 19 iunie 1848 — Coloneii I. Odobescu și I. Solomon arestează pentru cîteva ore guvernul provizoriu în frunte cu Heliade, aflat în ședință de lucru la palat ● G. Golescu-Vartic : Înfrîngînd complotul contrarevoluționar condus de coloneii Odobescu și Solomon poporul a eliberat guvernul provizoriu și a restabilit regimul revoluționar pe a cărui constituție jurașeră cu cîteva zile în urmă. Bucureștii au cunoscut clipe de puternică efervescență revoluționară. Poporul înarmat a ridicat baricade. În tipografia „Pruncului Român" se topeau literele pentru a se transforma în gloanțe. Ana Ipătescu și Popa Ambrozie au intrat în istoria acelor memorabile clipe și a revoluției, ca și cele opt victime aparținînd toate populației sărace. Funeraliile naționale au avut loc a doua zi cu participarea unei mulțimi de 30 000 de oameni ● I. Heliade Rădulescu : În două ceasuri, toată lumea se înarmară și umplu piețele și ulițele învecinate cu palatul, cum și pe acelea ce duc la cazarmă ● Ca urmare a unor zvonuri referitoare la intrarea în țară a trupelor intervenționiste, potrivit unei tactici stabilite în prealabil, guvernul provizoriu se retrage la Rucăr. În Capitală este restabilit guvernul regulamentar ● G. Golescu-Vartic : Spontan, la 30 iunie, populația Bucureștilor s-a ridicat împotriva căimăcămiei reacționare. A fost dată alarma și prin satele din jurul Capitalei. Palatul metropolitan a fost înconjurat de o mulțime evaluată la 40 000 de oameni. Toți negustorii din oraș, meseriașii, popor, preoți, țărani din împrejurimi. Sub presiunea poporului, mitropolitul Neofit, „aspru mustrat", a fost constrîns să retracteze proclamația sa din ajun, să-și reînnoiască jurămîntul pe constituție. Căimăcămia boierească fu spulberată cum învolburâ vîntul paiele pe drumuri. A doua zi, la 1 iulie, se desfășoară din nou o mare demonstrație care se sfîrșește cu fraternizarea deplină a armatei cu poporul și izolarea comandanților reacționari ● Nicolae Bălcescu : Sîntem tari în București, căci poporul e cu noi și mai cu seamă negustorii care au făcut mult în revoluția din 30 iunie. Întoarcerea noastră fu un triumf, în vreme ce retragerea noastră din Capitală fusese o derută, poporul nostru, al Capitalei, să știi, fără flaterie, că a întrecut pe toate popoarele Europei, chiar și pe parizieni ● „Revoluția de la 1848 în țările române" : Perioada care a urmat este, în egală măsură, plină de o elevată efervescență revoluționară. Pentru a consolida guvernul revoluționar și a antrena și mai mult țărănimea în sprijinul revoluției, țăranii erau mobilizați în formațiuni de apărare și convocați în adunări populare în scopul de a-și exprima sprijinul față de guvern. În acest scop, la București au fost organizate largi adunări populare prin care ocîrmuirea intenționa să stabilească contacte directe cu reprezentanții tuturor satelor. Adunarea unui însemnat număr de țărani era menită, totodată, să contracareze uneltirile contrarevoluționare care se intensificaseră ca urmare a sosirii în Țara Românească a emisarului otoman Suleiman Pașa. Înainte ca trupele otomane să-și fi început înaintarea spre București, cînd Suleiman Pașa se afla la Giurgiu, iar Tinghir, reprezentantul acestuia la București, frămîntările maselor, întrunirile, cunosc o desfășurare fără precedent. Adunări populare de mare amploare s-au ținut la 15, 22 și 23 iulie. La acestea din urmă, la care potrivit evaluărilor unor corespondenți de presă, ar fi participat aproximativ 40 000 de oameni, se aprobă noua componență — din șase membri — a locotenenței domnești. Cu acest prilej a fost subscrisă o declarație cuprinzînd „cererile nației române". Adresa înaintată lui Suleiman a fost acoperită cu 24 000 de semnături, la care se adăugau pecețile a 40 de sate. După încheierea adunării, zeci de mii de oameni, cu făclii și muzici, au făcut o puternică demonstrație în favoarea constituției. Adunarea poporului era constituită în putere suverană. Prin intermediul ei, poporul, masele își impuneau hotărîrea și voința. Convocînd adunarea, guvernul revoluționar își depunea mandatul în mîinile poporului, căruia i se solicita să aleagă noul guvern ce urma să capete denumirea de locotenență. Deputățiile trimise spre Giurgiu erau însoțite continuu de mii de oameni, care formau un coridor viu între Capitală și portul dunărean. În așteptarea răspunsului la cererile naționale, adunările de pe Cîmpia Libertății se țineau zilnic. Întreaga țară cunoștea o desfășurare de forțe fără precedent. Intrarea lui Suleiman în București — după ce o nouă întrunire populară, din 28 iulie, consfințise locotenența de trei — la 8 august a prilejuit o formidabilă desfășurare a forței populare. Pe întreg parcursul de la Giurgiu la București, locuitorii au făcut un veritabil gard viu. Întreaga Capitală era în picioare — mai bine de 40 000 de oameni au ieșit în calea reprezentantului Porții la barierele orașului. În aceste zile, mii de țărani, cu sute de stindarde tricolore, manifestau în București pentru constituție. A fost organizată tabăra de la Rîureni, pentru instruirea efectivului și organizarea rezistenței. Lui Gheorghe Magheru, numit căpitan general al trupelor neregulate de dorobanți și panduri, i-a revenit un rol important. Afluxul de voluntari spre tabăra de la Rîureni — în preziua dizolvării, aceasta întrunea 30 000 de oameni — exprimă adeziunea maselor populare la planul de apărare a revoluției. La apropierea turcilor de București, o mare mulțime, apreciată la o sută de mii de oameni, a ocupat punctele de acces. Locuitorii de prin județe — comunică N. Pleșoianu — „de toate clasele, veneau mereu în Capitală, astfel încît mulți ziceau că numărul trecea de 50 000 oameni, ca să meargă împotriva oastei suzerane. Poporul ieșise afară și se așezase în tabere, fiecare cu steagul județului său. Mai multe nopți dormirâ în cîmp așteptînd armia." Avînd consemnul de a nu se opune cu armele, mulțimea de oameni a format un gard viu în fața armatei otomane care și-a făcut loc trecînd peste trupurile celor ce doar din lipsă de inițiativă și curaj a cîrmuirii revoluționare nu au opus rezistență armată. ● Nicolae Bălcescu : Într-adevăr în această ochire istorică văzurăm că statul din domnesc sau absolut s-a făcut boieresc sau aristocratic, apoi fanariot sau orășenesc, apoi ciocoiesc sau birocratic și acum este pe cale a se face românesc și democratic. Asemenea poporul din rob se preface serf, apoi proletar, apoi posesor și acum azvîrle cea din urmă exploatație și este a se face propietar. Revoluția de la 1821 a strigat dreptate si a vrut ca românul să fie numai liber si egal, ca statul să se facă românesc. Ea a fost o revoluție democratică. Revolutia de la 1848 a vrut ca românul să fie nu numai liber, dar și propietar, fără care libertatea și egalitatea sînt o minciună. Ea fu o revolutie socială. Revoluția viitoare nu se mai poate mărgini ca românii să fie liberi, egali, propietari de pămînt și de capital și frați asociați la fapta unui progres comun. Ea nu se va mai mărgini a cere libertatea dinlăuntru care e peste putință a dobîndi fără libertatea din afară, libertatea de sub domnirea străină, ci va cere și libertatea națională. Deviza ei va fi Dreptate, Frăție, Unitate. Ea va fi o revoluție națională. ● Ion Ghica : Am auzit și am văzut pe mulți atribuindu-și lor, numai lor, tot meritul revoluțiunii de la 1848, și mi-am zis adesea : căci nu trăieste Nicu Bălcescu... că le-ar spune el cu pana lui cea ageră, în stilul său pătrunzător, că deșteptarea de la 1848 nu a fost opera unui singur om, nici a unui grup sau a unui partid, ci a fost opera simțului național al României întregi, a fost rezultatul a trei generațiuni ; le-ar spune că cea mai mare revoluțiune nu putea fi oprită de nimeni și că ea s-ar fi făcut chiar în lipsa fiecăruia dintre acei care au sau au avut cutezanța a-i revendica paternitatea. Cugetătorul și organizatorul a fost națiunea...

NICOLAE CRISTACHE ■

> Revoluția de la 1848 a exprimat programul unitar al întregului popor, în centrul căruia obiectivul cel mai imperios era unirea tuturor românilor în granițele aceluiași stat național, democratic, modern și independent. Tocmai aceasta explică faptul că în tot timpul desfășurării revoluției, militanții pașoptiști din cele trei țări românești au avut contacte strînse, au colaborat și s-au întrajutorat îndeaproape.
>
> NICOLAE CEAUȘESCU

Ziua Miliției

Răbdarea și o mare sete de dreptate

Aproape toată viața sa locotenent-colonelul Nicolae Grigore a părut să fie urmărit de hîrtii.

— Am intrat în miliție la 7 august 1949, imediat după terminarea stagiului militar. Eram fiu de țăran sărac și am fost trimis tot la țară, în comuna Ciofliceni, Ilfov, ca să-l înlocuiesc pe fostul șef de post, unul, Moțoc. Acesta se îmbogățise pe seama țăranilor, avea vaci, oi, porci, stoguri de nutreț, iar cînd a părăsit comuna, în zece care abia, abia de i-a încăput avutul. Mi-a lăsat moștenire o lăditâ ferecată, plină cu hîrtii. „Ce-i cu astea ?", am întrebat. „Ia, niște hîrtii...", a răspuns în doi peri. Rămas singur, am scos din lădiță maldăre de dosare, procese-verbale, și amenzi silvice neîncasate. Mi-am dat seama că din 1938 omul, practic, nu mai rezolvase nici o problemă — și erau destule : bătăi, furturi etc. — preocupat fiind doar să se căpătuiască. Ce era să fac ? M-am îngropat în dosare și am început să le soluționez, unul cîte unul cum mă pricepeam și în spiritul vremii noi Erau sute, poate mii de hîrtii. Au trecut anii și de hîrtii tot n-am scăpat. Devenisem ofițer la serviciul economic al Miliției Capitalei. În toamna anului 1970 am terminat ancheta în afacerea O.R.A.C.A., despre care vă voi povesti mai încolo. Ei bine, a fost nevoie de un automobil GAZ pentru a trimite la Procuratura Capitalei actele : 83 dosare groase, toate puricate și trecute prin mîna mea și a colegilor mei. Unui neinițiat i-ar fi luat cinci ani doar să le citească de la prima la ultima filă. Referatul de terminare a urmăririi penale, redactat de mine și de un căpitan de miliție de la circa a 10-a, număra 2 200 pagini îndesate.

Poate și acest aspect, mai puțin senzațional, dar revelator al unei munci tenace, anonime, eficiente, merită evocat cu prilejul apropiatei sărbătoriri a Zilei Miliției.

— Esențial este ca dincolo de hîrtii să vezi omul, și la bine și la rău. Adevărat, activitatea la serviciul economic poartă și acest aspect. Noi nu pornim, bunăoară, de la o locuință jefuită sau de la o mașină făcută zob, precum colegii noștri de la judiciar sau circulație, ci, adesea, de la o hîrtie : o sesizare din partea unui cetățean, un decont fictiv, un bon fals etc. Și, apoi, ne avîntăm în lupta cu necunoscutul ! De multe ori mă gîndesc că munca noastră se aseamănă cu aceea a speologului : vezi doar unde pui primul pas, dar nu știi, în beznă, unde duce drumul mai departe și trebuie să-l descoperi pe dibuite. Intervin, firește, raționamentul, „meseria". Iar cînd dai de un perete, te întorci la locul de unde ai pornit și încerci din nou, pe alt drum. Uneori, de la un fleac ajungi la... Dar să vă povestesc cîteva cazuri.

Era prin 1959. Ce putea fi mai cuminte decît trei magazine de pe strada Smîrdan cu articole de botez, nunți, înmormîntări ? Rochii de mireasă, fracuri de închiriat de pe vremea bunicii, beteală, flori artificiale, cocarde, luminări, cununi, pînză cernită, care cum se potrivea, după împrejurări. Negustori cinstiți care își ofereau serviciile și la veselie și la durere. Aceasta era fațada, însă în spatele ei nu se negocia beteală aurită, ci aur curat și dolari. De multă, foarte multă răbdare au trebuit să dea dovadă Nicolae Grigore și colaboratorii săi pentru a da de firele afacerii. Deși, la un moment dat, urmele păreau să se șteargă, au perseverat, scoțînd adevărul la iveală.

— Și acesta nu a fost decît începutul — arată locotenent-colonelul Grigore. Apoi am aflat de unde și-au procurat negustorii aurul : din Rîmnicu Sărat. Acolo, în grădina unui morar, fost mare bogătaș, am dezgropat alături de pepeni și gulii, sute de „cocoșei" și de monede englezești, „cai", de aur. În casa altui fost negustor, poreclit „Mireasa", am dibuit aurul ascuns în pivniță, iar la un altul — în ghivece de flori. După două săptămîni, formația noastră s-a întors la București cu 15 kg de aur ! Vorba ceea : nu a fost pentru cine s-a pregătit. Și totul a pornit de la „nunți, botezuri, înmormîntări".

Această lume crepusculară a anilor '50, a foștilor negustori și afaceriști care își dosiseră averile, bijuteriile, „cocoșeii" cu gîndul la o iluzorie revenire a trecutului, se stingea pentru totdeauna. Sarcini noi reveneau serviciilor economice ale miliției. Pretutindeni se ridicau fabrici, combinate, țara întreagă creștea. Ceea ce nu înseamnă că peste noapte au dispărut și vechi mentalități, pe care interlocutorul nostru le rezumă într-o singură propoziție : **„Pîine fără muncă".**

— Este tot ce urăsc mai mult, eu, fiu, nepot și strănepot de țărani din Argeș. Tot neamul meu numai din muncă a trăit, pe ea se sprijină și întreg edificiul societății socialiste, iar cei puțini, care caută să se eschiveze de la muncă, să trăiască pe spinarea altora, din expediente, furturi și escrocherii trebuie demascați și pedepsiți. Ce credeți că am simțit eu cînd, percheziționînd niște recepționeri prinși cu mîța-n sac, am descoperit la fiecare din ei mai multe zeci de mii de lei ? Iar ei s-au justificat : „Sînt bani de buzunar !", parcă sfidînd pe toți oamenii muncii din această țară.

— De unde erau recepționerii ?

— Erau implicați în afacerea O.R.A.C.A., inițiale care desemnau, prin 1965—1970, oficiile regionale pentru achiziționarea și contractarea de animale. Oficiul din fosta regiune București lucra prin subofiriile Titu, Slobozia, Urziceni, Lehliu etc. Ele livrau produsele bazei București, care, la rîndu-i, aproviziona abatorul Capitalei. Au fost implicate atunci în delapidări 72 de persoane : recepționeri și cantaragii, achizitori, directorul bazei, funcționari ai unor agenții C.E.C. și ai unor consilii populare comunale care certificaseră acte fără să le verifice și poate chiar fără să le fi citit. Trei ani de zile a durat ancheta și alți trei judecata. Procesul era atît de vast, încît un complet de la Tribunalul municipiului București s-a ocupat de ei în exclusivitate. Motiv pentru care, vara, tot completul, de la judecător la grefier și ceilalți funcționari mai mărunți, pleca în concediu în același timp. S-a stabilit atunci că în numai trei luni inculpații au comis fraude de circa patru milioane de lei. Și ei au acționat nu trei luni, ci trei ani ! Deplina elucidare a necesitat o muncă titanică, dar pînă la urmă culpele au fost pe deplin dovedite și prejudiciul recuperat. Ziua cînd vinovații și-au primit răsplata mi-a adus cea mai mare satisfacție din carieră. Am amintit de această afacere nu fiindcă, într-un fel sau altul, mi-a consumat șase ani din viață, ci pentru că oferă serioase învățăminte. Înainte ca să intre în acțiune miliția, controlul financiar intern vizase, în fiecare an, actele de la O.R.A.C.A. — București, fără să descopere nimic : ei s-au mulțumit doar să verifice adunările, fără să-și dea osteneală să vadă ce se ascunde în cifre. Și nu ar fi fost prea greu, fiindcă oricît de abil ar fi infractorul, tot îi scapă o greșeală. Important este însă ca ea să fie observată de cei în drept și fără intervenția miliției. Lipsa de atenție costă.

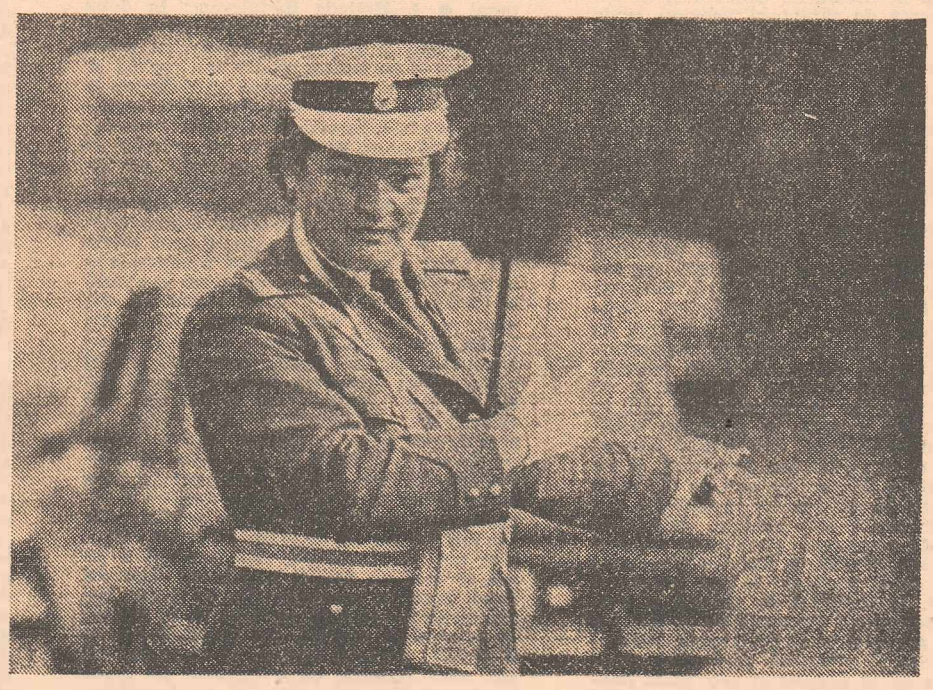

Ca dovadă, Nicolae Grigore ne relatează o incredibilă afacere. El ne povestește cum, la un moment dat, printre furnizorii uneia din cele mai mari uzine metalurgice din țară, a apărut... o cooperativă agricolă de producție, fără ca nimeni să se sesizeze.

Cum s-au petrecut lucrurile ? Turnătoria de fontă a uzinei bucureștene avea nevoie de mari cantități de suporți de miezuri. Într-o bună zi, cineva a venit cu ideea ca ele să fie contractate cu o cooperativă meșteșugărească din Buftea, ceea ce era perfect legal. Cînd hîrtia a sosit însă la Buftea, vicepreședintele — care, cu puțin timp înainte fusese dat afară de la cooperativă — a avut o idee : să pună pe picioare o afacere pe cont propriu. Drept care a înființat o „secție de miezuri" pe lîngă... C.A.P. Joița — aceasta doar pentru a da un pseudostatut juridic noii unități productive. Și astfel, în scripte, Joița a început să alimenteze cu suporți uzina. Pe statele de plată au figurat șeful „secției anexă" — cel mazilit de la cooperativa din Buftea — soția sa, precum și contabila de la C.A.P., diverse rubedenii, prieteni și prietene și chiar vecini ai „șefului" și ai complicilor săi de la aprovizionare și de la turnătoria de fontă de la „23 August". Cam 400 000 de lei au încasat ei doar în două luni pentru faimoșii suporți, deși la anchetă a ieșit la iveală că majoritatea nici nu văzuseră la viața lor un singur suport. În realitate, „personalul" era format din 4—5 muncitori, care nu lucrau la Joița, ci în București, în cîteva curți de pe strada Cremenița, în Tei și vizavi de spitalul Colentina, unde efectuau — cam în ce condiții tehnice e lesne de închipuit — operațiile de nituire, galvanizare etc. S-au pus la socoteală și operații fictive, s-a falsificat numărul pieselor livrate...

— ...și totuși, controlul preventiv uzinal nu a sesizat frauda — observă interlocutorul nostru — a admis ca uzina să facă plăți unei cooperative agricole de producție, în ciuda legilor în vigoare. Noroc că a intervenit miliția la timp.

Ar fi să dăm o imagine trunchiată a serviciilor economice ale miliției dacă nu am aminti de sprijinul și ajutorul pe care-l primesc permanent de la cetățeni.

— Sosesc la noi multe scrisori — spune locotenent-colonelul Grigore — fiecare se exprimă cum poate ; uneori, din pagini întregi, dezlînate, nu reținem decît cîteva cuvinte, dacă presupunem că ele constituie un indiciu, cît de vag ar fi. Cei care ne scriu, văzînd că nu se iau imediat măsuri, își închipuie poate că sesizările lor au fost date uitării. Nu este așa. Totul este cîntărit și verificat cu grijă, iar aceasta cere timp. Răbdarea face parte din meseria noastră.

Răbdarea și o mare sete de dreptate.

LIONEL NIȚESCU ■

Amprente în cenușă

În a cincea zi de la dispariția fiicei sale, Alexandru Neagoe, din comuna Leu, județul Dolj, s-a prezentat cuprins de disperare la postul de miliție.

— Vă rog, vă rog din suflet ! Faceți ceva... Poate că... Deși nu mai cred... Mă tem că s-a întîmplat ceva rău de tot...

Cu răsuflarea sugrumată de un zbucium puternic, bătrînul abia a reușit să explice că fiica sa, Maria, a plecat de acasă în timp ce soțul ei era la serviciu și nu s-a mai întors. „Avea 24 de ani, era mamă a 3 copii, se părea că urma să vină pe lume al 4-lea...

— Nu sînt sigur, pentru că nu mi-a spus. Dacă aș fi știut, n-o lăsam eu să facă așa ceva... Cred că a vrut să...

Și subofițerii au înțeles că Maria Barcom ar fi intenționat să întrerupă cursul normal al sarcinii...

Dată fiind gravitatea situației ivite — dispariția femeii respective, ceea ce putea să însemne că i s-a întîmplat ceva — subofițerii postului de miliție au început imediat verificările necesare, raportînd urgent evenimentul și la miliția județeană. Cum un asemenea caz era, într-adevăr, ieșit din comun, cei de la județ au apreciat că la fața locului trebuie să se deplaseze de îndată o echipă de ofițeri cu experiență. Bănuiala bătrînului Neagoe Alexandru era un indiciu că fiica sa plecase de acasă pentru săvîrșirea unei asemenea fapte.

Unde să se fi întîmplat ? Cine oare s-a încumetat să sfideze legea și omenia ?

Cineva își amintește, nu cu suficientă certitudine, că Maria Barcom ar fi fost văzută, cu 5 zile în urmă, intrînd în locuința numitei Gheorghița Turbatu — bănuită în comună ca îndeletnicindu-se cu asemenea ilegalități. Atît ea însă cît și soțul neagă, iar fără dovezi concrete nu i se poate imputa nimănui nimic. Chiar dacă există presupuneri demne de luat în considerație, principiul prezumției de nevinovăție, pînă la stabilirea probelor indubitabile, fiind respectat cu strictețe.

Unul dintre ofițeri află însă că în ziua critică, familia Turbatu a mai fost vizitată și de alte două persoane — fiică și mamă — dintr-o comună vecină, venite pare-se în același scop ca și cel pentru care Maria Barcom plecase de acasă. Deși cu multă dificultate, dată fiind însăși situația lor, femeile sînt determinate, totuși, să contribuie la elucidarea cazului. Ele recunosc că, în timp ce se aflau în locuința familiei Turbatu, au întîlnit-o acolo și pe Maria Barcom. Declarațiile lor, ca și certificatul medical întocmit în urma consultului efectuat la indicația ofițerului de miliție, prin care se confirma că femeia cea tînără fusese supusă recent unei intervenții empirice de întrerupere a cursului normal al sarcinii, constituiau, de acum, argumente puternice pentru ca atenția echipei de cercetare să se concentreze și mai mult asupra soților Turbatu.

— Nu știm nimic. Femeile acestea n-au fost niciodată în casa noastră. Ne bănuiți degeaba. Am putea chiar să ne plîngem — amenințau soții Turbatu, convinși că în locuința lor nu se va găsi nici o urmă care să confirme că Maria Barcom ar fi fost acolo. Între timp, alți lucrători, discutînd cu familia dispărutei, cu rudele și vecinii, stabileau amănunte, aparent nesemnificative, în legătură cu preocupările femeii respective înainte de a pleca de acasă, cu starea ei psihică, cu îmbrăcămintea pe care o purtase în ziua aceea...

Pe de altă parte, ofițerul criminalist căuta eventualele urme, fie apropiindu-se cu lupta de vreo scîndură unde i se păruse mai înainte că văzuse o minusculă pată, fie scormonind cu vreun băț resturi menajere din preajma casei.

Amănunt cu totul bizar poate pentru un neavizat, la un moment dat ofițerul criminalist s-a aplecat, cu atenția și răbdarea care îl caracterizează, asupra unei mici porțiuni de teren presărate cu cenușă, nu prea veche după toate aparențele.

Cu un bețișor a început s-o scormonească, apoi cu o pensetă să recolteze cîteva infime bucățele de sîrmă îndoită, trecute prin foc : de fapt, niște copci folosite mai ales pentru încheierea cojoacelor.

— Ați stabilit cumva dacă femeia a fost îmbrăcată și cu un cojoc ? — s-a adresat criminalistul unui ofițer de la judiciar, făcîndu-l pe acesta deosebit de curios.

— Desigur, soțul a indicat printre obiectele de îmbrăcăminte și un cojoc... Ai găsit ceva care...?

O să analizăm.... Deocamdată... Discuția le-a fost întreruptă de o veste uluitoare : două femei susțineau că într-o fîntînă situată cam la un kilometru de locuința soților Turbatu s-ar afla cadavrul celei dispărute.

— Ați văzut unde era ? Și dumneavoastră o căutați la noi — a ținut să le reproșeze Gheorghița Turbatu. Cine știe de ce s-o fi aruncat...

Dintre obiectele de îmbrăcăminte găsite asupra victimei lipsea tocmai cojocul despre care se interesase criminalistul, iar examinarea cadavrului de către medicul legist a stabilit că femeia suferise o intervenție ginecologică empirică, decesul survenind înainte de a fi aruncată în fîntînă...

Gheorghița Turbatu ar fi continuat poate să nege comiterea faptei, care a dus la curmarea unei vieți omenești, dacă nu i s-ar fi demonstrat legătura dintre copcile arse găsite în cenușa proaspătă din grădina sa și absența cojocului cu care fusese îmbrăcată Maria Barcom, pe care, așa cum avea să recunoască infractoarea, l-a ars după ce a aruncat cadavrul în fîntînă.

Gheorghița Turbatu și-a primit, ce-i drept, pedeapsa meritată — 9 ani închisoare. Dar viața Mariei Barcom, curmată stupid la numai 24 de ani, nu mai poate fi redată.

Va servi oare, acest trist episod, drept un avertisment pentru cei tentați să recurgă la asemenea imprudențe fatale ?

MIHAI GROZAVU ■

Grandios spectacol al cîntecului popular

Concursul și festivalul cîntecului popular „Maria Tănase", ediția a V-a, desfășurat la Craiova între 28 mai și 3 iunie, a însemnat, pe scurt, următoarele :

● Un festival organizat de Consiliul popular al județului Dolj, prin Comitetul județean de cultură și educație socialistă, în colaborare cu Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Uniunea compozitorilor și Radioteleviziunea română.

● Un juriu alcătuit din : muzicologul Petre Brâncuși, președintele Uniunii Compozitorilor (președintele de onoare al juriului), maestrul emerit al artei Dumitru Botez (președinte), compozitorul Wilhelm Berger, compozitorul Laurențiu Profeta, folcloristul Alexandru Amzulescu, compozitorul Constantin Arvinte, folcloristul Vasile Dinu, folcloristul Ludovic Paceag, ziaristul Tudor Gheorghe, reprezentantul Radioteleviziunii române, Constantin Ungureanu, reprezentantul Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dolj (membri). Președintele concursului și festivalului : Ion Cetățeanu, vicepreședinte al Consiliului popular al județului Dolj. De remarcat, în componența juriului, aproape întreaga conducere a Uniunii compozitorilor, care, timp de o săptămînă, a stat la Craiova, devenită capitala cîntecului popular al românilor.

● 72 de concurenți, artiști amatori (23 soliști instrumentiști și 49 soliști vocali), reprezentînd toate județele țării.

● Artiști profesioniști, invitați de onoare ai festivalului : Maria Ciobanu, menestrelul Tudor Gheorghe, Florica Bradu, Dumitru Fărcaș, frații Petreuș, Benone Sinulescu, Ileana Sărăroiu, Gheorghe Roșoga, Angelica Stoican, Luca Novac, Maria Bararu și alții. Prezentatoarea concertelor : Sanda Țăranu.

● Trei orchestre : a Radioteleviziunii (dirijor George Vancu), a ansamblului „Nicolae Bălcescu" din Craiova (dirijor Oprea Paraschiv, de la ansamblul „Rapsodia Română) și a Filarmonicii din Cluj-Napoca (dirijor Gh. Mureșan).

● O sesiune științifică, cu participarea unui larg grup de cercetători din București (între care, 5 reprezentanți ai Institutului de etnologie și dialectologie), Cluj, Iași, Hunedoara, Mehedinți, Vîlcea, Dolj.

● Alte manifestări, complementare concursului și festivalului : un tîrg al meșterilor olari din Oltenia ; o paradă a portului și a jocului popular oltenesc (întrunind peste 800 de artiști amatori) ; o expoziție de obiecte artizanale (cu participarea școlilor populare de artă din 12 județe) ; întîlniri ale oaspeților festivalului cu publicul ; concerte de muzică populară într-o serie de orașe și sate ale județului, cu participarea artiștilor profesioniști ; o expoziție documentară „Maria Tănase", etc.

Ce s-ar mai putea spune în plus, față de cifrele, datele, faptele de mai sus ?

Nu este în intenția noastră să detaliem vreuna sau alta dintre manifestările concursului și festivalului. Nici n-am putea-o face. Reportajul uneia singure dintre acțiunile exprimate în datele de mai sus (să zicem, întîlnirile specialiștilor și ale artiștilor profesioniști cu publicul din uzine, instituții, școli, facultăți etc.) ar ocupa întreg spațiul tipografic de care dispunem. Vom încerca deci ca, în rîndurile care urmează să punctăm doar niște semnificații.

Mai întîi, ceva despre artiștii amatori, cei mai mulți tineri, prezenți la rampa concursului, și despre aportul lor la cunoașterea și îmbogățirea cîntecului popular românesc.

Cîntecul popular ne este tuturora mult prea familiar, ca să mai socotim că în el s-ar mai putea ascunde vreo taină. Ascultînd sîrba doljeană, hăulita gorjeană, țipurritura oșeană, balada someșeană sau doina moldovenească, nu intuim totdeauna cît de strîns e legată fiecare în parte de priveliștea interioară distinctă a zonei folclorice din care provine, așa cum nu intuim legătura dintre tipurile cîntecului românesc, atît de variate, dar care, împreună, zugrăvesc sufletul cel mare al țării, oferind cercetătorului unul din cele mai interesante certificate ale unității noastre pe acest pămînt. Ca să cunoască aceste documente ale sensibilității și măiestriei noastre, văzute într-o imagine de ansamblu, acoperind întreg spațiul țării, cel ispitit s-o facă nu trebuie să se angajeze în excursii obositoare. El trebuie doar să deschidă ușa unui spectacol — de larg caracter național — cum a fost, cel de la Craiova. Pe scena acestui spectacol, 72 de artiști amatori, reprezentînd toate județele țării, au adus cîteva sute de cîntece, dintr-un repertoriu de cîteva mii. Aceste opere, aparținînd unui uriaș tezaur, au făcut din Concursul și festivalul „Maria Tănase" un grandios spectacol al cîntecului poporului. Aceste cîntece, multe din ele vechi, necunoscute pînă azi, au fost descoperite, scoase de sub praful uitării, salvate de ireparabila goană a timpului/ grație lor, acestor tineri. Ei au angajat pe cont propriu, în sute de sate ale românilor, adevărate expediții de arheologie muzicală, poposind, nu ca profani pelerini, ci ca adînci cunoscători ai tainei melosului, la mii de porți bătrînești, încercînd să regăsească fire necunoscute, noi, genuine, din gigantica țesătură a cîntecului românilor, cules de pe aceleași file cercetate de folcloriști, de filologi și istorici. Performanța lor a stîrnit furtunoase aplauze în rîndurile spectatorilor. Aplauze pentru efortul descoperirilor, pentru autenticitate și puritate în prezentarea acestor descoperiri, ale căror izvoare se pierd în timp. Ne-am reîntîlnit, deci, cu strămoșii, am devenit mai bogați cu o vîrstă sonoră, pe care am regăsit-o, integrîndu-ne-o definitiv.

Nu este în căderea noastră să judecăm valoarea artistică a interpreților. Poate că din unii dintre ei vor ieși mari cîntăreți. Poate că nu. Dar ascultînd-o pe laureata premiului I al concursului, Vasilica Dinu (elevă la Grupul școlar „Electroputere"-Craiova), n-am putut să nu admirăm puritatea, autenticitatea tonului, reprezentative pentru stilul local, pentru maniera tradițională. Sigur, ea s-a găsit, din acest punct de vedere, printre cei puțini ; majoritatea interpreților, avînd o anume conștiință de sine, o anume conștiință a valorii artistice a codului și a limbajului folcloric, tind, vizibil, a se exprima înainte de toate, pe ei înșiși, desigur cu mijloacele tradiției. Folclorul tradițional e, în concepția lor, după cum ne destăinuia folcloristul Al. I. Amzulescu, membru al juriului, mai curînd un arsenal și o sursă de mijloace și procedee de expresie, pe care le folosesc într-un mod propriu, spre a se exprima, cum spuneam mai sus, pe ei înșiși. E un lucru firesc, ținînd de un complex de factori sociali și artistici, care poartă pecetea epocii noastre. E și firesc — după opinia specialiștilor — și e și necesar să se întîmple așa, prin aceasta cîntecul popular anexîndu-și valențe noi, sporindu-și viabilitatea, farmecul, ineditul. În ce ne privește — repetăm — am salutat arta Vasilicăi Dinu. Un elogiu li se cuvine adus, de asemenea, celor ce au descoperit-o și au pregătit-o pentru concurs pe această fată.

Am mai vrea să semnalăm, în același timp, prodigiosul travaliu de orchestrație, acel „maraton al orchestrelor", cum denumea programul de sală efortul celor trei formații amintite. Elogiul, aici, include mai multe lucruri. Mai întîi, ideea de a se aduce, pentru a se întări culoarea zonală a stilului, nu o orchestră, ci trei. Altfel spus, ideea de a se asigura pentru fiecare interpret un acompaniament orchestral specific zonei din care provine. Apoi, ideea ca interpreții să nu fie acoperiți de o pastă sonoră prea grea, lăsîndu-se discursul lor cît mai liber (mulți dintre ei fiind acompaniați, la anume cîntece, doar de o simplă cobză). În sfîrșit, efortul nenumăratelor ore de repetiție, fiecare repetiție însemnînd o nouă melodie, deci abordarea unui nou stil.

Și fiindcă sîntem la capitolul elogii, să nu-i uităm pe artiștii profesioniști, pe acești oameni care, de fapt, au dus, ca interpreți, și nu numai ca interpreți, povara cea mai grea, ei dînd recitaluri și pe scenele craiovene, susținînd concerte și în alte orașe și sate ale județului, participînd și la întîlniri cu publicul, făcînd, cu alte cuvinte, o muncă de dăruire, mărturisind o profundă conștiință artistică.

Un cuvînt despre sesiunea științifică a concursului-festival. Un cuvînt, de asemenea, de elogiu, de elogiu incluzînd, ca și în cazurile de mai sus, mai multe lucruri. Mai întîi, conceperea acestei manifestări nu ca un simplu adaos, ci ca o latură importantă, de extremă însemnătate, a evenimentului artistic de la Craiova. Fapt care s-a vădit prin înscrierea sesiunii pe prima pagină a programului de manifestări, ca un preambul, dovedindu-se astfel preocuparea de a se lămuri, de la început, probleme de fond, de a se ridica, înainte de toate, nivelul teoretic, principial al marii confruntări artistice. Salutăm, de asemenea, tematica extrem de variată a sesiunii, cercul comunicărilor și al discuțiilor restrîngîndu-se exclusiv la problemele cîntecului, fără aderențe la alte aspecte ale creației populare, ceea ce a permis o concentrare a tirului, o examinare de adîncime a problemelor. Ca și la precedentele ediții ale Concursului și festivalului „Maria Tănase", cele spuse în sesiune vor fi adunate între copertele unui volum. Un volum ce se anunță substanțial prin cota lui teoretică, prin contribuțiile originale, prin revelările — adesea inedite — de fenomene și fapte folclorice.

Dar să ne întoarcem la cîntec. Am regăsit, spuneam, la Craiova, o vîrstă sonoră, o vîrstă străveche, teafără și continuă, o vîrstă prin care ne întîlnim cu strămoșii. Cum suna glasul strămoșilor noștri din veac ? El nu e imprimat pe nici o placă, el nu e imprimat în cuvînt, deși cuvîntul, se pare, este, pe undeva, o materie care ia uneori amprenta glasului uman, ca și lutul. Dar un drum, cu certitudine, rămîne deschis: supraviețuiește — mai mult, se îmbogățește, adăugîndu-și valențe noi — cîntecul nostru folcloric. Cîntecul nostru popular este și proaspăt și străvechi, spontan dar și canonic pînă la limită, arheologia lui confundîndu-se cu perpetua naștere, pînă la încîntarea și deruta cercetătorului. El se alătură, astfel, nenumăratelor mărturii despre străvechimea și dăinuirea, despre neîntreruperea ființei noastre pe acest pămînt românesc, despre harurile și darurile care ne legitimează marcant — spiritual și artistic — pe harta lumii.

Drept pentru care — peste toate — salutăm însăși ideea marii competiții a cîntecului, organizată de craioveni, care răsună atît de frumos — și de necesar — sub cupola de aur a „Cîntării României".

ILIE PURCARU ■

Ce spun specialiștii

● **Vasile Tomescu,** secretar al Uniunii compozitorilor :

„Nobila inițiativă de a aduna periodic, în atenția tuturor iubitorilor de muzică și de poezie, valori ale tezaurului folcloric național — sub emblema marii artiste și creatoare care a fost Maria Tănase — legitimează întreaga noastră admirație și recunoștință. Festivalul, concursul și sesiunea de la Craiova și-au cîpătat de mult un prestigiu marcant în viața noastră culturală, dobîndind un răsunet și în mișcarea științifică și artistică de peste hotare. Este aici expresia demnității cu care forurile culturale craiovene, oamenii de muzică și literatură știu să continue frumoasele tradiții ale cîntecului popular și ale activității de culegere și valorificare ale acestuia".

● **Dumitru Botez,** maestru emerit al artei :

„Ca unul care am participat la acest concurs-festival încă de la prima lui ediție, ca președinte al juriului, pot să apreciez că «Maria Tănase» este cel mai important concurs de muzică populară românească din țara noastră. De aceea sînt mirat că pînă acum, cînd ne aflăm la a V-a ediție, acest festival nu poartă încă denumirea de «național». Sigur că asupra valorii concurenților din actuala ediție nu mă pot pronunța deocamdată, deoarece nu i-am ascultat încă pe toți. (Declarația a fost consemnată în plină desfășurare a concursului-festival — nota red.). Sperăm ca în serile următoare să înregistrăm un număr serios de concurenți de prima calitate".

● **Laurențiu Profeta,** secretar al Uniunii compozitorilor :

„Pentru prima oară particip la tradiționalul Concurs și festival «Maria Tănase», un adevărat eveniment artistic pe plan național, excelent organizat. Am urmărit un frumos colier de talente din toate județele țării, scena acestui concurs fiind un minunat prilej de trecere în revistă a valorilor autentice, a folclorului care este esența întregii noastre creații artistice, tezaurul nesecat de permanentă revigorare, de întinerire a muzicii contemporane".

● **Alexandru Amzulescu,** folclorist :

„Un fenomen esențial în folclorul zilelor noastre este tendința de schimbare a echilibrului genurilor și speciilor folclorice ca atare, ceea ce a dus la schimbarea pe front larg a folclorului tradițional și a imaginii noastre despre el. Într-adevăr, are loc un proces tot mai accentuat de exacerbare spectaculară a cîntecului propriu-zis și a domeniului dansului și al muzicii instrumentale, o dată cu abolirea și trecerea tot mai vizibilă în rezerva culturală, prin generalizarea conștiinței valorii de monument cultural, a unor genuri vetuste ca doina, balada etc... Rămîne apanajul insului cu adevărat dotat și sincer de a prelua și duce mai departe valorile tezaurului tradiției spontane și genuine, ale limbajului și stilului firesc și natural al folclorului. Fapt care, pe scenele concursului-festival «Maria Tănase», s-a vădit cu prisosință".

● **Ștefan Cărăpănceanu,** folclorist:

„Am participat la mai multe dintre edițiile Concursului și festivalului «Maria Tănase» și, bineînțeles, mi-aș putea permite unele aprecieri în legătură cu valoarea acestei manifestări. În primul rînd, vreau să subliniez valoarea deosebită a participanților : de la o ediție la alta, concurenții, cunoscînd exigențele competiției, au încercat să se întreacă pe sine, să vină cu un repertoriu cît mai autentic, pe care să-l reprezinte într-o interpretare cît mai bună. Dintre premianții edițiilor anterioare s-au detașat deja, la această oră, o serie de interpreți valoroși, care nu au dezmințit căutările acestui concurs-festival".

Vasilica Dinu
premiul I

Ionel Pașca
premiul II

Floarea Calotă,
premiul special al Uniunii compozitorilor

Gheorghe Pașca
premiul II

Laureatele festivalului

Fotografii de ELENA GHERA ■

„Caminante"

Jurnal mexican (13)

Fascinația arheologiei

V.

Ce-ar înțelege Tatle din toate acestea ? El știe probabil ceea ce știu legendele. Sau poezia.

Cînd exista numai noaptea,
Inainte de a exista ziua,
Inainte de a exista lumina
Zeii s-au intilnit
Acolo la Teotihuacan

(Codexul de la Madrid)

Lumea exista, adaugă legenda, dar n-avea viață pentru că nu existau soarele și luna. Zeii erau în încurcătură. S-au reunit la Teotihuacan și s-au întrebat : „Cine va lumina lumea ?" Dar tot zeii se fereau să răspundă la această întrebare. Nu vroiau să se sacrifice. Numai Teccuciztecatl, zeul scoicilor marine, și un zeu mic, neînsemnat, Nanahuatzin, au acceptat sacrificiul. După care au început să aducă ofrande. Tot ce oferea Teccuciztecatl era de preț : pene ale păsării quetzal, spini de pietre fine, ace de mărgean roșu, copal. Nanahuatzin oferea numai trandafiri verzi, legați cîte trei, și spini de maguey, pătați de propriul sînge. Au fost ridicate două piramide pentru ca, din vîrful lor, cei doi zei să se azvîrle în flăcări, apoi, puțin înainte de miezul nopții, unul îmbrăcat în veșminte strălucitoare, celălalt îmbrăcat în scoarță de copac, s-au îndreptat spre locul unde focul sacru ardea de patru zile...

În ciuda obrazului său de copil maturizat brusc, Tatle știe însă că nu zeii au ridicat piramidele.

– Vezi pasărea aceea, señor ? Pasărea aceea care zboară ca o săgeată deasupra Piramidei Soarelui ?

– O văd, Tatle. De ce ?

– Ați vorbit adesea despre păsări ca să vorbiți despre zbor, despre fericire, despre cer, despre cîntece.

– Despre ceea ce se opune șerpilor, Tatle.

– Da, señor, despre ceea ce se opune șerpilor. Dar ca să înțelegeți de ce-am ridicat piramide ar trebui să știți că pentru noi păsările însemnau altceva. Privește jos desenele din zidul templului. În spatele zeului ploii sînt multe păsări bogat colorate pe un arbore încărcat de fructe și flori. Vei înțelege că noi am cerut păsărilor altceva. Dacă ne-am împodobit cu penele verzi și strălucitoare ale păsării quetzal, am făcut-o nu pentru a obține frumusețea, ci curajul. Pasărea quetzal nu poate trăi decît în libertate, iar noi nu puteam trăi decît avînd curaj. Cei care au ridicat aceste piramide au privit păsările și s-au gîndit la ele.

– Vorbești despre păsări ca despre zei, Tatle.

– Sau ca despre nemuritorul spic de porumb, señor. Dacă vrei să mă crezi, o pasăre zboară și prin ceea ce va fi după noi. Înălțîndu-se, ea ridică o piramidă în aer. Aripile ei strălucesc în lumină ca și pietrele de pe ultima treaptă a piramidei. Nu mi-am dorit nici în somn să fiu zeu, dar păsările îmi spun tot ceea ce mi-a spus și Quetzalcóatl.

– Zimbești, Tatle. Nu te-am văzut niciodată zimbind.

– Pentru că n-am vorbit decît despre sînge, señor, și despre pietrele sacrificiilor. Dar era timpul să-mi aduc aminte că aceste piramide n-au fost ridicate numai pentru ca, în vîrful lor, să fie smulsă inima din piept celor sacrificați și arătată zeilor. Scopul piramidei nu era moartea, señor, ci să ne îngăduie să urcăm printre păsări. Din păcate nici o piramidă nu ne-a ajutat să ne temem mai puțin de moarte.

– Dar toate, Tatle, ne-au ajutat să înțelegem mai bine viața.

Piramidele de la Teotihuacan, ni s-a spus, au fost restaurate. Prefer să cred că această informație se înșeală asupra proporțiilor restaurării, ca să evit un sentiment de decepție. Ce valoare mai poate avea o piramidă refăcută ? Nu de forma exactă a acestor piramide avem nevoie, ci de sensul lor, de **ceea ce a înfruntat timpul.**

Dar dacă piramidele nu sînt întocmai **aceleași,** munții din jur sînt. Și soarele care arde. Și cerul atît de înnegrit de lumină încît nu țin minte să fi văzut unul asemănător. Cu ajutorul lor regăsesc vocea lui Tatle.

– Ce rost au piramidele, señor, dacă oamenii mor mai departe ? M-am întrebat de multe ori asta.

– Tu singur ai spus-o mai devreme, Tatle. Ele înseamnă ceea ce rămîne.

– Florile și cîntecele rămîn, zicea un cîntec vechi.

– Nu, Tatle, tu știi foarte bine că rămîne mai mult. Rămîne o dovadă că n-am acceptat moartea chiar dacă murim și că nu trecem prin viață ca păsările care zburînd nu lasă totuși nici o dîră în aer.

– Acatl s-a aruncat de bunăvoie în foc, ca și cei doi zei.

– Fiecare face ce crede cu viața lui, Tatle. Eu nu pot să-ți spun despre alții că au făcut bine sau rău. Abia mă pricep să spun ceva despre mine. Dar uitîndu-mă la Piramida Soarelui, înălțată, poate, cînd te-ai născut tu, mă gîndesc că ea îmi aparține într-un fel și mie. A fost ridicată ca să spună ceva și în numele meu. Ea ne arată că timpul nu e atotputernic sub acest cer gol.

– Te-ai îndepărtat de zei, señor.

– Așa e, Tatle, m-am îndepărtat. Și dacă pentru asta am sui treptele, să ne apropiem de ei, ar fi în zadar. Zeii au murit și trăim într-un secol care se închină, cînd rătăcește, altor idoli. Uneori la fel de cruzi, dar care nu mai omoară în văzul lumii. Se mulțumesc să fie indiferenți sau să ne arate că totul se cumpără, în afara singurătății. Dar tu n-ai de unde să cunoști toate astea.

– Te înșeli, șeñor. Ca și piramida eu am străbătut toată istoria lumii.

Mă uit în jur. Soarele și conurile vulcanilor. Umbra lui Tatle a dispărut. Nu se mai aude decît șoapta caldă a pietrelor care vorbesc aici de optsprezece secole, chiar cînd nu le aude nimeni. Și care nu ne vor spune decît ceea ce știam singuri. Treptele Piramidei Soarelui au, poate, în primul rînd rostul să ne apropie de un sfat pe care grecii l-au înscris pe templul lui Apolo. Altminteri, a le număra și escalada devine pur și simplu o operație de aritmetică și de mușchi.

OCTAVIAN PALER ■

VITRINA ARTELOR

Nume noi în arta naivă

Meritul actualei ediții (a II-a) a Salonului național de artă naivă de la Arad este, pe lîngă faptul că prezintă mai limpede ca alteori traseele pe care se desfășoară creativitatea domeniului, acela de a promova un mare număr de debutanți. Mulți dintre ei, tineri. Iubitorilor de artă naivă le este familiară desigur creația de proveniență rurală, preferințele lor fiind și de astă dată răsplătite în special de către Ion Niță Nicodin, Petru Mihuț, Rodica Nicodin, Petru Roman (grupul pictorilor din Brusturi-Hălmagiu). Lucrările lor susțin unul din panourile centrale ale expoziției și nu datorită prestigiului cucerit anterior, ci pentru surprizele ce le oferă pe linia unei viziuni deja afirmate. „Obicei de iarnă" și „Moară la Nicodinești" de Ion Niță Nicodin, ambele soluționate pe conflictul dintre roșu (cerul) și alb (zăpada pe care se desfășoară scenele ilustrate), cumulează valori optice (și lirice) de cel mai bun nivel în întreaga sa creație. Fiecare din ei a evoluat dealtfel către noi străluciri, demne de cel mai viu interes. Reprezentativ pentru spectacolul vizual cu care ne-a obișnuit, Ion Măric din Mărgineni-Bacău este acompaniat de o suită de talente mai tinere, ca Andronic Salomeia, Catinca Popescu, ce modulează, timid încă, subtilitățile cromatice pe care le propune îndrumătorul lor, profesorul Ilie Boca. Doar Gheorghe Fifirig, tot dintre băcăuani, dezvoltă o picturalitate diferită în peisajele sale. Dar cel mai elocvent punct de vedere nou îl aduce Viorel Cristea din Ghilad-Timiș, cu o pictură solară, ce comentează cu un acut simț al decorativului liric fapte și flori, recolte și oameni ai satului bănățean de azi. Tonic, plin de vervă, un fel de Ghiță Mitrăchiță al Banatului, s-a prezentat Gheorghe Munteanu din Mureni-Timiș (Nuntă, Călușari, Interior). O promisiune ce merită toată atenția o face Simut Nicolae din Borod-Bihor (Holdă, Lupul la stînă, La sănius).

Fără a fi o creație spontană rurală, ci inspirată de aici, ivită pe filonul idee de „valorificare", pictura pe sticlă cu care s-au prezentat 6 tineri din Cluj-Napoca (Ghețu Petru, Alexandru Chereches, Mihai Chereches, Corpodena Mircea, Roman Ilie și Vasile Macavei) nu s-a oprit în zona unui artizanat convențional. Este o creație unde inteligența selectivă ce interpretează un stil (Nicula) își asumă și „riscurile" spontaneității și inventivității. Bucuria creației este trăită aici, întreagă, și este cu atît mai mare meritul autorilor cu cît ei explorează curajos sonoritățile noi, mai eclatante, ale pigmenților și laconismul grafic transilvan în scenele lor de azi (Rapsozi, Pregătirea cinei, Îndrăgostiți etc.).

Dar contrar unor păreri destul de răspîndite potrivit cărora arta naivă întreține raporturi de vasalitate cu folclorul, manifestarea și-a îmbinat generos simțurile pictorilor din lumea sensibilității urbane. Un mare număr de artiști bucureșteni, între care George Muntean, Haralambie Simionescu, Leibovici Marcel, Vintilă Aurelia, Sanda Nijaukovschi alături de mai cunoscuții Savopol sau Stănică, de clujenii Kovacs Stefan sau Baglia Valentin, de Biro Pavel sau Căpitan Iosif din Arad, au reliefat valorile peisajului confesiune, evocat prin dragostea pentru detaliul descoperit în concediul de odihnă, în excursie, în orele libere. Asemeni lor și grupul botoșănean Scalco (Mariana și Georgeta alături de părinții lor Octav și Tamara), debutanții Viorel Lungu (Arad) sau Ionel Dumitrescu (Galați) ce încă oscilează între peisaj și scena de gen, dar cu evidente calități în evoluție.

Emil Pavelescu sau Petru Vintilă (poet, scriitor, publicist cunoscut, ce și-a redescoperit vocația de pictor) zugrăvesc un teritoriu al fabulosului, populat cu zeci de personaje, cu har firesc pentru caricare și șarjă. Mai cu seamă Petru Vintilă, dar și tînărul lăcătuș timișorean Gheorghe Babet descoperă reducția unei materialități compuse din colecțiile de amintiri ale copilăriei sau lecturilor după reguli deosebit de personale.

Din păcate sculptura n-a susținut propria partitură pe măsura picturii. Vom aminti doi sculptori îndeajuns de pasionați pentru a oferi în viitor lucrări remarcabile (Martin Lingurar din Arad și Tolvay Iosif din Tg. Secuiesc) și vom sublinia calitățile și ineditul lucrărilor în lemn semnate de Nica Nicolae (Argeș), ce inserează osul (intarsie) într-o suită de compoziții, sau reliefuri, de asemenea inspirate, semnate de Moscu Nicolae (Gorj), Mihai Racovițean (Sibiu) și Pavel Ungureanu (Iași). Simpozionul teoretic ce a urmat vernisajului a dezbătut cu ardoare temele legate de trăseele specifice artei naive românești, profilul ei de viguroasă originalitate, raportul dintre imageria artizanală și arta naivă, alte puncte de vedere ale expozanților privitoare la creația lor și a celor cu care în ansamblu au obținut un nou și remarcabil succes pe harta astrală a actualității creației plastice din țara noastră. La simpozion au participat istorici de artă, artiști profesioniști, personalități culturale și expozanți din Capitală, Arad, Timișoara, Cluj-Napoca, Iași și Pitești.

VASILE SAVONEA ■

CRONICA PLASTICĂ

Viorel Mărginean

La aproape trei ani după expoziția de la București (august 1975, Sala „Orizont"), Viorel Mărginean își confruntă creația, mai veche și mai recentă, cu exigentul public clujean.

Viorel Mărginean face parte din acea rară categorie de artiști care nu se grăbesc în ceea ce întreprind și, cu atît mai puțin, în pictură, fapt care nu înseamnă că arta sa a trecut neobservată. Astfel ne amintim că, cu prilejul Bienalei tinerilor pictori, de la Paris, pictura lui s-a bucurat de aprecierile elogioase ale acelui spirit universal numit André Malraux. Expozițiile personale n-au fost prea numeroase — cea de la Cluj-Napoca fiind a treia — el preferînd ritmul unei regularități marcate de prezența sa continuă la toate saloanele oficiale ca și la expozițiile de grup. Remarc această trăsătură, ardelenească dacă vreți (căci Mărginean este originar din Cenade, județul Alba), deși ea poate părea legată exclusiv de caracter, susținut fiind de însăși selecția celor 48 de lucrări, excelent panotate pe simeza clujeană (marea majoritate pictură și cîteva — prea puține — desene) care îngăduie privitorului un contact direct și total cu creația artistului, acesta neurmărind, desigur, să epateze ci cu mult mai mult decît atît : să se recomande așa cum este el în fața șevaletului în orele, zilele și anii în care compune ori recompune sau, mai bine zis, filtrează prin ciurul des al sensibilității sale, al imaginației creatoare și al profesionalismului său bine exersat. Acele ierni, încărcate de o poezie care se unește cu o remarcabilă severitate plastică, acele peisaje-compoziții, parcurse de siluetele unor păsări fantastice dar posibile, născute din sintetizarea nu numai a contururilor lor înnobilate de mișcare ci, mai ales, din sensul plutirii lor spre indefinibile destinații, care fac să pulseze întregul decor, atrăgîndu-ne, irezistibil, în planul cel mai fertil al închipuirii noastre. Succesiunea molcomă a cutatelor dealuri subcarpatice, surprinsă în marșul solemn al anotimpurilor, cu tot ceea ce acestea adaugă naturii geologice : pomi înfloriți frenetic sau discret, pomi secătuiți de seva solului înghețat, dar ocrotind gingaș redeșteptarea din primăvară, prilejuiește pictorului desfășurarea unor raporturi coloristice originale, riguros elaborate, relevante tocmai pentru ceea ce numim, în artă, voință și capacitate de stil.

Viorel Mărginean reușește să inspire, simultan, privitorului pînzelor sale un mănunchi de senzații și idei ce se cer trăite împreună, motiv pentru care unii — neglijîndu-l — s-au grăbit să-l apropie de pictura naivă, de cea sentimental-folclorică, să-l limiteze la granițele, deloc minore, dealtfel, ale peisajului natal, asimilat cîndva, în prima copilărie, ca un balsam etern, devenit apoi un unic (dar incomplet) act de identitate artistică, ori, pe alții, să-i caute, prea simplu, corespondențe în perspectivismul breughelian. Prin tot ceea ce creează însă (și expoziția sa de la Cluj-Napoca, cred, mă confirmă puternic) acest artist încîntă tocmai pentru că amalgamează, în paleta și felul său specific de a compune și desena, atît peisajul cît și florile ori fastuoșii săi păuni, fluturii și simplele crengi uscate, uitate în modeste ceramici țărănești, pentru că în tot ce întreprinde pe pînză atinge o libertate plastică fără crispare. Viorel Mărginean îndrăznește, tot timpul, să nu respecte și să nu se supună canoanelor, metaforizînd, cu farmec poetic, cu o mare sinceritate plastică — susținută de gamele viu dominate de culoare, de curajul cu care apelează la alburi, distribuindu-le fastuos pe pînză, cu o aparentă simplitate, unde „naivul" ascunde o știință autoritară a compoziției. Astfel, opera sa poate vorbi, cred, oricărui gust, dovedindu-se modernă fără a provoca inhibare ori suspiciune, așa cum se întîmplă în prezența acelor lucrări care apelează, uneori, la mijloace brutale cu orice preț.

Un aer de candoare imuabilă plutește în spațiul generos al sălii clujene, care găzduiește expoziția pictorului Viorel Mărginean, așezînd-o, chiar din ziua vernisajului, sub semnul unei certe și largi audiențe.

EMANUEL VALERIU ■

Podgorii

RUBRICA MEA

Lirica de gîndire

În *Cuvînt înainte* la al doilea volum de versuri al lui Ioan Şerb, *Legenda umanităţii (poeme*, Editura Eminescu, Bucureşti, 1978), poetul Al. Philippide le caracterizează în acest fel :

„Avem de a face aşadar mai mult cu o poezie de cunoaştere şi nu de mărturisiri afective. Ar fi ceea ce germanii numesc Gedankenlyrik, o lirică de gîndire, poezie de idei, cu reprezentanţi ilustri în istoria literaturii, în frunte cu Schiller, poezie care a fost şi este din ce în ce mai puţin cultivată de poeţii secolului nostru".

Acest gen de poezie a făcut chiar obiectul tezei de doctorat a lui P. Cerna, *Die Gedankenlyrik*, susţinută la Lipsca, în 1913, sub conducerea ilustrului estetician Johannes Volkelt şi cu puţine zile înaintea sfîrşitului prematur al poetului.

Capcana care pîndeşte poezia de gîndire este adeseori caracterul ei prin definiţie abstract, dar Al. Philippide, preîntîmpinînd obiecţia principială, scrie mai departe :

„Autorul acestei *Legende a umanităţii* evită exprimarea abstractă, care este una din caracteristicile, şi totodată unul din defectele poeziei de idei. Ioan Serb pleacă întotdeauna de la fapte, de la reprezentări concrete, pe care le dezvoltă şi nu le pierde din vedere, meditaţia pe seama lor izvorînd cu necesitate din ele, adică din concret, nu din speculaţii metafizice iniţiale".

Legenda umanităţii constituie dealtfel al doilea şi cel mai întins ciclu al culegerii, precedat fiind de *Imnurile naturii*, ale Naturii sau Firii cu majusculă, ca şi Universul, Cuvîntul, Infinitul sau Nesfîrşitul, entităţi pe care poetul gînditor le ipostaziază, ca şi pe altele, ca Norocul, Bunavestire, Fiinţa şi Nefiinţa, Destinul, ba chiar şi cîte o făptură preistorică, Arheopterixul. Această scriere solemnizează oarecum conceptele care de fapt se ridică deasupra naturii cosmice, integrînd universul propriu-zis al gîndirii filosofice, atît al celei cosmologice, cît şi al celei ontologice. Aşa fel înţelege poetul lirica de gîndire, ca dialog permanent între om şi universul care-i răspunde şi-i corespunde.

Mi-aş exprima însă preferinţa pentru bucolica *Arcadia*, cel mai proaspăt poem ca inspiraţie şi modalitate de expresie, deşi nici din el nu lipsesc sintagme neînţelese de cititorii fără cultură filosofică, de pildă, aceea de „sfinte mume", familiară cunoscătorilor lui *Faust* de Goethe, sau măcar al poeziei lui Lucian Blaga. Într-o serie cam lungă de distihuri, Ioan Şerb intonează un *Imn frumuseţii feminine*. I-aş aduce o nepretenţioasă obiecţie acestui distih :

„De-aş fi olar să-ţi tipăresc dulci forme / Frumseţea ta i-ar da Naturii norme !"

Este un compliment delectabil, dar nefundat... în natură, deoarece obiectul ei ţine tocmai de ordinea naturală şi începe a fi de aceea a artei numai din momentul în care femeia recurge la arsenalul industriei cosmetice, ca să corecteze natura sau să-i potenţeze farmecele.

Legenda umanităţii e dedicată memoriei „profesorului Tudor Vianu, a cărui personalitate şi operă", i-au „inspirat aceste poeme", iar *moto*-ul ce urmează e un vers din *Cîntare omului* de T. Arghezi, poem comentat în tîlcurile lui cosmogonice de cel dintîi. Omul, după Ioan Şerb, are un „destin prometeic". Este „homo sapiens", „paradoxul naturii", „homo significans", „zeul pămîntului", „omul ceresc", „trestie gînditoare", „homo naturalis", omul „luminilor", „scop în sine", „homo faber" etc. cum se vede, într-o foarte largă gamă de atribute, încheiată cu „homo humanus", adică omul de omenie.

În dilema „Orfeu sau Prometeu", adică alegerea între poet şi omul de ştiinţă, soluţia ar fi sinteza celor două ipostaze. Filologul încearcă să integreze limbii noastre verbul *a umaniza*, în forma cam forţată :

„Îmi *înomeneşte* veşnica Natură..."

Trestia gînditoare este, precum se ştie, o metaforă pascaliană. Filosoful francez a formulat-o în acest context :

„Omul nu-i decît o trestie, cea mai slabă din natură, dar este o trestie gînditoare. Nu trebuie ca universul întreg să se înarmeze spre a-l strivi : un abur, o picătură de apă, e de ajuns să-l ucidă. Dar chiar dacă universul l-ar strivi, omul ar fi şi mai nobil decît ceea ce-l ucide, deoarece ştie că moare şi avantajul pe care universul îl are asupra lui, pe cînd universul n-o ştie nicidecum".

Filosoful jansenist încheia în mod laic şi raţionalist :

„Toată demnitatea noastră constă deci în gîndire. Să ne rezemăm aşadar pe ea şi nu pe spaţiu şi pe durată, pe care nu le-am putea umple. Să ne străduim deci a gîndi bine : iată principiul moralei".

Ioan Şerb postulează în centrul condiţiei umane libertatea. Fără ea, într-adevăr, n-ar fi conştiinţa care alege calea binelui, a adevărului şi a frumosului. Pe această cale ne duce poetul (după observaţia lui M. Beniuc, în tradiţia lui Ion Heliade Rădulescu, Grigore Alexandrescu, Eminescu, Blaga şi Arghezi (în cuvîntul său pe a doua copertă). După cum se vede, Ioan Şerb este în cea mai aleasă tovărăşie. Însoţească-l şi cititorii pe această alee a grădinilor lui Akademos, *sub rosa*.

ŞERBAN CIOCULESCU ■

Premii literare semnificative

În cercurile cele mai largi de cunoscători ai culturii şi limbii române e unanim recunoscut faptul că literatura noastră naţională e ilustrată de personalităţi remarcabile, de prim ordin, care pot sta cu cinste alături de marile spirite creatoare ale lumii.

Din pricini multiple şi foarte diverse cunoaşterea ei pe alte paralele şi meridiane a întîrziat sau s-a făcut îndeajuns de anevoios. N-am putea spune însă că am rămas izolaţi de celelalte culturi naţionale. Dimpotrivă. Am fost permanent deschişi şi pentru a da din specificul nostru şi pentru a primi de la alţii ceea ce era cu adevărat valoros. Firească, pentru o asemenea circulaţie a valorilor, trebuie mai întîi să ai valori reale, intrinsece şi spre fericirea şi mîndria noastră, am avut şi avem asemenea valori. Politica culturală atît de înţeleaptă şi de comprehensivă a partidului şi statului nostru a condus firesc şi legic la crearea condiţiilor propice descoperirii şi afirmării talentelor, la instaurarea unui climat prielnic înfloririi culturii şi artelor, diversificării stilurilor individuale, propăşirii specificului naţional. Peisajul atît de variat şi de bogat al literaturii române contemporane în care strălucesc atîtea personalităţi distincte din toate generaţiile de creatori, conţinutul ei divers, bogat şi inedit, precum şi înalta ei realizare artistică, au impus-o tot mai sensibil în concertul literaturilor naţionale actuale care, prin ceea ce au mai valoros şi mai specific, alcătuiesc fondul de aur al literaturii universale. Nenumăratele lectorate de română, înfiinţate în renumite universităţi de pe toate continentele, traduceri, comentarii critice, premii acordate, atestă cu prisosinţă ieşirea în lume cu prestanţă şi originalitate a literaturii noastre umanist-socialistă. Iată, numai ultimele săptămîni ne aduc veşti îmbucurătoare. **Eugen Barbu** e încununat la Viena cu prestigiosul Premiu Herder, care de-a lungul anilor a mai fost acordat şi altor scriitori de seamă de la noi, precum Tudor Arghezi, Alexandru Philippide, Zaharia Stancu, Franyó Zoltan, Eugen Jebeleanu, Nichita Stănescu. În Italia, premiul internaţional „La Muse", decernat anual unor personalităţi străine de primă mărime, a onorat creaţia atît de insolită a poetului, dramaturgului, eseistului şi romancierului **Marin Sorescu**. În Franţa, la Avignon, în vechiul şi renumitul castel al papilor, urcă pe podiumul laureaţilor **Teodor Balş** şi **Petre Ghelmez**. În cadrul centenarului „Jocurilor latinităţii", Teodor Balş a fost distins cu Marele premiu al latinităţii şi premiul I pentru poezie în limba română, iar Petre Ghelmez cu al doilea premiu pentru poezie în limba română.

Premiile acestea acordate unor scriitori sînt, în fond, şi premii pentru întreaga literatură română de astăzi, în care se oglindeşte chipul ţării şi al poporului român, cu întreg universul său de gînduri şi simţiri. Ancorată profund în actualitatea vremii noastre, străbătută de un puternic spirit naţional şi popular, valorificînd experienţa istorică pe care o traversează astăzi încununat de succese poporul nostru, literatura română contemporană îşi cîştigă cu fiecare zi un prestigiu bine meritat. Nu se poate intra în eternitatea gloriei literare decît pe poarta timpului tău şi nu poţi pătrunde în universalitate decît ducînd cu ţine trăsăturile specificului tău naţional. Este ceea ce fac cu prisosinţă toţi recenţii laureaţi ai unor premii internaţionale. Sînt voci distincte de aici de la noi, care propun viziuni noi, originale, asupra lumii şi vieţii, asupra destinului omului în societatea contemporană. Patru personalităţi distincte şi diverse, patru voci rostind în stiluri esenţial diferite idealurile, viaţa unui popor. Patru exemple vii ilustrînd bogata varietate stilistică a literaturii române contemporane, climatul creator, libertatea deplină de creaţie în care se afirmă talentele de la noi. Tradiţie şi inovaţie, clasicitate şi modernitate, realism greu de sensurile adînci ale actualităţii şi visare neîngrădită, medii sociale şi tipologii umane dintre cele mai diverse, avînturi romantice şi luciditäţi de gheaţă se împletesc în paginile acestor scriitori pentru a exprima de pe aceeaşi platformă ideologică în modalităţi stilistice variate, mesajul umanist al epocii noastre socialiste, mesaj care exprimă o experienţă de viaţă originală, o viziune proprie asupra lumii, legînd, prin umanismul său generos, tot mai strîns popoarele între ele în lupta lor neostoită pentru pace, fericire, colaborare, independenţă şi suveranitate naţională. Iată că atunci cînd mărturisim sincer şi cu forţă artistică o experienţă proprie, lumea ne ascultă vocea, ne preţuieşte gîndurile şi sentimentele. Imitînd pe alţii, riscăm să nu interesăm pe nimeni. Creaţia, pentru a pătrunde în lumea mare, trebuie să poarte pe ea însemnele locului şi ale timpului nostru. Şi sîntem convinşi că, în chipuri felurite, creaţia recenţilor laureaţi : Eugen Barbu, Marin Sorescu, Teodor Balş şi Petre Ghelmez poartă în ea asemenea semne distincte.

ION DODU BĂLAN ■

CRONICA LITERARĂ

Mircea Horia Simionescu: „Nesfîrşitele primejdii"

Problema în acest roman e cum se scrie un roman. Interesul cade prea puţin pe materia epică. Dilemele creatici precumpănesc, mai ales în partea finală. Ultimul vis al lui George Pelimon exprimă îndeajuns condiţia paradoxală a romancierului, obligat să nu-şi termine cartea, fiindcă mereu mai rămîne ceva de spus. Acum, cîteva dintre personajele sale, cele mai odioase, îl judecă. Şi aceasta tocmai cînd George Pelimon acceptase (tot în vis) un oarecare compromis moral : condiţia fusese ca el să nu mai scrie romanul. Momentul e de-a dreptul grotesc, deoarece negociază adevărul şi transformă creaţia într-o afacere ca oricare alta. Mai mult, scriitorul e şantajat : un şantaj la conştiinţă. George se simte firesc vinovat : e convins că a spus numai o parte din adevăr, că mai există şi alte date care să retuşeze prima imagine. Eroul nostru cedează, avînd în faţă alternativa morţii. Mai cerşeşte un răgaz, poate va face din Marin Cofetaru, principalul acuzator, un personaj simpatic. Mai cedase şi altă dată, într-un vis de răzbunare, în faţa celui care îl distrusese pe tatăl său. Înseamnă atunci că romanul este şi el un compromis (involuntar) cu viaţa, cu realitatea ?

Romanul lui George rămîne însă un proiect mereu amînat. Nu din neputinţă. Dificultatea vine din altă parte. George Pelimon nu poate scrie orice roman, ci numai romanul lui. Seamănă cu un actor pus ca să interpreteze întotdeauna acelaşi rol, de fapt propria lui viaţă. Pentru a elimina orice artificiu, romanul mai întîi trebuie trăit şi apoi scris. Şi George Pelimon într-adevăr „trăieşte". Mereu se află într-o stare de exaltare, de neliniştе organică, dureroasă. Mai ales visele acestea de veghe (vise „creatoare") dau expresie epică evenimentelor diurne. Expresie — adică semnificaţie, adevăr. Ce se petrece în vis pare invenţie şi într-un fel şi este. Autorul are grijă să ne avertizeze însă că „nu există invenţie gratuită". Nu o dată, în roman, visele se dovedesc mai autentice decît simpla biografie sau chiar decît istoria. Este exact ce-i permite să realizeze acel moment fantastic de ucronie din dialogul grav-ironic (imaginar) cu Abdulah, un turc desprins de pe fresca Voroneţului, dialog despre planul agresiv al unora de a cuceri şi îmbeciliza lumea întreagă. Tot visul ne scoate din inerţie pentru a ne revela «primejdiile» vitale. Romanul primeşte astfel o tentă uşor existenţială.

De ce totuşi «nesfîrşitele primejdii» ? Reproducem un text lămuritor : „Uite, decît să mă lamentez, starea la care sînt împins desigur de oboseală, mai bine ar fi să întocmesc în zilele următoare o listă a primejdiilor vieţii, de la ameninţarea bubei negre la războiul termonuclear, de la alterarea personalităţii la înundaţii, cutremure de pămînt, înşelarea semenilor şi scleroza avansată, cea mai completă listă de obstacole pe care omul e dator să le treacă... Măreţia omului se desprinde din lupta cu aceste pericole... Omul este cel mai minunat învingător dintre învingători..." Printre „primejdii" aşază şi dragostea.

Primul capitol (*Ca umbra iederii pe zid...*) anunţă sub aspect epic, evenimenţial, întregul roman. Se modifică numai registrul povestirii, folosind procedee ale ambiguităţii. Deocamdată cel mai mult impresionează moartea lui George Pelimon : un alt George Pelimon decît eroul principal. Dar cei doi se aseamănă. Şi alte personaje au existenţă dublă. Helga bunăoară nu e una singură. Ingenios acest procedeu de relativizare a vieţilor omeneşti. Sugestia merge chiar mai departe : coincidenţa de nume atrage după sine un destin comun.

Multiplicarea aceluiaşi eveniment trebuie pusă şi pe seama „sindromului de interpretare" — cum zice autorul. Lumea, umană (alta, decît cea „naturală") înseamnă acţiune şi semnificare. De unde interesul epic mai mult pentru trecut, întotdeauna interpretabil. Un capitol se intitulează proustian «pe urmele paşilor pierduţi». Va împleti de aci înainte ancheta cu amintirea şi visul. Viaţa lui George Pelimon va fi aproape un coşmar. Ancheta reconstituie faptele (în legătură cu tatăl său, victimă a unei înscenări mai vechi — din anul 1937) şi restabileşte adevărul. Prea tîrziu însă. Vinovatul nu va mai putea fi pedepsit, între timp murise. Totodată ne poartă pe urmele paşilor pierduţi în Italia împreună cu Helga : o călătorie de iubire şi moarte. Chiar episodul trăit de el în timpul insurecţiei (de un eroism sobru neafectat) este reluat de cîteva ori. De fapt atunci o cunoscuse mai bine pe Helga. Aceasta din urmă pare mai mult o idee : „ideea pură de femeie", Helga moare la Veneţia. Alte fapte (amintiri) contrazic acest lucru. În lumea romanului totul e posibil. George Pelimon îşi retrăieşte viaţa după legile ficţiunii. Romanul nu e descripţie plată, nici jurnal. El ne oferă o deschidere către zonele de profunzime ale vieţii. Eroii „trăiesc" mai mult în roman decît în viaţă, banalul face loc uneori extraordinarului. Liniar şi „plat" este numai primul capitol.

O tiradă a eroului nostru (am văzut) se încheia optimist cu ideea că omul este cel mai minunat dintre învingători. Este oare George Pelimon un învingător ? El însuşi se consideră o esenţă tare. Înfruntă de mai multe ori moartea. Totuşi finalul e destul de ambiguu. Învingători par mai de grabă cei de teapa lui Predoleanu şi Marin Cofetaru. Dar în vanitatea lor aceştia vor să devină şi ei personaje de film sau de roman. O tentaţie primejdioasă. Poate că acesta e adevăratul triumf al lui George şi al artei asupra celor care (într-un fel) îi umilesc.

Nesfîrşitele primejdii este un roman imposibil de prins într-o singură formulă. Autorul l-a scris sub imperativul totalităţii. Este un roman de actualitate, un roman de idei cu referinţe de subtil rafinament la regnul artei, îndeosebi la muzică şi pictură. Naraţiunea avansează lent şi concentric, în timp ce retrospecţia conferă mobilitate structurilor epice. Rezultă (stilistic) o sinteză de ambiguitate şi rigoare, de prudenţă şi paradox. Autorul evită, cu ironie poate, cîteva dintre locurile comune ale epicii de azi. Plasează bunăoară ancheta într-o altă epocă, dar nici nu estompează contrastele morale care mai persistă uneori în orînduirea noastră. Făcînd din personaje nişte himere, iar din George Pelimon un virtual romancier, autorul duce oarecum la limită posibilităţile romanului însuşi. Dar Mircea Horia Simionescu nu ni se pare un artist excesiv. Romancierul-personaj suferă mai mult decît eroii săi. Iar dacă visele acestuia alunecă nu o dată în coşmar şi boală, ele sînt transcrise întotdeauna cu luciditate şi impecabilă retorică.

CORNEL MORARU ■

Gheorghe Tomozei

Călăuza

Rămîne-nchis într-un îngheț de vers
fierbintele meu jind de-a te pricepe,
perete cu icoane nepereche
prin care curg din carte-n univers.

Cu mine un norod de trupuri reci
se-ndreaptă către stele, oameni simpli
și eu li-s călăuza pe poteci.

Sînt cel cu care truda lor se-ncepe
și cel ce rănile li le-a premers,
și cu genunchii, lespezile-a șters
de frigul vechi și de rugina veche.

A lor petala și ai mei sînt ghimpii,
toiag de ceară-n veacul douăzeci,
pe dragoste tocmit, plătit cu siclii...

Soldat rănit

Eu plîng aici, neștiut și ție, mireasă,
ți se sărează de mîne părul, acasă...

Părere

Tu minți cu dinții,
vezi cu tîmpla,
tu uiți
cu părul...

Acrobat

Acrobatului dezechilibrat
îi trebuie o secundă să cadă-n arenă.
Ca să ajungă
pe fundul ochiului meu
îi trebuie ani și ani.

Această lentoare a mea
ține-n viață făpturi
pierite demult
pentru alții.

Numai propria-i prăbușire
din turnul pavilionului de ceai
n-o poate întîrzia poetul.

Nici n-a atins pămîntul
că jurnalele se și grăbesc
să-i tipărească-n chenar
certificatul de naștere...

Siglă

De dor de mare
am pus o scoică la patefon.

Nu mai știu
dacă am aripi de zburare
ori numai aripi de mers
cu bătături și unghii.

De dor de dragoste
mă tîrăsc pe burtă
prin inelul logodnei
și încă mai rămîne loc.

Bătrînețea
e o arhitectură coruptă...

Ulise

Așa cum mă-nvățară mai vechii și mult vechii,
muiericele glasuri cînd îmi doboară grechii
mi-astup cu ceară scoicile, două-ale urechii,
pereche doar cu luna, altfel dușman perechii.

De un catarg, la prova, mă las legat în rafii
și goalele sirene cu picle dulci, de stăfii
în carne-mi toarnă unghii, ca în arginți, zarafii
dar sîngele îmi urlă în trup : fii surd, așa fii !

S-ar tăvăli-ntre cipreși și-n coșuri mari cu pești
cu solzi încă-n vibrare sărmanu-mi trunchi și-acești
bărbați albind sub pulpa năvoadelor cerești.

Pot să-i întorc din pofte, cu caste prevestiri,
spre cele ce ne-așteaptă mișcînd lopeți subțiri,
la țărmul de departe al Singurei iubiri...

Cînd vîrsta mea își înverzise ciprii

Cînd vîrsta mea își înverzise ciprii,
poetul m-am simțit, fără de veste,
încovoiat sub lămpi de vis ca scribii
gravîndu-și scrisurile-n palimpseste.

Petrecărețul os l-am pus să zacă
în cala unei nave truditoare,
m-am nevoit cu umbra mea săracă
din miez de pîine să te-nchipui, soare.

Sub muzici necintate și oglinde
mi-am spînzurat de-un fir de rază capul,
să fie al iubirilor, merinde.

și-acum cînd părul meu îl umple albul
piatra o simt cum gîtul mi-l cuprinde
muncindu-l, la crepuscul, pe casapul...

După iubire

Știu că pleci,
frumoasă mai frumoasă
ca un început de înger
și eu rămîn să spăl podelele
templului dezafectat în care ne-am iubit.

Voi curăța
fața de masă a cinelor noastre,
sărutările le voi șterge de pe cupe.
Și voi da la murdărit
cearșaful de lapte
pe care nu te mai culci !

Iubita

Parfum friabil,
miere incinerată —
ce preț mai ai, frumoaso,
la bursa mirodeniilor ?

Mai dulce
ca pulpa ninsorii,
firidă
cu melancolii destupate
ți-am scris
un hambar cu scrisori.

Sub chipul tău
am mers de am stat,
ruină a parfumelor,
cimitir de păuni,
moară de frunze.

Aud zgomotul pe care-l produci
deșurubîndu-te din castitate.

Cînd ești departe,
aud cum mă cotrobăiește cenușa,
aud
cum îmbătrînesc...

Fericirea de-acasă

E greu de explicat ce l-o fi apucat pe medicul Marin Vițu, doctor în științe medicale și coordonator pe specialitatea din-sului, bolile dermato-venerice, în cadrul sectorului 4 bucureștean, acolo unde se înalță și moderna Policlinică Vitan, în care a lucrat, deci ce l-a apucat pe doctorul Vițu, după 30 de ani de meserie, să facă o cerere de emigrare, să-și ia nevasta și să plece în lume la 55 de ani, lăsînd totul baltă, post, colegi și prieteni, casă, aprecieri unanime și fructuoase cercetări științifice, toate pentru ce ? — pentru mirajul lumii capitaliste, pentru vaga promisiune a „clasicului" unchi-din-America, posesorul unui număr de telefon la New York. Timp de patru ani, între 1965 și 1969, doctorul Marin Vițu a efectuat cercetări în domeniul cancerului de piele, a imunologiei în speță, ajungînd la ipoteza existenței unui virus, unui antigen al cancerului. Cîțiva ani mai tîrziu lucrarea sa a fost prezentată la cîteva importante congrese medicale internaționale, la Florența, Mexico și Paris, fără ca doctorul Vițu să poată merge însă la fața locului, să-și susțină personal ideile științifice. În vara anului 1975, soții Vițu primesc viza de emigrare. Mărturisesc organelor de stat că totuși plecarea lor este provizorie, că n-au de gînd să renunțe la cetățenia română. În timp de o lună urmează să plece. Își prelungesc însă viza încă o lună, apoi alta, apoi altele, pînă se face aproape anul, fără ca Marin Vițu și soția lui, Elena-Constanța, să izbutească să se hotărască pentru pasul cel mare. Într-o zi, maiorul Zdrenghea de la serviciul pașapoarte o întreabă pe Elena Vițu : „ Ce e doamnă cu aminările astea, hai, spuneți-mi drept ! Nu cumva ați început să simțiți așa, ca un gol în stomac, cînd vă gîndiți la plecare ?!" Elenei Vițu i se umezesc ochii, își aduce aminte de mama, oarbă și cu 87 de ani în spate, pe care o va lăsa singură, plînge în tăcere dar ocolește răspunsul. Apoi, în iulie 1976, soții Vițu zboară pînă la Paris, se plimbă prin Orașul-Lumină dar au și intuiția să cheme încă din Europa numărul de telefon din New York. Unchiul-din-America nu mai este însă de data aceasta nici pe departe atît de ferm în promisiuni, mărturisește că New Yorkul este de-acum înțesat cu medici și că, în fapt, dînsul nu i-ar putea ajuta cu nimic, nici casă, nici post, să se descurce singuri dacă tot au plecat din țară. Are loc un schimb de cuvinte mai mult tari decît academice, dar asta nu putea rezolva în nici un fel situația soților Vițu, rămași în aer în mijlocul Europei. Sînt la un pas de întoarcere în țară, după numai 4 zile de la plecare, dar noaptea care urmează va fi, contrar obișnuinței, un sfetnic rău, care-i îndeamnă să-și încerce șansa mai departe, vorba aceea, dacă tot și-au luat lumea în cap, măcar să meargă pînă la capăt. Prin intermediul unui alt medic, parizian, află cum că la Institutul de cancer „M.D. Anderson" din Houston, cel mai mare pe profil din Statele Unite, ar fi nevoie de specialiști în materie. Pe scurt, iată-i pe soții Vițu în Texas, sub un soare torid, bătînd la ușa institutului, ca și la toate celelalte uși ale celor 40 de spitale din Houston, pentru un post. Prezintă documente privind atestarea din-sului ca medic specialist, arată (fără a le lăsa însă din mînă !) diverse studii și cercetări pe profil, insistă pentru a fi primit să muncească, oferindu-și întreaga capacitate și dorință de a face ceva, contra unui salariu, fie el cît de mic. Domnule doctor, dumneavoastră sînteți supercalificat, i se spune de obicei, dar nu putem să vă angajăm ! La Institutul „M.D. Anderson", subvenționat de stat, i se răspunde că nu sînt suficiente fonduri pentru angajarea altor specialiști. În alte părți i se reproșează lipsa certificatului american de „liberă practică", deși ca doctor în științe („philosophy doctor") Marin Vițu ar fi avut dreptul să ocupe un post de cercetător științific, chiar fără examen.

„Cînd am făcut cererea de emigrare, la ambasada americană mi s-a spus că va fi nevoie de promovarea unui examen, înțelegeam că era vorba de ceva destul de simplu, pentru primirea licenței de liberă profesiune în meseria de medic. Ajuns în Statele Unite, mi-am dat repede seama că nu era chiar așa. Mai întîi, pentru obținerea unui certificat de cunoștințe de bază, am fost examinat la anatomie, fiziologie, patologie generală, chimie biologică, farmacologie și microbiologie, ca un simplu student, cam de nivelul anilor III—IV. Mai apoi, după cîteva luni, a urmat un nou examen, susținut în fața unei comisii numite Education Council for Foreign Medical Graduates, un examen special pentru medicii străini, extrem de greu, care durează aproape o zi întreagă. Chiar în ziarele americane s-a scris, pot să vă arăt, că examenul respectiv este în așa fel făcut încît numai printr-un miracol îl poți trece ! Durează aproape 11 ore, timp în care ești obligat să treci cam prin toată medicina, răspunzînd la întrebările unui computer programat special, precum un test pentru automobiliști, cu întrebări-fulger la care există răspunsul corect dar și alte cîteva răspunsuri destul de asemănătoare, greșite însă, întrebări-încuietori și răspunsuri pe care trebuie să le alegi, apăsînd pe un buton, în cîteva zeci de secunde... Există mai multe centre pe teritoriul Statelor Unite, la care se organizează astfel de examene. La un asemenea centru, am aflat mai tîrziu, din 285 de candidați au reușit în cele din urmă doar 6, dar unii dintre aceștia au dat de patru și de cinci ori testul pînă l-au luat ! Și, mai departe : dacă izbutești totuși să iei examenul, tot cam fără serviciu rămîi. O dată pe an se afișează o listă cu posturile libere pe întreg teritoriul S.U.A. Primii care se reped sînt desigur medicii americani. Dacă rămîne pînă la urmă un post undeva, într-un colț al țării, primești dreptul de rezident de spital, care acordă posibilitatea de consultație, sub supravegherea medicilor americani, dar nu aceea de a prescrie rețete. Să zicem că ajungi într-un asemenea post. Credeți că s-a terminat totul ? Nici vorbă ! După cîțiva ani de „practică" ești obligat să susții un alt examen, de data aceasta în fața lui State Board Examination, un examen care durează cam trei zile și care, abia acela, acordă licența de „liberă practică" în meserie. Cînd ajungi să ai o asemenea licență ? — poate la bătrînețe ! Și apoi erau destui oameni, americani sau emigranți în egală măsură, care aveau examenul luat și nu făceau altceva decît să care lăzi în port, ca unul pe nume Rizov, din colonia noastră, o capacitate altfel, care n-a izbutit să găsească alt serviciu. Ca să nu mai vorbim de faptul că examenul cu pricina, fie el și extrem de pretențios, nu-ți dădea dreptul să te numești decît medic de medicină generală, nicicum medic specialist !"

Marin Vițu se simte totuși suficient de bine pregătit profesional, are lucrări și idei care-l fac să se creadă exact pe măsura cerințelor; cunoaște bine limbile engleză, germană, franceză și ceva italiană, ca să nu mai vorbim desigur de română. Cum între timp s-a lămurit cam cum stau lucrurile cu **drepturile omului** — lămurindu-se deci, dar nu mai puțin în pericol să n-aibă ce mînca, doctorul Vițu încearcă să obțină totuși un serviciu, fie și la jumătate din salariul unui medic. „Pentru un doctor american salariul lunar era de 2 000 pînă la 6 000 de dolari. Mie însă nu-mi ofereau decît 600, și cel mult 800 de dolari, motivînd că nu aveam certificatul de „liberă practică". Era totuși foarte interesant : pentru 600 de dolari eram suficient de bun : pentru 2 000 însă, să zicem, nu aveam certificatul !" Trecînd deci cam șapte luni de continuă zbatere și așteptare, la recomandarea unui medic asiatic, care i-a împrumutat și 100 de dolari, Marin Vițu este angajat la un institut de cercetări aparținînd de Texas Southern University, universitate frecventată mai mult de studenți negri, urmînd a face cercetări în biochimia medicală. Peste doar cîteva luni, din lipsă de fonduri, institutul își încetează activitatea, iar doctorul Vițu ajunge la un centru de dialize deservind bolnavii de insuficiență renală. Locuiește într-o baracă avînd pereți dintr-un fel de carton presat, laolaltă cu indieni, vietnamezi, negri și mexicani, într-un grup social al unei companii imobiliare, două camere modeste și mobilate cu lucruri de împrumut, pentru care plătea 200 de dolari pe lună. Locuiește la aproape 15 mile de spital, într-o zonă în care, din lipsa mijloacelor de transport în comun, absolut toată lumea este obligată să posede mașină. Își cumpără și el una („doar nu era să merg pe jos la serviciu ?"), pentru care plătește 1 700 de dolari, adică aproximativ jumătate din prețul unei mașini cît de cît obișnuită pe piața americană. Mărturisește că rable ca acelea pe care le-a văzut în Texas n-a crezut să existe, mașini de negri și de emigranți săraci lipiți pămîntului, cumpărate uneori și sub 500 de dolari. Principala sarcină pe care o are de îndeplinit la spital este de a căuta prin literatura de specialitate orice lucru apărut în legătură cu cazuri chirurgicale deosebite — precum, să nu-ți vină să crezi, aspirație dublă de vertebre de veveriță (în Texas veveritele se mănîncă, iar un astfel de gurmand a avut nefericita idee de a aspira cîte o vertebrată în cele două bronhii pulmonare !), sau cancer ovarian la fetele (10—15 ani) ale căror mame au fost tratate în timpul sarcinei cu produse bazate pe estrogeron... Doctorul, care înțelege patru limbi de circulație mondială, scotocește sute de tratate de bibliotecă, alcătuind în cele din urmă referate — pe care patronul le semna ca autor, în vreme ce medicul român rămîne coautor. Nu este specialitatea lui Marin Vițu desigur, nici dializa n-a fost, dar omul trebuie să se descurce, învață lucruri noi și se străduiește să fie folositor pentru cei 800 de dolari care-i cîștiga. Într-o bună zi, același patron-medic îl anunță că este liber să se angajeze în altă parte, întrucît postul său va fi ocupat de un student american care nu cerea decît 600 de dolari...

„Ultima încercare am făcut-o la Prairy View. Era acolo o școală de agricultură care avea nevoie de un doctor, fiindcă cel care conducea cabinetul dorea să se pensioneze. L-am așteptat vreo cinci ore pe doctor, dar erau și oameni bolnavi, și copii care așteptau mai de mult, fiindcă era singurul doctor la vreo 9 000 de oameni prin părțile locului. Nu mai puteam rezista. Trebuia să ne întoarcem. Am scris cumnatului meu în România ca să ne ajute să venim înapoi, fiindcă nu aveam nici bani de avion. Cei de la ambasada română din Washington ne-au ajutat, de asemenea, foarte mult. Am obținut scutire de vamă pentru boarfele cu care ne încărcasem acolo, chiar și pentru mașină, fiindcă ne repatriam. Cumnatul meu a plătit transportul la TAROM și la NAVROM, cu banii din țară — o altă companie maritimă ne-ar fi cerut cel puțin 5 000 de dolari pentru transport. Comandantul vasului „Olănești", care încărca piei de la Houston, Nicolae Cristea, ne-a vizitat chiar acasă, în colonie, și cînd ne-a văzut cum stăteam i-am simțit că i se umpleau ochii de lacrimi. Vai de mine, spunea, așa trăiește un doctor în America ? Haideți cu noi acasă, veniți chiar acum pe vas !

În ziua de 5 mai 1978, după un drum care li s-a părut mai lung decît era el în fapt, soții Vițu soseau înapoi acasă, istoviți de cei aproape doi ani de zbateri, de chinuri sufletești și materiale, epuizați de efortul pentru înțelegerea adevăratei semnificații a lui „don't give up", **nu te lăsa bătut**, legea de bază a societății spre care porniseră fără să-i cunoască decît cel mult luciul reclamei. Între lucrurile pe care medicul Marin Vițu le-a adus cu el din Statele Unite se află și copiile celor 187 de cereri pe care le-a făcut pentru primirea unui serviciu.

DUMITRU GRAUR

Corespondență din Argentina

Implicațiile fotbalului

O știre laconică, la un radio aflat la bordul mașinii care mă duce în cartierul Boca, duminică de dimineață, anunță că la Mexico, un tînăr de 31 de ani s-a spînzurat nemaiputînd suporta faptul că echipa națională a țării sale a pierdut în fața Tunisiei. Zguduitoare faptă, plină de semnificații. Într-un fel, moartea suporterului intră în istoria plină de legende a fotbalului. Cineva îmi spunea că la finala de pe Maracana, cînd Brazilia a pierdut la limită, pe teren propriu, marea finală cu Uruguayul, șase persoane s-au aruncat de la înălțimea tribunei în gol. Este, așadar, fotbalul un morb, un excitant periculos, un drog? Cineva îl numea în derîdere literatura proștilor, dar, dacă faci o analiză lucidă, o să constați cu stupoare că în tribune se află și mulți oameni cu un înalt grad de cultură, scriitori, artiști, vedete ale cinematografiei, ba, ceva și mai mult, cu cîțiva ani în urmă, lucrările parlamentelor britanic și italian au fost tulburate de incidente grave stîrnite de fotbal. Incununarea acestei maladii a secolului a fost cunoscutul război al fotbalului care a angajat forțele armate ale Hondurasului și Salvadorului, dacă nu mă înșel. Un război din pricina unui joc, pentru că în cele din urmă fotbalul rămîne un joc frumos, în unsprezece contra unsprezece? De ce nu? Nu e acest sport un război mimat pe o scenă de iarbă? Nu are un atac la poarta adversarului ceva din asaltarea unei cetăți? Ce sînt acele linii de jucători dispuși pe o secretă tablă de șah decît faimoasele divizii dispuse de către comandanți după planuri dinainte stabilite? Nu există o strategie și o tactică în acest joc? Nu e vorba de o viclenie bine studiată pe care o învață sau o știu cei mai buni? Nu are fotbalul eroii săi și epopeile lui? Corespondenții de război nu au lăcomia de a ști și de a fotografia cu aceeași aviditate faptele ca cei de pe River Plata de anul acesta? Ce sînt indiscrețiile apărute zi de zi în coloanele ziarelor decît buletine informative de spionaj în taberele ce se pîndesc unele pe altele și unde se construiesc surprizele de pe stadioanele pline de oameni care gustă mai ales neprevăzutul? Ce ar fi fotbalul dacă ar fi previzibil, dacă am ști dinainte ce se va întîmpla cu echipa cutare sau cutare? Un plicticos dialog între privitorul obosit de lipsa accidentalului și resemnarea jucătorilor care ar ști și ei dinainte cine este învingătorul. Un cunoscut al meu calcula că farmecul fotbalului se sprijină nu pe ce realizează el ca frumusețe coregrafică, să zicem, ca balet, ci pe ratări, adică pe partea urîtă, exasperantă a acestui sport. Fotbalul trăiește din greșeli. Dacă ar fi computerizat și am ști dinainte ce se întîmplă într-o situație dată n-ar mai avea nici un farmec. Mergem la stadion tocmai pentru a asista la ceva neobișnuit. Nici un meci nu e dinainte jucat, nici un pronostic nu e acoperit cu o șansă de sută la sută. Surpriza, revolta celui mai mic în fața celui mai mare, asta iubim în fotbal. Cu cît victima este mai prestigioasă, cu atît satisfacția celui din tribună este mai mare. Cei care merg orbește la stadion, pshianalitic vorbind, se duc acolo sperînd într-o revanșă. Cel care învinge cu mijloace mai puține, cu bani mai puțini, și cu suflet mai mult, cu inteligență, satisface nevoia de reușită a celor care nu reușesc în viața socială, și vai cîți sînt cei care nu reușesc! Străpungerea unei apărări redutabile, ridicularizarea unei vedete este tifla pe care o dă David lui Goliat. O fentă care aruncă la pămînt un adversar este înfringerea unui obstacol de netrecut. O echipă de zei pusă la pămînt poate fi asemănată cu convoiul de prizonieri luați mîndrului, trufașului războinic, ce se crede invincibil.

În sfîrșit, frumusețea unui gol este satisfacerea unei nevoi artistice, nemărturisite. Un mare jucător este un mare balerin care ridică stalurile în picioare. Adorația cunoaște acele manifestări necontrolate. Scandarea numelor celor îndrăgiți este expresia unei mulțumiri nețărmurite. Fotbalul mi se pare orgoliul maselor în stare de erupție. La stadion se cîștigă războaie latente, dintre cartiere și categorii sociale. Pe vremea mea, cînd învingea Rapid pe Venus, victoria primilor însemna victoria cartierelor sărace împotriva cartierelor bogate. Ei, cei de la Venus, erau echipa lui Gavrilă Marinescu, care putea cumpăra orice jucător și putea să decidă închiderea adversarului în beciurile prefecturii. Victoria Rapidului de atunci era victoria asupra autorității care nu ține seama de nimic, era palma pe care o primeau potentații acelei vremi de la reprezentanții unui cartier lipsit de orice mijloace. Era o sărbătoare fără egal a sărăcimii. Atunci neajutoratii aveau conștiința forței lor sociale exprimate prin fotbal.

Reîntorcîndu-mă aici, pe terenurile argentiniene, trebuie să spunem că disputa cunoaște încă de pe acum aspecte care vor deveni din ce în ce mai interesante. Se fac jurăminte, promisiuni solemne și se anunță recompense fabuloase. Eroii acestui campionat mondial, ca și alții din anii trecuți, vor fi primiți în țara lor cu onoruri fără limită. Nu e vorba numai de victoria fotbalului după cum bănuiți. Cînd cineva învinge, totul devine cel mai bun, și cafeaua braziliană, să zicem, și căile ferate braziliene, și fetele braziliene sînt cele mai frumoase și așa mai departe. Fotbalul înseamnă o marcă depusă, o garanție în aur, iată de ce omul politic nu-și poate permite să-l ignore. Se știe bine, e cunoscut că pretutindeni fotbalul face să crească producția atunci cînd merge bine, e și mai cunoscut efectul demoralizator al acestui sport asupra maselor, cînd nu place. Fotbalul costă, cere investiții, antrenori pricepuți, dăruire, nervi, sacrificii, ambiție. Fotbalul nu suportă nici un fel de demagogie, el trebuie trăit, este o artă pură în care mistificatorii sînt iute depistați și plătesc cu capul. Partea lui subterană, secretă există, nu se poate contesta, un rocambolism în fotbal este de neevitat, dar pretutindeni apar cei integri care nu cruță nimic, cu riscuri destul de mari pentru a curăța grajdurile. În jurul fotbalului circulă mulți bani, multă reclamă, el este folosit ca o femeie frumoasă de oameni lipsiți de scrupule, dar dincolo de toate aceste vicisitudini, rămîne ceea ce s-a numit sportul rege, în sensul că mulțumește pe toată lumea, că place tuturor și, mai ales, oferă celor mulți bucurii mari pe un preț uneori convenabil. Fără fotbal viața pe pămînt ar fi foarte tristă. El nu poate lipsi din existența noastră, cum nu pot lipsi muzica, literatura și dansul. Va fi ultima disciplină la care oamenii vor putea renunța. Din păcate, atunci cînd am trimis în spațiu mostre ale civilizației noastre, cei care au făcut-o au uitat să adauge acelor cîntece și figuri geometrice, o minge.

EUGEN BARBU ■

Pentru adevăr și respectarea valorilor în muzica tînără

Probabil că mulți cititori nu-și explică diferența dintre cele două ediții ale revistei **Săptămîna nr. 391**: în prima, la TOP-ul din pagina 7 se află un articol semnat Petre Magdin care conține elemente noi față de prolixitățile-i obișnuite și care dispare total în cea de-a doua ediție. Luînd act de conținutul murdar al acestor așazise „Puncte cardinale", apare firesc posibilul gest al conducerii revistei de a le suprima chiar în plin proces tipografic, întrucît asemenea inepții dezonorează în primul rînd pe cei care le găzduiesc, și nu de azi — de ieri.. De pildă, primul punct — o relicvă de incoerență gen 1950 — demonstrează clar că autorul nu cunoaște diferența între **originar** și **original**, deși l-ar fi drag: „...un nou și originar (nu și original) grup pe numele său..." și mai putem citi multe asemenea cazuri incompatibile cu noțiunea de intelectual, nemaivorbind de ziarist. Punctul trei semnalează coincidența de idei dintre M.P. și Fredy (corect — Freddy!) Mercury în ceea ce privește grupul New York Bolis (corect Dolls!). La punctul patru, laudă cu dăruire un grup, în topica sa obișnuită, același grup care a criticat cel mai tare organizarea Galei Muzicii Tinere în plin spectacol — se poate asculta înregistrarea galei galelor la radio spre convingere, dar „prezentatorul" și „organizatorul" Petre Magdin — în loc să stea în apropierea scenei să asculte, a fost ocupat mai mult cu culisele; cît despre tentativa de a mușca de picior formațiile bune prin insinuarea că grupul „a eclipsat multe nume îngîmfate", ea rămîne ceea ce este: o mușcătură. Care mușcătură devine de-a dreptul penibilă prin dedesubturile ei mai alcs la punctul doi, unde, negînd însăși evidența, dînd dovadă de o rea-voință ieșită din comună (sic). M.P. laudă josnic în cel mai bun chitarist al țării, un muzician de excepție, mulțumită muncii căruia a avut soția lui M.P. multe piese peste al căror acompaniament (play-back) ar fi cîntat bine și o motoretă Mobra. Lăudîndu-și singur, ca de obicei, propriile și jalnicele, absolut jalnicele emisiuni TV în care, recent exemplu, di-formația „Lotus" din Vîlcea cîntă piese de Magdin Petre, probabil pe versuri de Magdin Dragomir, n-am reținut precis fiindcă n-am avut nici un motiv, impostorul „critic" decide: „...Sorin Tudoran, în momentul de față cel mai în formă chitarist român." În formă de X sau Y, poate. Revenim la citat: „Acest om nu a cîntat nici prin circiumile Franței, nici prin circiumile Belgiei ca să ajungă ceea ce este astăzi." Asta așa e. Știu cu precizie că a-ncercat în circiumile Ploieștiului și n-a făcut față, nu e nici o răutate și nici o glumă, după cum nu e nici glumă să cînți zilnic șapte ore-ntr-un bar belgian, la concurență cu „toată floarea cea vestită a întregului apus", și pe toți banii să-ți cumperi nu mașină, nu casă, nu mobilă, nu cîrpe ci difuzoare, da-da, difuzoare, pentru a-i crea ascultătorului care vine la concert o senzație plăcută, atît, iar apoi să vină un m.p. ... Ce a ajuns azi Sorin Tudoran? Nu credem că a-mai ajuns ceva, dar bănuim cu mare precizie că, judecînd după reclama desănțată pe care i-o face m. p., va fi în scurtă vreme chitaristul de acompaniament al Didei Drăgan, soția acestui m. p., care zgîrie mai departe: „Nu întîmplător (hei, ce cuvinte generoase cîndva! — n.a.) performanța lui este unică. (Cea cu Ploieștiul? Posibil — n.a.). Îi invităm pe cei care se cred mari, dar nu sînt nici pe departe la nivelul lui S.T. să tragă concluziile". Ei bine, cei care nu sînt nici pe departe la nivelul lui S.T., întrucît ei au mai progresat, au tras concluziile și ne grăbim să le transcriem, cu convingerea că muzicianul de talent trebuie apărat de agresivitatea imbecilă a oricărei nulități, pentru că talentul are nevoie de liniște și uneori nici nu știe să se apere singur. Despre articolul eliminat din ultimul număr al **Săptămînii**, atît deocamdată. În orice caz, el confirmă încă o dată justețea afirmațiilor muzicologului Viorel Cosma din nr. 280 al aceleiași reviste, care declara: „Mă simt obligat să semnalez redacției că nu cunosc **nici un articol** publicat de tov. Petre Magdin în revista **Săptămîna**, în care să nu existe erori", iar, mai sus, „tov. Petre Magdin se dovedește străin de etica comunistă, permițîndu-și să falsifice realitatea", cînd asemenea afirmații sînt dovedite, și nu doar de către V. Cosma, ne este greu să înțelegem conform căror criterii mai este primit pe ușa redacției un asemenea individ. Limbajul suburban în care a socotit necesar și i s-a permis să răspundă de fiecare dată cînd cineva (Florian Pittiș, Aurel Gherghel, Nicolae Spirescu etc.) a încercat să-i trezească din starea de autoadmiratie în care plutește ca un peste, produce dezgust. Nu mai departe de numărul 290, în al doilea „comentariu" referitor la gala **Săptămîna**, principala problemă în jurul căreia-și axează „articolul" este faptul că, în urmă cu 12 ani, un student a îndrăznit să lucreze în vacanță pe litoral ca ajutor de ospătar. Crima este înfierată imediat după o introducere copiată probabil de la Gigă: „Este pentru prima oară cînd formațiile pop, rock și cîntăreții folk se întîlnesc împreună într-un festival!". Îl informăm gratuit pe m. p. că, în afara Festivalurilor Flacăra, România pitorească etc., chiar revista **Săptămîna** a mai prilejuit asemenea manifestări, dar acelea au fost gale adevărate, la care au participat majoritatea care-ar fi trebuit s-o facă, nu ca la ultima, cînd formații de talia Romanticilor, Mondialului, Savoyului au strălucit prin absență. Mii de spectatori (nu prea multe, dar totuși!) au fost nevoite să înghită o șușă de amploare, cu o selecție aleatorie și o organizare defectuoasă, peticită cu tot felul de nume, lipsind multe altele al căror loc era pe podium, și nu putem să nu întrebăm: pe ce criterii s-a făcut selecționarea participanților? Sînt oare suficiente pentru realizarea unei gale reprezentative simplele amintiri subiective ale unui „televizionist" cu familie grea? Dificil de crezut! Rebotezată „Gala muzicii tinere", deși s-ar fi putut intitula, mai aproape de adevăr, „Gala familiei Magdin", actuala ediție a acestei prestigioase manifestări artistice n-a fost decît o imagine palidă a ceea ce ar fi trebuit să fie, o spunem cu regret. De ce o singură solistă vocală prezentă, cînd, numai despre rock vorbind, Suzana Georgescu n-a murit, Valeria Puși trăiește, Ileana Negriloiu s-a făcut mai palidă, Păunița Ionescu este bine mersi? Sînt întrebări care cer răspunsuri urgente și serioase, în critica muzicală kitsch-ul, amatorismul combinat cu setea de bani și glorie nedreaptă au efecte poluante catastrofale. În același articol, debusolatul trîmbițaș m. p. se referă la valorile folk-ului, pe care le-ar fi ridicat revista Flacăra și George Stanca. Vrem să subliniem că meritul principal aparține exclusiv revistei, orientării ei, iar pentru faptul că în angrenajul ei au lucrat diverse roți și rotițe pentru descoperirea și promovarea valorilor, nu trebuie să confundăm locomotiva cu manometrul de presiune și să punem semnul egalității între ele. Cine procedează astfel nu vede pădurea din cauza copacilor, sau nu vrea s-o vadă, și atunci n-avem de ce să-i producem argumente în orice caz, prin ignorarea nerușinată a unor valori unanim recunoscute, prin inepțiile săptămînale publicate fără scrupule. Magdin s-a autoeliminat din rîndurile celor care au dreptul moral să țină un condei în mînă, iar la conducerea „paginii" TOP se impun schimbări urgente. Urgente și necesare.

COLABORATOR ■

Fotbal

DIVIZIA A

BUCUREȘTI: Dinamo—Steaua 0-1 (0-0). Victorie meritată a Stelei, logică după aspectul jocului din repriza secundă, cînd Dumitru și compania au vrut și au realizat mai mult, inclusiv unicul gol al partidei, înscris de neobositul Iordănescu, la o centrare ideală a lui Marcel Răducanu. Cei trei jucători numiți, cărora se cade să-l alăturăm pe Vigu, exact ca un metronom, au însemnat „cărțile cîștigătoare" ale învingătorului, în fața unui adversar din rîndurile căruia am remarcat, surprinzător, pe mai puțin cunoscutul Dragnea care a alergat mult și cu folos. ● Deși aflată la ora reconstrucției, Dinamo a jucat, îndeobște pînă la pauză, la fel de bine dacă nu chiar mai bine decît Steaua, dar o serie de ratări, între care cea a lui Țălnar s-a consumat în raport direct cu portarul Moraru, i-au privat pe campioni de deschiderea scorului, care ar fi dat, cu siguranță, o altă turnură confruntării. Din păcate pentru ei, Dudu Georgescu s-a zbătut ca peștele pe uscat, iar Sătmăreanu, evoluînd minute în șir la mijlocul terenului, n-a putut suplini deficiențele de tehnică prin ambiție și forță, Steaua dominînd această bucată de gazon prin subtilitatea și inteligența tactică ale lui Iordănescu, poate cel mai bun jucător al meciului. Rămîne o curiozitate pentru noi, firește în limitele unor opinii personale, ținerea lui Dinu pe banca de rezerve a unei garnituri care nu se teme să apeleze, etapă de etapă, la serviciile lui Augustin și Custov, care pot atît cît pot și niciodată mai mult. ● Un meci aparte a făcut Dumitru. Acuzînd în continuare dureri datorate unui ulcer, pentru combaterea căruia e bine să spunem că n-a făcut mare lucru, fostul căpitan al reprezentativei n-a participat, în prima repriză, decît la fazele de atac ale grupării sale, rămînînd adesea pe post de vîrf avansat. După care a renunțat la veleitățile ofensive, hotărînd să joace numai mingea venită la picior. Acest lucru l-a realizat de cele mai multe ori magistral, în condițiile unui efort fizic drămuit, Dumitru aflîndu-se la originea marii majorități a fazelor periculoase pentru poarta lui Ștefan. ● Întîlnirea a fost, în general, plăcută, disputată cu nerv. Uneori, nervul s-a transformat în nervi, dar arbitrul Francisc Coloși, căruia nu i-am mai reproșa decît că s-a lăsat, adesea, păcălit de semnalizările eronate ale tușierilor, a preferat să calmeze spiritele cu vorba și nu cu cartonașul. Autor al unei intrări violente, Sătmăreanu ar fi meritat cu prisosință să-l vadă pe cel galben. ● Arbitraj bun, greșeli de linie din partea lui C. Mateescu și, mai ales, a lui G. Dragomir, în defect cu cîteva ofsaiduri. **(Ovidiu Ioanițoaia).**

TÎRGOVIȘTE: C. S. — Politehnica Timișoara 3-1 (0-0). Înaintea începerii partidei, gurile rele prevesteau o remiză de salon. Primele cinci minute au aparținut timișorenilor, dar, treptat, ei pierd cîrma jocului, devin nervoși, se dedau la duritați și inițiativa a trecut definitiv de partea gazdelor, care șutează în bară prin Tătaru II, dar greșesc mult, jucînd pe sus în fața apărării aglomerate și bine conduse de către excelentul Mehedințu. ● Și în partea a doua a jocului, băieții lui N. Proca au muncit mult, n-au arătat cine știe ce rafinament tehnic, s-au dăruit însă jocului pînă la ultima picătură de energie, s-au arătat a fi buni cunoscători ai pressingului, și-au sufocat pur și simplu adversarul care a contat în atac doar pe Petrescu și, mai ales, pe „bătrînul exemplar" Dembrovschi, prezent pe tot terenul. ● Și dacă la pauză scorul alb dădea încă apă la moară gurilor rele de care am amintit, repriza a doua a fost, am putea spune, a adevărului, și tîrgoviștenii au marcat trei goluri, primele două în urma unor faze fixe și anume tunarul Tătaru II a șutat puternic, întîi în bară, a doua oară în Bathori, iar mingile, revenite în teren, au fost trimise în plasă de Sava și, respectiv, Fl. Grigore. Firavul atac al studenților a reușit și el un gol prin Iuga și o bară prin „Dembo" dar meciul s-a încheiat cu victoria gazdelor. ● Bun arbitrajul bucureșteanului N. Petriceanu, ajutat excelent la tușă de A. Szilaghi (Tg. Mureș) și C. Szilaghi (Baia Mare). **(Ion Predoșanu)**

DIVIZIA B

BUCUREȘTI: Metalul—Progresul Vulcan 2-1 (2-1). Va trebui să remarcăm, înainte de toate, că partida dintre cele două echipe bucureștene s-a disputat cît se poate de corect, în spiritul luptei sportive, tînăra echipă a Metalului neavînd probabil nimic împotriva promovării Progresului în prima divizie, dar cu condiția ca numita grupare să se dovedească mai bună în jocul propriu-zis. Pe teren însă, lucrurile au stat mai curînd invers, echipa antrenorului Paul Ionescu (medie de vîrstă 22 de ani și jumătate!) dominînd meciul aproape de la un capăt la altul și trecînd, în prima jumătate a reprizei secunde, de trei ori pe lîngă majorarea scorului. ● Metalul a deschis scorul în urma unui penalty acordat la o infracțiune la limita regulamentului, pe care arbitrul N. Georgescu a considerat-o fault (transformat de Șumulanschi), nimic de reproșat în această direcție, cel mult faptul că, doar cîteva minute mai tîrziu, faza s-a repetat identic, fără ca arbitrul să mai ia aceeași decizie ca la scorul de 0-0... ● Progresul n-a izbutit să-și impună jocul, întrucît în lipsa lui Tevi și Popa (ambii suspendați), doar Marica (autorul unui gol spectaculos, din lovitură liberă) a reușit să se ridice la nivelul pretențiilor așteptate de suporteri. ● Cum Metalul a condus jocul și după golul lui Prodan, ratînd copilărește prin I. Marin sau Șumulanschi, nimeni dintre cei prezenți nu mai aștepta o egalare pe tabela de marcaj. Ea era totuși să se producă, la o penibilă greșeală a „centralului" Georgescu, care în minutul 80 a fost la un pas de a valida golul din ofsaid al lui Dragu. ofsaid limpede și chiar semnalizat de tușierul S. Stăncescu, pe care arbitrul de centru nu l-a băgat inițial în seamă! La protestele justificate ale metalurgiștilor, arbitrul a consimțit în cele din urmă să revină la regulament, sfătuit și de la tușă, dar impresia de bîlbîială a rămas definitivă. Un alt moment de relevat a fost schimbul grosolan de cuvinte petrecut între tușierul Ivanovici și jucătorul metalurgist Georgescu. **(Dumitru Graur)**

MONDO UMANO ?

„Trésor ? Nu-l cunosc!"

Acum, cînd toate privirile sînt îndreptate spre „El Mundial – Argentina '78", revista „Jeune Afrique" s-a gîndit să consacre un grupaj special jucătorului de culoare Marius Trésor, originar din Guadelupa şi căpitan al echipei Franţei. Dar nu asta interesează aici. Reporterii de la revista citată au ajuns la Marsilia, oraş în care activează Trésor (la echipa Olympic). Acolo, pe o străduţă ce dă în marea arteră Canebière, în faţa cafenelelor, ziariştii de la „Jeune Afrique" au văzut ţineri, în majoritatea lor, cu un aer gînditor aşteptînd în linişte. Erau emigranţii Marsiliei – africani şi indeosebi maghrebieni. Nu se interesau de fotbal („Avem atîtea probleme, în special referitoare la originea noastră. Ne acceptă foarte greu în acest oraş. Înţelegeţi de ce «Olympic» este ultima noastră grijă"). Cele de mai sus le-au declarat douăzeci de intervievaţi. Şi „Jeune Afrique" scrie : „Decepţia se citeşte în ochii lor. Este adevărat că Marsilia, alături de Toulon, este considerat ca oraşul francez cel mai xenofob iar numeroşi emigranţi, foarte mulţi algerieni, au fost aici victime ale unor atentate".

Dar cei de la revista amintită insistă şi întreabă mai departe : „numele lui Trésor poate face oamenii să vibreze ?" „Deloc", constată ei. Un mauritanian le răspunde : „Este adevărat că e negru dar pe urmă..." Liberoul arhicunoscut şi admirat nu interesează nici un concitadin din Guadelupa aflat în căutarea unei modeste slujbe : „Trésor, zice el, duce o frumoasă viaţă (?!) cîştigînd milioane. Eu sînt şomer. Dar nu sînt invidios. Din contră, îi doresc reuşită deplină. Însă nu-mi spuneţi să mă identific cu el".

Ancheta continuă. Este abordat un bătrîn senegalez ale cărui răspunsuri sînt de-a dreptul deconcertante : „Îl cunoaşteţi pe Trésor ?" „Nu, nu ! Nu mă amestec în politică", declară el. I se explică faptul că e vorba de un fotbalist şi, firesc, interlocutorului nu-i mai e teamă de magnetofon sau de aerul serios al reporterilor şi conchide brusc : „În acest caz, veniţi la căminul africanilor unde sînt tineri ce se interesează de fotbal. În ce mă priveşte, sînt prea bătrîn iar visul meu este să merg să mor în ţara mea !"

Şi totuşi ziariştii de la „Jeune Afrique" întîlnesc şi unul din atît de numeroşii susţinători fanatici ai lui Trésor. Ei spun că în cursul anchetei pe care au făcut-o pe străduţa ce duce în marea arteră Canebière interlocutorul-fan a fost excepţie. E vorba de un tînăr din insula Réunion, situată în Oceanul Indian şi considerată „Departament de peste mări al Franţei". El, acest „reunionez", cum îl consideră „Jeune Afrique", declară : „Merg duminică la stadion să-l văd pe Trésor jucînd. Aceasta îmi reface moralul pentru întreaga săptămînă. O săptămînă tristă, fără perspective, fără căldură, fără bucurii".

După care, autorii scurtei anchete conchid că, la Marsilia, fotbalul are adversarul său – mizeria. Ce-am mai putea adăuga aici ? Poate că, acum, cînd gîndurile şi privirile atîtor milioane şi milioane de oameni ai Terrei se îndreaptă spre El Mundial – unde Trésor este una din vedete – ei să nu uite că mai există atîtea locuri în care fotbalul are un adversar redutabil : mizeria atîtor milioane de oameni.

PETRE NICOLAE ■

SAHEL – foametea ameninţă din nou milioane de oameni

„În 1973, regiunea sahelină a Africii, care mărgineşte sudul Saharei, suferise deja cinci ani de secetă neîntreruptă. Lacul Ciad îşi micşorase de trei ori suprafaţa normală, Nigerul şi Senegalul îşi pierduseră recoltele şi o mare parte din cele mai bune terenuri agricole ale regiunii au devenit aride. Fîntînile mai puţin adînci au secat. Animale famelice rătăceau pe pămînturile uscate şi făceau să dispară puţina vegetaţie rămasă. Noi zone deşertice au apărut şi ele păreau să se extindă progresiv spre nord în direcţia Saharei. Pe măsură ce populaţia tot mai numeroasă părăsea regiunea afectată, lumea începea să-şi pună o serie de întrebări rămase fără răspuns".

Citatul, detaşat dintr-un material al Conferinţei Naţiunilor Unite privind lupta împotriva deşerturilor, schiţează, în cîteva linii, o catastrofă ale cărei dimensiuni şi implicaţii nu au fost nici pînă astăzi stabilite cu exactitate. Oricum, la vremea respectivă, starea disperată a oamenilor din Sahel a atras atenţia opiniei publice mondiale, a unor organizaţii internaţionale, iar O.N.U. şi organismul ei specializat F.A.O. au lansat numeroase apeluri pentru ajutorarea urgentă a regiunii calamitate. Şi nu se poate spune că ajutoarele nu au sosit, atunci, dar prăpădul apucase deja să facă sute de mii de victime, fără a mai vorbi de incalculabilele pagube materiale produse agriculturii ţărilor din regiune.

Iată însă că, din nou, Sahelul cunoaşte momente dramatice. 7 milioane de oameni — aprecierea aparţine directorului general al F.A.O., Edouard Souma — sînt iarăşi ameninţaţi cu moartea prin înfometare, dureroasă şi gravă consecinţă a unui nou val de secetă. Conform primelor estimări, situaţia apare chiar mai alarmantă decît în urmă cu cinci ani. În prezent, economia senegaleză este puternic afectată de lipsa prelungită de precipitaţii, producţia de arahide (una dintre culturile de bază ale ţării) a scăzut cu 50 la sută, iar acţiunea de refacere a şeptelului, începută după 1973, este compromisă. Republica Capului Verde, unde nu a mai plouat de mai multe luni, a înregistrat un deficit de 60 de mii tone de cereale, pentru acoperirea căruia sînt necesare 10 milioane dolari. În Mali, nevoile urgente de ajutoare se ridică la 98 de mii tone de orez, sorg şi porumb. 70 la sută din şeptelul existent în Mauritania a pierit din cauza lipsei de furaje şi apă, culturile agricole sînt afectate, iar nevoile de alimente ale ţării se ridică la 52 de mii de tone. În fine, în Ciad şi Volta Superioară, necesarul de urgenţă se ridică la 126 de mii, respectiv 159 de mii de tone de alimente. Situaţia este agravată şi de faptul că, deşi în cadrul Conferinţei mondiale pe problemele malnutriţiei se hotărîse livrarea către aceste ţări a unei cantităţi de 10 milioane tone de cereale pe an, ajutorul internaţional nu se ridică în acest an decît la 414 mii tone, ceea ce reprezintă o parte infimă din necesarul de vitală importanţă pentru salvarea a mii şi chiar sute de mii de vieţi.

Aceştia ar fi pe scurt parametrii actualului „dosar Sahel", dosar ale cărui semnificaţii sînt, pe deasupra limbajului sec al cifrelor, mult mai profunde, mai tragice. Un dosar a cărui soluţionare impune, în condiţiile actuale, mai mult decît ajutoare în alimente şi cereale...

Este o concluzie unanimă a specialiştilor şi în acelaşi timp un semnal de alarmă faptul că nu numai Sahara, dar şi alte deşerturi din lume se află într-o continuă expansiune, că 628 de milioane de cetăţeni ai planetei noastre trăiesc în regiuni aride, iar dintre aceştia, circa 78 de milioane sînt afectaţi în mod direct de degradarea terenurilor agricole prin întinderea implacabilă a pustiului. Este ilustrativ să arătăm, revenind la cazul pe care îl discutăm, că în ultimii 50 de ani, 650 000 de kilometri pătraţi de terenuri fertile situate la extremitatea sudică a Saharei au fost transformate în deşert. Iar procesul continuă, şi, spun specialiştii, lumea este ameninţată ca pînă la sfîrşitul secolului, dacă nu se vor lua măsuri hotărîte, deşerturile să ajungă să ocupe o treime din suprafaţa totală a terenurilor arabile ale Terrei.

Desigur, în Sahel ar fi necesare importante investiţii care să susţină declanşarea unei bătălii eficiente cu deşertul, prin plasarea la extremitatea sudică a Saharei a unor zone verzi, împădurite, prin irigarea unor întinse suprafeţe de pămînt arid. Or, nu trebuie să uităm că o bună parte din ţările saheliene puternic afectate de secetă se numără printre cele mai sărace ţări ale lumii, că acestea, în pofida eforturilor pe care le depun, nu pot face faţă valului succesiv de calamităţi naturale, că ele se află confruntate cu grave şi acute probleme generate de trecutul de dominaţie colonială. Şi este evident pentru oricine că, la nivelul actual al ajutoarelor conjuncturale, consacrate îndepărtării sau atenuării unui pericol de moment, situaţia din Sahel se poate repeta, chiar şi mai dramatic, la următoarea perioadă de secetă. Este de asemenea clar că, numai prin lansarea unor programe concrete, de anvergură, atît în lupta împotriva deşertului, cît şi pentru ridicarea economică şi socială a ţărilor din Sahel, oamenii de aici vor fi puşi la adăpost de noi ameninţări ale foametei, vor fi în măsură să combată efectele unei clime ostile. Iar toate acestea reclamă, cu întreaga forţă a unei situaţii ajunse la limitele sale extreme, declanşarea la scara întregii planete a marii bătălii pentru învingerea subdezvoltării, restructurarea întregului sistem economic mondial, edificarea unei noi ordini economice şi politice internaţionale. Cu cei 7 milioane de oameni ameninţaţi cu înfometarea, Sahelul revine din nou, dramatic şi revoltător, în actualitate, făcînd parcă şi mai actuale şi mai acute o serie de alte dosare, de alte probleme grave ce frămîntă lumea contemporană. Şi poate că e locul să amintim, în încheiere, că, în numai cîteva minute, omenirea consacră pentru înarmări sume uriaşe echivalente cu asigurarea alimentelor necesare cîtorva sute de mii de copii timp de un an întreg, sau că a mia parte din suma înghiţită în 1977 de aberanta cursă a înarmărilor ar fi suficientă pentru susţinerea unor proiecte pentru oprirea înaintării deşerturilor.

AUREL PERVA ■

Arşiţă cumplită, un peisaj dezolant care domină nesfîrşite întinderi

OCHII ŞI URECHILE LUMII

Sprintul final

Eddy Merckx a schimbat viaţa în lumea ciclismului. El a dat alt chip curselor pe bicicletă. De la Merckx încoace, de 13 ani, ciclismul arată altfel — mult mai crispat, dar înnobilat de o minie incontestabilă din punct de vedere sportiv : furia de a învinge, plăcerea enormă de a cîştiga tot, totul, de la curse clasice în linie, la „tururi" epocale, trecînd prin recordul orei. Merckx era supranumit — din 1969 — Canibalul. Un monstru de orgoliu şi curaj : de cinci ori primul în Turul Franţei, de cinci ori primul în Turul Italiei, de trei ori — în '70, '72, '74 — învingător în ambele tururi, de trei ori campion mondial, din '72 recordman al orei, ce se mai poate înşira pe lung sau pe scurt ? În locul unui adjectiv întotdeauna insuficient, mai bine o frază exactă : „nu mai am nimic de dovedit". Sau fraza a doi ciclişti „meseriaşi" bătrîni, ale căror riduri fac inutilă literatura : „A răsturnat totul. A zguduit toate regulile şi de cînd a venit în ciclism, sportul ăsta nu mai e acelaşi". În mintea mea, el a revoluţionat ciclismul, anunţînd pe celălalt, pe Juantorena, cel care a răsturnat semi-fondul în atletism. Într-o epocă a violenţelor nemăsurate dar perfect calculate, Merckx a impus „o teroare" cu mult mai acceptabilă, dar „o teroare" : aceea a victoriei. Ceea ce n-a putut însă nici el schimba e sosirea acelei zile, a „ultimei", a plînsului final, cînd anunţi că nu mai poţi şi ziarele scriu pe şase coloane: „Adio Eddy !", dîndu-ţi groaza şi voluptatea unei eternităţi, a unei morţi, tu rămînînd perfect în viaţă. Mai ales în sport — unde totul se numără în cei mai stranii ani-lumină — identificarea neputinţei cu dispariţia fizică e mai crudă ca oriunde şi nimeni din jur nu poate îmblînzi această cruzime. La 18 mai 1978, la 33 de ani, cel pentru care se suspenda o şedinţă a Parlamentului belgian, a anunţat într-o conferinţă de presă, în cea mai dură luptă, aceea cu propriile lacrimi, că „după consultarea medicilor care mă sfătuiesc să nu mai continuu activitatea în competiţii de înalt nivel, după ce eu însumi am încercat mari dificultăţi în recuperarea forţelor, nu mai am altă soluţie. Nu mă mai pot pregăti pentru Turul Franţei în care speram să concurez pentru ultima oară, ca o apoteoză. E cea mai grea zi din viaţa mea". „Mă aşteptam de o lună la această decizie..." — a spus Dousset, managerul său. În '78 Merckx alergase doar de patru ori, în patru circuite obscure, clasîndu-se obscur, omul nu mai avea puterea de a se antrena, nici chef, era deprimat, decompensat — Eddy ştia că „totul e gata..." La sumbra disperare din acest „e gata" se adaugă lipsa unei apoteoze. Merckx părăseşte competiţia fără o victorie demnă de orgoliul lui sălbatic. Tocmai orgoliul care-i asigura forţa în triumfuri, îi transformă acum retragerea într-o criză morală, într-o depresiune dureroasă cît o mare înfrîngere.

„— Dar nu e cazul — vine şi spune Poulidor, întrebat „ce facem cu Eddy, cel căzut atît de brutal ?" — nu e cazul să se omoare. E pur şi simplu un moment prost, nimic mai mult, care va trece"... Logica lui Poulidor în judecarea lui Merckx are frumuseţea unui sprint final între doi mari campioni, o revanşă — în mintea mea de pouliderist fanatic — a Montréalului din '74, în Campionatul Mondial, unde Merckx a cîştigat „scurt". Poulidor venind pentru a mia oară al doilea. Poulidor a fost cel mai mare ciclist al lumii de pe locul doi. El a devenit prototipul învinsului glorios — şi nu doar din ghinion. El a găsit mereu om mai bun, în 25 de ani de ciclism. Iar în ultimii 12, „Merckx a fost cel mai bun ciclist din lume", zice Poulidor, azi. La „teroarea" victoriei cu orice chip, Poulidor a răspuns cu o „contrateroare", a onoarei de a veni al doilea, niciodată ridicol, totdeauna respectat. Riscînd ironii mortale la adresa lui, nu odată identificat de proşti şi bădărani ai sportului cu mediocritatea, Poulidor, „n-a murit" din locul al doilea, a urcat cu fruntea sus pe podiumul celor mai grele curse, trăgînd liniştit pe două roţi pînă la 40 de ani, ca un fenomen de împlinire, ca un patriarh de înţelepciune sportivă. El n-a revoluţionat ciclismul dar poate că a adus o infimă contribuţie la o logică mai umană a ambiţiei şi a vanităţii în sport : „N-am avut niciodată prilejul să mă supăr la ideea că s-ar putea să nu fiu cel mai bun. Faptul de a mă clasa al doilea, sau al treilea, chiar al patrulea, nu m-a afectat niciodată profund, chiar dacă am fost fericit, uneori, sosind primul. Am iubit competiţia ca un divertisment, aproape ca pe un joc"... În această divină seninătate — plătită şi ea probabil cu oftaturi grele, aşa cum şi ideea vieţii ca un şir infinit de victorii turbate nu rămîne nepedepsită — în această supremă liniştе e baza morală de pe care Poulidor îi poate spune lui Merckx, fără de orgoliu întunecat sau revanşard, în cel mai greu moment al sprintului final : „Curaj Eddy, e un moment greu care va trece." E mica victorie a lui Poulidor, fără de importanţă, desigur, în palmares.

RADU COSAŞU ■

Reportaj pe glob

Orele Londrei

În fiecare seară cînd Big Benul marca prelung şi imperturbabil trecerea timpului, priveam pe fereastră crenelurile şi turnurile din piatră de Caen, adusă aici cu 900 de ani în urmă din Normandia.

Hotelul în care am locuit la Londra se numea, deloc întîmplător, „Tower" şi era flancat de Tower Bridge şi de Towerul propriu zis adică de Turnul Londrei. Acest punct sud-estic al capitalei britanice este şi locul geometric al celei mai masive concentrări turistice, acum cînd se celebrează aniversarea a nouă veacuri de la ridicarea turnului... 3 milioane de insulari, dar mai ales continentali se perindă în „porţii" zilnice de aproximativ 20 000 pentru a vedea cu ochii lor ce cunosc pe dinafară din poze. Turnul Londrei, a cărui construcţie a început în 1078 după proiectele episcopului Gundulf, celebru pe atunci pentru ingeniozitatea de a organiza fortificaţii, arată acum ca şi atunci : pare nou nout, zidurile sînt curate iar gazonul din împrejurimi are o frăgezime şi o densitate tipic britanică ca şi cel din Hyde Park sau din oricare din parcurile şi grădinile mai frecvente în Londra decît ai putea crede. În fiecare seară la 21,53 precis, gardianul-şef Leslie Varley, în uniformă de mare gală, se îndreaptă în fruntea escortei către turnul principal (de fapt „Turnul" Londrei este o fortăreaţă cu numeroase turnuri) şi în faţa uşii masive de lemn se desfăşoară, invariabil, aceeaşi ceremonie :

— Cine e ?
— Am adus cheile.
— Care chei ?
— Cheile reginei !

Faptul că scena aceasta se repetă zilnic, absolut la aceeaşi oră şi într-o configuraţie scenografică neschimbată poate oferi o idee asupra incredibilei tării a tradiţiei insulare. Cu un public mult mai larg se desfăşoară un alt gen de ceremonie, la fel de strictă, spectaculoasă şi mereu aceeaşi din punctul de vedere al locului, mişcărilor personajelor şi costumaţiei : schimbarea gărzii la Buckingham Palace.

O nostalgie de tip riguros, dar cu aceleaşi inflexiuni istorice, am întîlnit-o pe coridoarele parlamentului. Am intrat în masiva clădire, adîncă şi răcoroasă ca un muzeu, fără aparatura de filmare pentru că luminile puternice sînt interzise aici din motivul simplu că alterează frescele şi tapiseriile şi, în plus, creează o atmosferă de constrîngere tehnică, într-un spaţiu în care venerabili cu peruci albe şi lungi togi negre alunecă lent pe marmura sălilor...

La lumina zilei, în City spre exemplu, inima financiară a Londrei, ai o senzaţie asemănătoare. Melonul, haina neagră şi umbrela ţinută sec sub braţ sînt auxiliarele absolut necesare ale unei mase de funcţionari care par să fi preluat garderoba bunicilor. Este evident o impresie. Una cu totul contrară o ai în King's Road unde tinerii umblă în blugi, fetele în rochii largi înflorate, se aud zumzete de chitară şi melodii de-abia răsărite în ultimul top de folk sau pop...

Londra este exact ca oamenii ei (cînd şapte milioane, cînd opt, dar nu această diferenţă oferă dimensiunea metropolei...). O mixtură perfect armonioasă de istorie conservată tenace şi modernitate de o clară funcţionalitate. Un oraş imens cu clădiri celebre în întreaga lume, cu altele minuscule şi superbe, mai puţin ştiute, cu buildinguri ametitoare şi catedrale seculare. Un oraş vechi care şi-a conservat cu ambiţie casele pitice de lemn, cu ferestre în vitralii şi scări hodorogite (case care au scăpat de incendiul de la 1666) şi, în acelaşi timp, un oraş nou cu zone întregi ultra-moderne în gustul arhitecturii ambiţioase a Brasiliei.

Printre toate şerpuieşte Tamisa mai curată acum ca în urmă cu zece sau cincisprezece ani. Aici s-ar părea că este unul din punctele forte ale satisfacţiei, şi ea calmă, a municipalităţii : lupta împotriva poluării a început să dea rezultate palpabile. Tamisa a fost curăţată, peştii au reapărut în matca lor seculară, faţa adevărată a clădirilor răzbate de sub jeturile puternice de detergenţi, eşapamentele maşinilor sînt vînate cu o acerbă ambiţie de poliţia rutieră care nu gustă echivocurile cînd automobilele scot cu un centimetru cub de fum mai mult decît minimul necesar.

Printre maşinile de ultimul tip şi trăsurile de primul tip, printre coloanele arhitecturii victoriene, goticul îndulcit şi sticla mov a clădirilor pe rulmenţi, printre marile magazine normale şi minusculele magazine, pentru milionari, printre autobuzele roşii, cu etaj, şi spaţioasele taxiuri negre, londonezul obişnuit îşi desfăşoară viaţa cu o veselie prudentă, cu un accentuat spirit de economie fiind mai puţin „britanic" decît îl bănuiesc străinii şi mai puţin expansiv decît te-ai aştepta după ce îl cunoşti.

Pînă la urmă orele Londrei, adică peisajele ei umane sînt, ca şi Tamisa cu fluxul şi refluxul ei, marcate de cicluri fixe. Dimineaţa milioanele de locuitori pleacă din anumite locuri pentru a ajunge în cu totul altele. O invazie de o jumătate de oră aglomerează brusc trotuarele. Toţi se grăbesc cu o tăcută seriozitate spre întreprinderi. După amiază, acelaşi lucru dar în direcţie inversă. Între timp străzile sînt ale copiilor şi turiştilor... Şi nu străzile în primul rînd, ci parcurile, fragede şi interminabile, şi pieţele ca Trafalgar Square unde sute şi sute de îndrăgostiţi de Londra se lasă năpăditi de stolurile imense de porumbei hrăniţi în doze exagerate ca şi cei din San Marco ceva mai la sud...

De-a lungul periplului meu londonez şi dincolo de graniţele capitalei am avut prilejul să stau de vorbă cu oameni în vîrstă şi tineri, cu factori politici, cu funcţionari obişnuiţi, să parcurg, adică, un evantai foarte larg de preocupări. Generaţiile şi profesiile se confundă pe o porţiune largă : seriozitate, dorinţă de perfecţionare, ambiţie dar şi permeabilitate la ideile altora. O anume deschidere către experienţe interesante, către optica altora, o dorinţă foarte vizibilă de a cunoaşte mai mult, de a înţelege mai bine.

La Somerset House, primul sediu al Academiei Britanice, vestit centru al unor mari galerii, tocmai se organiza o expoziţie de pictură românească. Brâncuşi se fixa cu pedanterie pe socluri optime, Grigorescu sau Luchian sau Ţuculescu îşi primeau lumina din unghiuri îndelung căutate. Domnul Tim Scott, organizatorul expoziţiei, mi-a vorbit aproape o oră despre pictura românească, profund şi emoţionant, ca şi J. Stanley, cel care pregătea în alt punct al Londrei, la „National Library" o altă expoziţie — de carte.

Dealtfel în perioada cît m-am aflat la Londra cuvîntul România se repeta des. Era firesc. Capitala se pregătea, încă de la sfîrşitul lunii mai, să primească prestigioşii reprezentanţi ai României : preşedintele Nicolae Ceauşescu şi tovarăşa Elena Ceauşescu.

Din suita bogată a declaraţiilor unor proeminente personalităţi ale vieţii politice şi economice britanice care s-au referit la acest moment crucial în evoluţia relaţiilor româno-britanice iată cîteva :

Lordul Goronwy Roberts de Caernarvon şi Ogwen, ministru de stat la Foreign Office : „Apropiata vizită a preşedintelui României în Marea Britanie are o importanţă fundamentală. Eminentul om de stat român va deschide o etapă nouă în colaborarea noastră tradiţională, fertilizînd direcţii noi, salutare, pentru ansamblul schimburilor reciproce".

Edmond Dell, ministrul comerţului : „Am fost în martie la Bucureşti, în fruntea unei delegaţii comerciale, şi am avut onoarea să fiu primit de preşedintele Nicolae Ceauşescu. În curînd domnia sa va inaugura la Londra un dialog care va avea, fără îndoială, rezultate benefice pentru relaţiile bilaterale dintre Marea Britanie şi România, amîndouă ţări avînd un amplu potenţial pentru dinamizarea legăturilor economice".

Peter Vaneck, lordul primar al Londrei : „Capitala britanică aşteaptă cu nerăbdare şi profund interes vizita preşedintelui Nicolae Ceauşescu şi a doamnei Elena Ceauşescu. Ne-am pregătit să-i primim cum se cuvine pe prestigioşii reprezentanţi ai României care vor deschide, cu acest prilej, o nouă etapă în istoria atît de bogată a relaţiilor româno-britanice".

Emoţia aşteptării unui mare eveniment am întîlnit-o în marii instituţii politice şi economice. Am întîlnit-o şi acolo unde se pregătea complicatul mecanism tehnic al transmisiilor pentru milioane de oameni ale imaginilor soliei româneşti pe pămîntul englez. Companiile de televiziune îşi definitivau programele, se stabileau — în cele mai mici detalii — amplasamentele camerelor de luat vederi, în sfîrşit se pregăteau cu minuţie şi interes, cu febrilitate şi seriozitate, clipele în care istoria contemporană a relaţiilor dintre două popoare urma să fie înregistrată pe magnetoscop.

Într-o seară tîrzie, la fel ca întotdeauna, cînd Big Benul îşi bătea măsura, un coleg de la televiziunea britanică ştiind că a doua zi mă reîntorc în patrie, mi-a dat un telefon cerîndu-şi scuze că a uitat să-mi dea un amănunt esenţial : la expoziţia de carte va exista o bandă sonoră permanentă. Se va difuza Enescu.

RADU BUDEANU

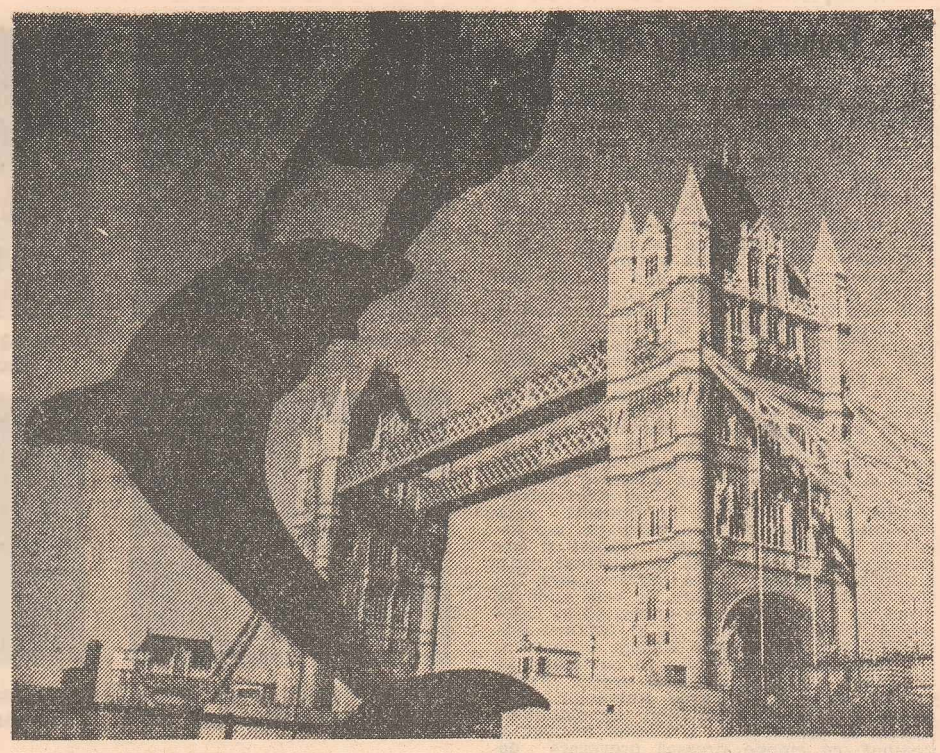

Fotografie de ALEXANDRU ŞUTEU

John Wain — Noul soare

Noul soare se înalţă în măreţia anului,
peste perspectiva acoperişurilor scunde.

Dezvăluie asprimea pielii de iarnă
şi aspectul decrepit al îmbrăcămintei de iarnă.

Trage, cu un deget arătător ţeapăn,
o linie sub drumurile vechi pe care am mers.

Finis ! vechile drumuri sînt anacronice,
vechea piele, vechile haine.

Acelaşi soare, ca o cometă severă,
se înalţă peste vechile dezamăgiri.

Dar cum să accepţi faptul ? Asta-i problema.
Cum să induri chinul reînnoirii ?

Această jupuire a vechilor necazuri
ne face să ţipăm zbuciumaţi.

Cînd soarele prezice moartea unui vechi necaz,
inima se simte profetic orfană :

o biată orfană smiorcăită, iar soarele
e tutorele ei cu inimă de piatră.

Zeilor, ajutaţi-ne să îndurăm soarele nou !
Inimile noastre ferme să se roage să ajungă orfane !

În românește de AUREL COVACI

ACEEAŞI PLANETĂ, ACEEAŞI ORĂ !

● Liz Taylor pe tractor

Starul cel mai scump al lumii s-a transformat în „ţărancă" (ne anunţă Paris Match), datorită mariajului recent cu John Warner, fost secretar de stat al marinei şi, poate, viitor guvernator al statului Virginia. În aşteptarea mai binelui, Cleopatra a devenit Perrette. Şi Liz, care niciodată n-a ştiut să conducă nici chiar propriul Rolls, s-a aşezat la volanul tractorului de familie pentru a cultiva mai bine cele 900 ha. Agricultura mondială s-a îmbogăţit cu o „stea". Asta deodată cu ştirea că

● 460 000 femei şomează

Creşterea numărului femeilor aflate în căutarea unui loc de muncă şi diminuarea şanselor absolvenţilor de a găsi de lucru sînt principalele tendinţe care au caracterizat piaţa forţei de muncă din Japonia în luna aprilie. După cum se arată într-un raport dat publicităţii la Tokio de Biroul primului ministru, numărul femeilor şomere s-a ridicat la 460 000, fiind cu 31,4 la sută superior celui din aprilie anul trecut. Zeci de mii de absolvenţi ai diferitelor şcoli care, de obicei, îşi începeau în luna aprilie activitatea profesională, anul acesta nu au putut găsi un prim loc de muncă — relevă raportul.

Bine că-i e bine pe tractor prea fermecătoarei Liz.

● Lumea bună se amuză să imite

Un fost teatru parizian transformat în „dancing" a devenit sediul la modă al nopţilor ultimei perioade. Toată lumea aleargă acolo — zice presa. Dar despre ce lume este vorba ? Lumea bună ce-şi etalează extravaganţele vestimentare. Aici se şi joacă teatru de patru ori pe săptămînă. Ceea ce deosebeşte acest teatru de celelalte este faptul că „actorii" nu sînt retribuiţi, ci ei trebuie să plătească 50 de franci pentru a se produce. Merge toată lumea la dancing ?! Dar parcă nu chiar toată lumea, devreme ce aflăm că s-au înregistrat

● În martie, 869 falimente

În primele trei luni ale anului în curs, în R.F. Germania au fost înregistrate 2 398 falimente ale unor firme industriale şi comerciale. Potrivit datelor publicate la Wiesbaden de Oficiul vest-german de statistică, numai în luna martie a.c. numărul falimentelor a fost de 869. În 1977 s-a înregistrat un adevărat record în acest domeniu, 9 562 de întreprinderi devenind insolvabile — cu 200 mai multe decît în anul precedent. În primele şase luni ale anului trecut, prin închiderea firmelor falimentare, şi-au pierdut locurile de muncă 350 000 de angajaţi. Chiar toată lumea ?

● Dans de noapte

Ei nu se afişează dar nici nu se ascund. Au fost văzuţi împreună la Paris, Londra, Monte Carlo. El este Stavros Niarchos, 69 de ani, unul dintre oamenii cei mai bogaţi ai lumii. Ea este prinţesa Feryal a Iordaniei. Feryal îşi împarte viaţa între Londra, unde are o casă, Paris, unde a cumpărat un teren, şi Amman, unde palatul său este o capodoperă de rafinament. După ce a asistat la inaugurarea cazinoului Trouville, cuplul a dansat la New Timmy, pînă la ora două dimineaţa. Prinţesa Feryal purta smaralde şi diamante asortate cu ochii şi rochia sa de tafta verde.

Sigur, asta nu scuteşte cu nimic situaţia inflaţiei căci

● Familiile de francezi au datorii de 292 miliarde franci

Inflaţia a dus la creşterea datoriilor tuturor familiilor de francezi, scrie cotidianul „Le Soir". Datoriile acestora, care se ridicau în 1955 la 6 miliarde franci francezi, au atins în 1975 292 miliarde franci, adică o creştere de aproape 50 de ori. O familie franceză din trei, o persoană adultă din şase, şase industriaşi din zece, cinci agricultori şi cadre mijlocii din zece, patru funcţionari din zece, trei muncitori din zece au datorii. Nouă francezi din zece consideră că fără credite, confortul şi nivelul lor de trai ar fi inferior.

Bine măcar că au dansat pînă tîrziu Niarchos şi Feryal.

I. ŢAU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Cronica (308, 309)

Pentru membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista **Flacăra**, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, noaptea de 3 spre 4 iunie a fost într-adevăr o „noapte de vară cu tineretul bucureștean" atît prin durata manifestării — peste 9 ore ! — cît și prin comunicarea pe care a realizat-o prin cîntec și poezie cu publicul din Capitală. Această senzațională întîmplare literar-artistică — de fapt, două întîmplări literar-artistice reunite — a fost una din cele mai reușite din istoria cenaclului comparabilă cu cele susținute la Timișoara. Deși programată în timpul transmiterii la televizor a două meciuri din Campionatul mondial de fotbal, 7 000 de entuziaști (sală arhiplină) au ținut să fie prezenți la Palatul sporturilor și culturii — Sala Polivalentă — unde la orele 20 exact, membrii cenaclului și-au făcut apariția în fața propriilor lor suporteri. Este o dovadă a iubirii de care se bucură la noi poezia și muzica tînără, poezia și muzica de bună calitate, capabile să adreseze generației tinere, și nu numai ei, întrebări tulburătoare și nu să ofere răspunsuri gata elaborate, ci s-o invite la meditație, s-o îndemne să găsească soluții originale și îndrăznețe pentru a fi aptă să înțeleagă, prin propriile ei puteri, lumea contemporană într-o continuă transformare. În sala unde în urmă cu exact doi ani s-a desfășurat Congresul Educației Politice și al Culturii Socialiste și unde tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., în cuvîntarea sa de atunci a lansat inițiativa creării Festivalului național „Cîntarea României", Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, laureat al primei ediții a acestui festival, a susținut, cu emoție firească provocată de prezența sa tocmai acolo, un spectacol de anvergură, expresie a încrederii tineretului de la noi într-o artă angajată, revoluționară. Arta promovată de cenaclu este o concretizare pe măsura puterilor și investiturii pe care o are, a indicațiilor partidului, a secretarului său general.

Ca la fiecare întîmplare literar-artistică, coordonatele de bază, caracteristice ale acestui cenaclu — și numai lui — au fost respectate. Ca întotdeauna s-a creat o ambianță propice pentru ca fiecare interpret, potrivit înzestrării sale și formei în care se afla în acel moment, să se manifeste cît mai reprezentativ pentru sine însuși și pentru ansamblul din care face parte. Și de această dată desfășurarea spectacolului s-a realizat după un program elastic, în funcție de starea de spirit a spectatorilor, chemați insistent să participe la crearea momentelor artistice și contribuind substantial la acest lucru. Dușmani neîmpăcați ai monotoniei și uniformizării, membrii cenaclului au interpretat rînd pe rînd piese patriotice și de dragoste, politice și de meditație asupra condiției umane, protestatare sau pline de înțelegere față de cursul vieții, au realizat clipe de bună dispoziție sau pline de gravitate, au cîntat, recitat, dansat, au făcut pantomimă sau au parodiat, făurind întîmplărilor literar-artistice din noaptea de 3 spre 4 iunie o țesătură complexă și strălucitoare prin fantezie și talent. Imposibil de repetat altădată în aceeași structură, ele pot fi totuși admirate oricînd, așa cum s-au închegat în acele ceasuri unice ale tuturor celor din sală, deoarece Televiziunea română a avut inspirația să le înregistreze pe peliculă și să le păstreze astfel pentru posteritate ca un document al stării artistice în care se aflau într-o noapte a sfîrșitului de secol XX tinerii din România. Cenaclul Flacăra s-a prezentat în fața unuia din cel mai avizat și mai exigent public al său într-o componență inedită, în care, alături de veterani ai cenaclului, ca Mircea Vintilă, Sorin Minghiat, Florian Pittiș, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, s-au aflat noi interpreți care și-au cîștigat repede adeziunea celor de față.

Mai întîi, membrii cenaclului prezenți pe scenă au interpretat cîte o piesă ca un fel de carte de vizită a lor. Mircea Vintilă a deschis seara cu **Pămîntul deocamdată.** Grupul **Opinia** din Iași (Ionel Hamza — chitară bas, Cornel Giurcănaș — vioară, Dinu Ștefan — chitară, Valentin Nemici — chitară, Marian Uță — percuție) s-a impus imediat cu cîntecul **Ori eu, ori tu, ori el, ori noi,** un cîntec care va face cu siguranță carieră, dacă nu cumva deja a și făcut-o. Mai tîrziu, în altă parte a programului, **Opinia** a confirmat buna impresie interpretînd piesele **Noi nu (Nicolae Labiș), Fapt divers, Întrebări pentru lumea occidentală.** O pledoarie înflăcărată în apărarea valorilor autentice ale muzicii tinere a susținut conducătorul cenaclului, indignat pe bună dreptate, ca dealtfel toți iubitorii muzicii tinere de la noi, de tratamentul rușinos aplicat lui Dan Andrei Aldea — „cea mai înzestrată natură muzicală a cîntăreților tineri de la noi" — într-un colț al revistei Săptămîna de Petre Magdin. Dan Andrei Aldea a demonstrat înaltele sale calități componistice și interpretative într-unul din succesele sale : **Om bun** pentru ca mai tîrziu să-și dezvăluie harul și în piesele **Lumină lină, Brad bătrîn, Cîntecul bufonului, Situația în artă, Din nou acasă.** Laurențiu Mărgineanu din Rîmnicu Vîlcea, posesor al unei voci remarcabile, a încîntat publicul cu **Femeia boabelor de rouă** (Felix Sima), Nicolae Moranciu și Adrian Duțu (Oradea) au culeș aplauze cu **Sens, Formația Borozda** din Miercurea Ciuc (Györfi Erszébet, Szabo Györgyi, Bodor Imre, Simó József, Páva István) a însuflețit asistența cu un program de cîntece ritmate și interpretate cu îndrăzire în limba lor maternă, limba maghiară. E de admirat la acești tineri efortul lor de a redescoperi instrumente tradiționale de pe meleagurile Transilvaniei. Actul lor poate va fi urmat și de alți colegi de altă naționalitate care se vor îndrepta mai mult spre izvoarele geniului popular al colectivității din care fac parte. Grupul **Cetatea din Satu Mare** a repurtat un mare succes cu **Limba noastră** (versuri de Alexe Mateevici), un omagiu adus limbii române. Talentatul folkist care este Victor Socaciu a cîștigat pe cei prezenți cu **Dona, dona.** Maria Naghi, interpreta cu un glas de o asprime fermecătoare, ajutată de Arpad Domokoș la chitară s-a prezentat în fața spectatorilor și a camerelor de televiziune cu **Fericire de împrumut.** Valeriu Penișoară a emoționat cu **Copiii de țărani,** pentru ca mai tîrziu să-și consolideze succesul cu **Da, mai avem și Cuvîntul lui Ion Roată către Divan.** Grottendorfer Folker, tînăr german din Alba, elev la Liceul industrial din Cugir, s-a remarcat cu **Cîntecul străinătății,** Monica Chifor, o adevărată speranță a muzicii tinere, cu **Pur și simplu,** iar cuplul Valeriu Sterian și Evandro Rossetti cu **Cîntec de oameni și Cozma Răcoare.** În finalul acestei prime părți a programului, Adrian Păunescu și-a recitat propriul său poem, **Lumină ! Luptă ! Libertate ! : „Fii ai luminii dinadins / Pentru lumină ne vom bate / Sînt trei idei de neînvins : Lumină ! Luptă ! Libertate !"** Din această desfășurare de forțe necesare purtării „bătăliei" care avea să se dea în orele următoare, s-a desprins cu claritate că unii dintre noi veniții în cenaclu au toate șansele să se impună ca personalități ale muzicii tinere de la noi. S-a mai înțeles că statornică gîndului de a împrospăta forțele sale artistice, conducerea cenaclului a descoperit talente autentice pe întreg cuprinsul țării și promite că le va valorifica așa cum se cuvine. Chiar dacă programarea unui membru mai nou între doi dintre cei cu stagiu în cenaclu nu a însemnat deja și omogenizarea întregului ansamblu, sînt semne că acest lucru nu va întîrzia să se producă și nou veniții se vor ridica la cotele atinse de interpreții consacrați. Tinerii care au apărut în cenaclu vor servi fără îndoială drept catalizatori pentru ceilalți, vor intriga și îi vor pune pe gînduri, impulsionîndu-i în creația lor.

Ceea ce a urmat în continuarea spectacolului a meritat caracterizarea de „festival", acordată „nopții cu tineretul bucureștean". Toți cei de față n-au regretat că au pierdut vizionarea pe micul ecran a 6 goluri din partidele Brazilia—Suedia și Peru—Scoția. Grupul „Song" — „cel mai înzestrat grup vocal tînăr de la noi" — condus de Ioan Luchian Mihalea, a fost strălucitor în toate piesele executate : **Florile dalbe, Te iubim din suflet, dulce Românie, Șapte văi și-o valeadîncă, Iac-așa,** ca și în cîntecele populare din Brazilia, Chile, Mexic, S.U.A., U.R.S.S. Nu din condescendență s-au aflat pe scenă Ion Chiriac (16 ani) și Gelu Chiriac (13 ani) din satul Ghermănești-Vaslui. Ei au cîntat admirabil, cu inocența vîrstei lor, despre începuturile limbii române : **Torna, torna, fratre, Vasile Șeicaru,** din Galați, a fost impresionant în **Cîntecul Dunării, Vara la țară** (versuri G. Topîrceanu), **Condiția cîntărețului revoluționar : „Nu-ți poate pune nimeni cătușe peste tîmple / Și chiar de ți le-ar pune ți s-ar preface-n lauri, / Ai fost adus pe lume, să scoți din mizgă-aur, / Fii fericit de drama ce stă să ți se-ntîmple. // Nu fi căutătorul căldurii liniștite, / Ci fii poetul muncii, și-al cinstei, și-al dreptății, / Nu chirlaș cu ora în inima cetății, / Nu bardul mizerabil la mese de elite. / / Ridică-te, poete, și nu le mai da pace, / Dezbracă-i de convenții și-mbracă-i în cuvinte, / Cu interjecții tună-l pe-acela care minte, / Și adu muzicala istorie încoace. / / Poet ireversibil al clasei care face, / Țeavă de crin în care cîntă spre cer morminte."** Actorul de mare înzestrare și popularitate care este Virgil Ogășanu a recitat trei poezii de Marin Sorescu : **Craiova văzută din car, Jucăriile și Atavism : „După ce a văzut totul — ploi, războaie, / Soare, cîrtițe, evenimente, / Repetate mereu aidoma, / Omenirea nu cred că mai dorește serios / Să mai vadă ceva, / Totuși uite-o lipită de ferestre / În ochi cu un gol."** Excelentul actor a mărturisit însă mai întîi uluirea pe care i-a provocat-o o asistență atît de numeroasă, incomparabil mai numeroasă decît cea de la primele ședințe ale cenaclului unde participau cam 300 de persoane. Deși mai dificil de receptat, totuși avînd cu siguranță ceva de spus, Nicu Vladimir, acompaniat de Marius Nichiteanu la „lăută cu tolceriu", a cîntat **Colind și Cîntecul neterminat pentru mic om gri pe fond roz.** Excepțional a fost recitalul lui Nicu Alifantis (**Lumea e cum sîntem noi, Cîntec de noapte** — Lucian Blaga, **Decembrie** — George Bacovia, **Balada iubirilor trecute** — George Țărnea, **Cîntec cu morală, Țara de unde vin călătorii**). Revenit în cenaclu după o îndelungată absență și întîmpinat aici cu toată căldura, așa cum merită „un cîntăreț în plină maturitate de care trebuie să ne bucurăm că este printre noi", Nicu Alifantis a dezvăluit ce înseamnă excursia spre profunzimi în arta tînără. În cadrul recitalului lor, Maria Naghi și Arpad Domokos au interpretat cu aplomb și siguranță cîntecul popular **Moțu și moața, Afară trece moartea** — Octavian Goga, **Cîntec de țară și Oltenii lui Tudor** și cîntece în limba maghiară, fiind aplaudați cu dragostea pe care o merită interpreții valoroși. Ca de obicei, actorul Mihail Stan s-a distins prin varietatea valențelor sale interpretative. În recitalul său de poezii, bogat și bine întocmit, în care și-au găsit locul pagini semnate de Constant Tonegaru (**Document**), Ioan Alexandru (**Patria**), Ștefan Aug. Doinaș (**Mistrețul cu colți de argint**), Marin Sorescu (**O seamă de textieri**), Eugen Jebeleanu (**Și totuși, arta**), Romulus Vulpescu (**Dispariția micului burghez**), Emil Botta (**Iberia**), Dumitru Popescu (**Pace !**) : „Bătrîn dragon / cu pielea spartă / de dinții timpului tociți, / hrănit cu aburul / nepămîntenelor dorinți / epavă veche-ntr-un fiord / cu coastele spălate / de fluviile vîntului de nord... / De mult nu-l mai împung / cu lancea / hoardele coborînd în chiot / și nechezat de cai, / de mult n-a mai plesnit / cu coada lui solzoasă, / armura grea a lui Ghirai. / Sînt morți și călăreții — viespi năpustindu-se în stup — și toți străjerii / care-azvîrleau în aer, / funia fumului de păr de lup. / Săgețile de foc / dîra și-au stins, / tăceri pe somnul lui / în veac / astrele-au nins. / Lăsați dragonul / să putrezească în tihna grea de piatră / nu-l asmuțiți, / nu vreau să știu cum latră. / Nu-l ridicați / cu coarne boante / să ajungă cerul, / să prindă în ghiare mingia infernului / și s-o izbească în scutul lumii / ca să-i străpungă fierul."** Adrian Ivanițchi a dat întreaga măsură a talentului său — o măsură destul de mare dealtfel — interpretînd **Amiaza și Arsura** (versuri de Adrian Popescu) : „Trupul meu întreg este lumînare / După ce se va fi scurs toată în țărînă / Și flacăra se va topi în albastru / Veți mai simți o arsură pe mînă." Cu aplauze a fost însoțit recitalul lui Victor Socaciu — **Oltul, Un punct de vedere, Subt scutul amurgului** (Lucian Blaga) : „Umbre-aruncă ochii lumii / peste tine, peste mine, / peste fiecare ceas al tău / și pe drumurile toate. / Să te apere un zeu, / numai ei dacă mai poate. / El și eu, el și eu / Vino să te-ascund iubito, / în amurgul meu." După ce a stîrnit hohotele de rîs ale întregii asistențe citind din cărticica **Risete fără catalog,** Florian Pittiș, într-o vervă nedomolită, cu toate că erau primele ceasuri ale dimineții, a recitat **Ultima scrisoare** (Mihai Beniuc), **Moartea pămîntului** (Nicolae Dan Oprina), **Testament, Cică niște cronicari** (Urmuz), **Prometeu** (Goethe), **Sînt tînăr, Doamnă** (Mircea Dinescu) ; ultimul, un imn închinat tinereții veșnic biruitoare : „Sînt tînăr, Doamnă, vinul mă știe pe de rost / și ochiul sclav îmi cară fecioarele prin sînge, / cum aș putea întoarce copilul care-am fost / cînd carnea-mi înflorește și doar ultarea plînge. / / Sînt tînăr, Doamnă, lucruri am așezat destul / ca să pricep căderea din somn spre echilibru, / dar bulgări de lumină dacă-aș mînca sătul / nu m-as înca e încă în pielea mea de tigru. / / Sînt tînăr, Doamnă, tînăr cu spatele frumos / și vreau drept hrană lapte din sfîrcuri de cometă, / să-mi crească ceru-n suflet și stelele în os / și să dezmint zăpada pierdut în piruetă. / / Sînt tînăr, Doamnă, încă aripile mă țin / chiar de ating pămîntul pe-aproape cu genunchii, / această putrezire mă-mbată ca un vin / căci simt curgînd printr-însa bunicile și unchii. / / Sînt tînăr, Doamnă, tînăr de-aceea nu te cred, / oricît mi-ai spune, timpul nu își ascute ghiara / deși arcașii cetii spre mine își reped / săgețile vestirii, sînt tînăr. Bună seara !"** Tot acest minunat actor a făcut trecerea, cu **Lordul John,** spre sclipitorul, minunatul recital al lui Mircea Vintilă : **Constantin și Veronica, Hanul lui Manuc, Mielul, Foaie verde, fard de claun, Proverbe, Făt-Frumos, Bade Ioane.** Recitalul comun al lui Evandro Rossetti și Valeriu Sterian i-a confruntat pe spectatori cu doi artiști de frunte ai cenaclului. **Nopți, Vadovia, Educație prin cîntec, Cumbaya, Cîntec pentru România, Amintire cu halduci, Cozma Răcoare** au răsunat impecabil în interpretarea lor. Util și discret, pe tot parcursul spectacolului, flautistul Sorin Minghiat.

Întîmplările literar-artistice din noaptea de 3 spre 4 iunie au făcut să crească prestigiul poeziei și muzicii tinere de la noi, demonstrînd că arta tînără este capabilă să emoționeze nu prin articifii exterioare ci prin mesajul pe care îl propune lumii contemporane. Fără a ne declara mulțumiți de modul cum au fost realizate toate secvențele acestui grandios spectacol — e și firesc să fie așa — fără a crede că toți membrii propuși au șanse reale de a se menține în atenția marelui public, credem că e vorba de o nouă vîrstă a cîntecului tînăr de la noi, care a căpătat tot mai multă gravitate, profesionalism și deci forță de a se impune și mai adînc în conștiința ascultătorilor. Astăzi, cînd muzica tînără e o realitate pe care nimeni nu o poate nega, cu o contribuție însemnată la educarea artistică și patriotică a tinerei generații, se cuvine o și mai mare atenție față de destinul ei, pentru ca să nu se vestejească precum o floare neîngrijită. Și le revine în primul rînd interpreților sarcina de a descoperi în ei înșiși, în realitatea din jur, noi zone pe care să le scruteze și să comunice celorlalți descoperirile prin intermediul actului artistic. Conștienți că fenomenul artistic pe care îl reprezintă este o consecință firească a cadrului minunat creat de conducerea partidului și statului nostru promovării talentelor autentice, membrii cenaclului Flacăra, împreună cu cei șapte mii de spectatori prezenți, au intonat **Trăiască România !**, un omagiu adus de inimile lor tinere spiritului liber și cutezător care se manifestă în România de azi, cîrmaciului destinului național, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate, / Pentru lumina țării și pentru libertate, / Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus, / Decît slujirea țării nimic nu-i mai presus. / Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea, / Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da, / Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia. / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască libertatea ! Trăiască România ! / Trăiască-n fericire și liniște poporul ! / Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !" Direct, dintr-o nevoie lăuntrică, dintr-un impuls recunoscător, miile de tineri din Sala Polivalentă au izbucnit dimineața, la orele 5 și 15, oră la care s-a încheiat manifestarea cenaclului, într-un cor uriaș, intonînd un cîntec pur ca și zorii ce se revărsau asupra pămîntului românesc :

Trăiască Ceaușescu,
Partidul și Poporul !
Trăiască România !
Trăiască Tricolorul !

GEORGE ARION
Fotografii de AUREL MIHAILOPOL

O certitudine a cenaclului : Vali Sterian

O natură muzicală de excepție Dan Andrei Aldea

Valeriu Penișoară în drumul său spre inimile spectatorilor

Un interpret strălucitor : Mircea Vintilă

Evandro Rossetti cîntă pentru România, „care e și țara lui"

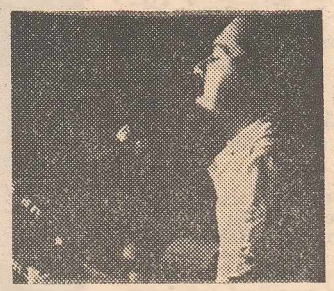

Adrian Ivanițchi mereu la cotele maxime ale talentului său

Din nou în cenaclu Nicu Alifantis, o valoare a muzicii tinere

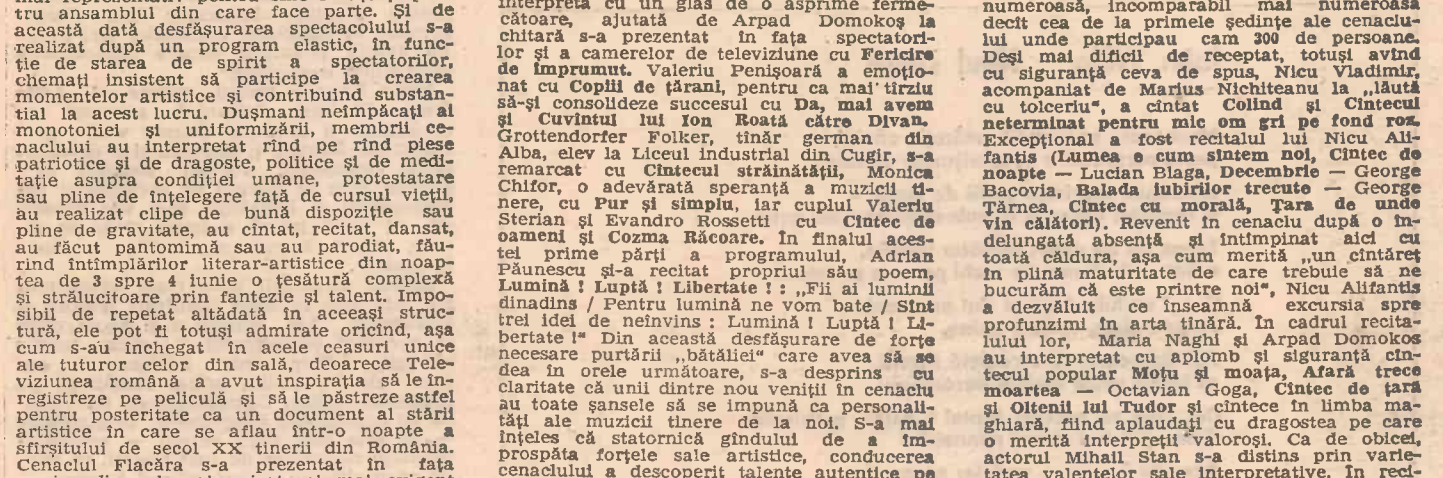

7 000 de suporteri ai muzicii tinere în Sala Polivalentă

Harul de a spune versuri : Virgil Ogășanu

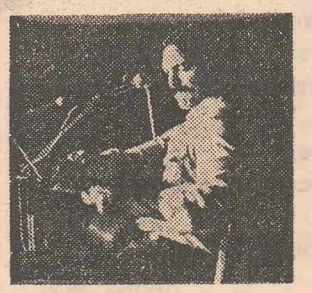

Victor Socaciu sau forța cintecului tînăr

Un actor de mare virtuozitate : Florian Pittiș

Formația Borozda la rădăcinile dintotdeauna ale cintecului : geniul popular

Frații Chiriac din Ghermănești — Vaslui

Spionaj și electronică

Amănuntele devenite publice, referitoare la spionajul electronic conduc în mod direct la întrebarea : ce ne rezervă viitorul în acest domeniu ? Greu de făcut o prognoză valabilă pe termen lung ! Să ne mulțumim deci numai cu cîteva din datele deja cunoscute în legătură cu eforturile ce se fac de a perfecționa aceste mijloace redutabile. Iată-le :

Încă în urmă cu cîțiva ani, au ajuns în stadiu de experimentare operațională instalații gigantice aidoma observatoarelor astronomice, capabile să detecteze cu antenele lor pînă și cele mai slabe prezențe ale particolelor de materie numite neutrino, existente în concentrări mari în componența materialelor fisionabile. Pentru a fi ferite de distrugere aceste instalații sînt îngropate la o adîncime de 200 metri în pămînt și utilizate de acolo pentru a identifica prin masa planetei noastre depozitele de armament nuclear aflate la antipozi.

Preocuparea de căpetenie a marilor servicii de informații din zilele noastre este însă aceea de a pune la punct tehnici și mijloace care să permită guvernelor și armatelor pe care le servesc să se sustragă măcar cîteva ore supravegherii adversarului. Acestui scop îi este dedicată activitatea multor centre de cercetări precum și multe mijloace materiale și bănești. Un interval de cîteva ore nesupravegheate de adversar ar fi suficient luării și mai ales transmiterii către organele de execuție a unor hotărîri capitale pentru deznodămîntul unui eventual conflict.

Americanii, englezii și alte servicii de informații se preocupă cu asiduitate de descoperirea unui sistem de comunicații care să poată fi recepționat într-un singur punct de pe glob. Existența unui asemenea sistem ar face cu putință ca o anumită comandă electronică să poată parveni la distanță fără a putea fi interceptată de către adversar. Sistemul, care deși nu a fost încă pus la punct i s-a atribuit numele de „Delta", ar constitui o revoluție a mijloacelor de legătură folosite în spionaj. În fața unui asemenea sistem toate mijloacele gonio existente în prezent s-ar dovedi neputincioase. Savantul britanic Dirac, laureat al Premiului Nobel pentru fizică pe anul 1953, concepea sistemul „Delta" ca pe o linie telefonică fără fir purtată pe un fascicol laser, funcționînd pe direcție verticală între un corespondent aflat pe pămînt și un satelit artificial al pămîntului. Mesajul corespondentului de pe pămînt care s-ar comporta ca un radio-far, ar fi indetectabil cu mijloace gonio sau radar existente în prezent.

Marile centrale ale spionajului au fost deosebit de impresionate de un articol privitor la fenomenele telepatice, publicat în anul 1957 de către profesorul I.B. Rhin. Apreciind că parapsihologia și-ar putea găsi aplicație în domeniul muncii informative, mai exact în ce privește mijloacele de legătură, C.I.A. ca și alte servicii, a organizat o adevărată vînătoare pentru identificarea și angajarea unor specialiști în domeniul respectiv. Prima experiență a avut loc cu un **medium** (N.N. persoană cu însușiri telepatice naturale) îmbarcat pe submarinul „Nautilus" despre care s-a afirmat că ar fi reușit să intre în legătură cu un alt **medium** rămas la Washington. De atunci, lucrări pe această temă se desfășoară la laboratorul de cercetări psihice din Bedford, în colaborare cu faimosul Institut tehnologic din Massachusetts. Aceste lucrări au culminat recent printr-o nouă experiență care a avut drept scop realizarea legăturii telepatice între un ordinator plasat la bordul unui satelit și un **medium** aflat pe pămînt. Cu toate că această experiență n-a reprezentat, se pare, un succes cercetătorii rămîn optimiști.

Cele arătate mai sus sînt suficiente, credem, pentru a demonstra că spionajul modern reprezintă o treaptă superioară a spionajului total, practicat prin toate mijloacele, indiferent care ar fi acestea. Însănătoșirea climatului moral al planetei noastre, realizabilă pe calea instaurării orînduirii noi, mai dreaptă și eliberată de coșmarul războiului, este singurul remediu în măsură să lichideze stările de fapt care stimulează dezvoltarea spionajului electronic. Căci spionajul nu este o cauză ci un efect al stărilor de încordare existente astăzi în lume.

I. MOCANU

(Va urma)

Moartea boxerului

— I-o coc eu lui domnu' Covaliu ăsta, sînt gelos pe toată viața lui, minca-i-aș sufletul, îl prind eu undeva la înghesuială și atuncea să te ții !... Dacă nu ți-o place, să-mi spui cuțu, de mîna mea... mai ales că i-a ridicat pe ăia, cu care mai lucram și eu. Mai ciupeam colea niște foi. Nu uit că am scăpat ca prin urechile acului în noaptea cînd au dat vira la tripou. Nu-l iert nici de-al dracului...

— Ce ai mă cu omul ?, se arătă destul de surprinsă Mița Garoi, uitîndu-se cu ochii ei mincinoși la mutra ponosită a pîrpiriului de lîngă ea, ca și cînd ar fi privit un șoarece ieșit de sub bancă și care-și dădea aere grozăvindu-se. Mai bine te-ai feri de el, dacă-i mai deștept și mai puternic decît tine. Ce ai nevoie să-i ieși în față să-l provoci ? De la un timp te țîi să-l bîrfești, îți cauți beleaua cu luminarea.

— Te pomenești că-i șoptești ceva, scumpo, îi spuse Vlad deschizînd ochii fioroși, ducînd un deget amenințător sub gușulița ei nădușită, îngustîndu-și apoi pleoapele. Să nu te ții de prostii, păcătoaso, că ai de-a face cu mine !

— Nu l-am văzut, se dezvinovăți Mița, nu-l cunosc decît după afișe și l-am privit la meciuri cînd venea în turneu la Galați. Pe stradă nu l-aș recunoaște, dacă zici că-i și milițian.

— Și încă ce fel ! Dacă te apuci să torni ce ai auzit aici nu-ți va fi moale, și-i mai izbi un pumn între omoplați, ca să ții minte.

— Nu mai da, mă, n-ai grijă, mă, că nu te bag eu la apă, rise guturai Mița, săltîndu-și pieptul bogat, aruncînd o ultimă privire către blondul care o mînca din ochi. Ea ridică din umeri a neputință și-și urmă pîrpiriul.

— Știi ceva, îi mai șopti Vlad cînd se desprinseră din mulțimea ce părăsea arena, nimeni nu te-ar asculta dacă ai trăncăni pe undeva, fiindcă ești tot așa de deocheată ca și mine, figurezi... figurezi... la raftul lor, nu ține, scumpete mică, ai cazier !

— Încetează mă, te-am rugat să taci odată din gură că mi-ai făcut capul calendar, mai bine mi-ai da o friptură și o berică, mi s-a uscat sufletul.

Cei doi o luară încet către restaurantul „Marinarilor", unde de mai multă vreme obișnuiau să ia masa ori de cîte ori se aflau la Brăila. Cel puțin o dată pe săptămînă împușcau cîte un mic chefuleț — amîndorura le plăcea traiul fără griji și petrecerea cu lăutari — și-l încheiau cînd se dădea „stingerea", cînd debarasoarele ridicau scaunele pe mese și invitau clienții să părăsească localul.

De fiecare dată, chelnerii se amuzau văzînd cu ochii lor cum pîrpiriul era tras pe sfoară de Mița Garoi. Prietena lui abia aștepta să fie invitată la dans, ca atunci cînd se fițiia pe ring să promită amatorilor de aventuri întîlniri pentru orele și zilele cînd Vlad era ocupat...

De la un timp însă îi promite din ce în ce mai stăruitor că o va lua de nevastă și vor fi împreună mereu, că or să se mute undeva, în afara celor două orașe, să-și piardă într-un fel urma, iar acolo el se va apuca de treabă, după ce, bineînțeles, achită niște polițe. Pe deasupra, a hotărît să-și găsească o cameră cu chirie convenabilă la Constanța, în vara aceea să profite de aglomerația litoralului — o adevărată binefacere pentru tipi de genul lor.

Cum intrară pe ușa restaurantului, taraful aflat într-un colț pe podium atacă un cîntec de lume, dirijorul îi făcu cu ochiul bișnițarului. Îl simțiră muzicanții că e doldora de parale și bun de plată în seara aceea și că e în pasă bună, iar Mița arăta nemaipomenit. Unde mai pui că în componența orchestrei, un lăutar oacheș se legăna de mama focului cu vioara în mînă și nu-și mai lua privirea de la ea. O simțise că e din același neam cu el și că prin venele lor curge același singe năbădăios. După cîteva cîntece neîntrerupte, violonistul veni în dreptul microfonului și anunță că menuetul de „Bocherini" îl va executa în onoarea „domnișoarei" care le-a onorat localul.

Vlad, să mănînce jar și mai multe nu ; i se adresă partenerei :

— Tu ai avut de-a face cu el ?

— Habar n-am, Vlăduțule, se dezvinovăți fata.

— Nu minți, tu îl cunoști, nu-și permitea să te provoace în halul ăsta și să-și bată joc de mine... Pînă una alta, te rog să lei loc pe scaunul celălalt și să-i întorci spatele.

Șeful de orchestră veni după ce violonistul își încheie „recitalul", să potolească spiritele. Se înființă lîngă masă și chelnerul din local încercînd, la rîndu-i, să nu dea extindere conflictului, zicînd :

— Vă rog să faceți comanda și n-aveți nici o grijă, la noi vă veți simți bine. Toată seara Vlad stătu ca pe ghimpi, vorbea monosilabic și strecura printre dinți numai injurii, nu admise nimănui s-o ia la dans pe Mița, dar nici el nu se încumetă să iasă pe ring, întrucît diferența de statură îl dezavantaja și ar fi dat ocazia să producă ilaritatea consumatorilor.

— Uite, mă fato, cum mi-ai stricat tu toată seara, eu care vreau să te iau de nevastă și să te fac cucoană !

EUGEN TEODORU

(Va urma)

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

O nouă prezență a Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, la Timișoara !

În ziua de 11 iunie, cu începere de la orele 11, membrii cenaclului vor petrece în sala Olimpia „Un miez de zi cu tineretul timișorean".

În fața unui public de excepție, bun cunoscător al muzicii tinere, cenaclul va fi prezent într-o prestigioasă componență : Mircea Vintilă, Valeriu Sterian, Florian Pittiș, Evandro Rossetti, Mihail Stan, Eugen Cristea, Adrian Ivanițchi, Victor Socaciu, Nicu Alifantis, Nicu Vladimir. Alături de ei se vor afla reprezentanții unui nou val în muzica tînără : Vasile Șeicaru, Maria Naghi, Adrian Dușu, Nicolae Moranciu, formația Opinia. Ne străduim ca la această întîmplare literar-artistică să participe și alți reprezentanți ai poeziei și muzicii tinere.

Rețineți : în ziua de 11 iunie, cu începere de la orele 11, „Un miez de zi cu tineretul timișorean" !

Dar mai înainte de a se întîlni cu publicul din Timișoara, Cenaclul Flacăra va răspunde invitației organelor de partid și de stat din Făget (județul Timiș) unde va susține un spectacol în ziua de 10 iunie, orele 21.

Iar luni, 12 iunie, la Reșița, cu începere de la orele 19,30, la Teatrul de vară, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va organiza o nouă întîmplare literar-artistică.

racul

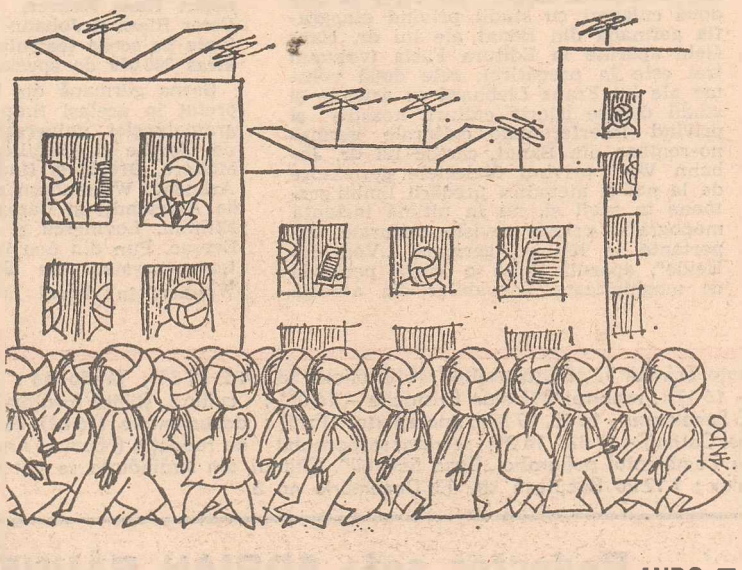

ANDO

Microfabule

OPȚIUNI

Un cui cugeta :
Decît la coșciug,
Mai bine mata
Mă pune la... jug !

Un altul țîfnos
Cu vîrful pe dos :
Decît cui de jug,
Mai bine-n... coșciug !

ZBOR

O Frunză luată de Vînt
Privea cu dispreț spre pămînt.
Deodat se opri însă Vîntul
Și rise la urmă Pămîntul.

— — — — — —

Cînd zboru-mi depinde de... Vînt !

ARICIUL

Voind a fi prietenos,
El pielea și-a întors... pe dos.

— — — — — —

Sfîrșind ori de Vulpoi mîncat,
Ori... autoînțepat !

ARCADIE CHIRȘBAUM

1848 — 1948 — 1978

Proprietar ireversibil:

NAȚIUNEA ROMÂNĂ

Ceea ce se știe încă o dată să se mai știe,
Prea fireasca logică rămînă prea fireasca logică :
România nu este și nu va fi colonie
Nici politică, nici economică, nici ideologică.

România sieși își este stăpînă,
Muncește o mînă și duce piinea la gură aceeași mînă,
Așa este, așa e moral să rămînă ;
Proprietar ireversibil : Națiunea română.

A noastră este partea noastră de planetă vie,
Al nostru simțul nostru care iubește, care trudește și care critică,
România nu este și nu va fi colonie
Nici economică, nici ideologică, nici politică.

România sieși își este stăpînă,
Muncește o mînă și duce piinea la gură aceeași mînă,
Așa este, așa e moral să rămînă,
Proprietar ireversibil : Națiunea română.

Ca o izbîndă a Păcii și a voinței de armonie,
Cu tandrețe energică trecînd prin Era atomică,
România nu este și nu va fi colonie
Nici politică, nici ideologică, nici economică.

România sieși își este stăpînă,
Muncește o mînă și duce piinea la gură aceeași mînă,
Așa este, așa e moral să rămînă,
Proprietar ireversibil : Națiunea română.

Ai noștri sînt munții Carpați și-a noastră Româna cîmpie,
A noastră e partea noastră de Cosmos și partea noastră de melancolie,
Al nostru clopotul Putnei care bate a amintire și-a întemeiere,
A noastră datoria față de Bătrînețe și față de Copilărie,
Ale noastre : amintirea Bălcescului, fluierul lancului,
sceptrul lui Cuza și pe vecie
Al nostru e grîul, a noastră datoria de-a face și dreptul de-a cere,
Ale noastre fabricile, rădăcina accesului celor mulți la putere,
Partea noastră de Mare Neagră, cu nepotolita ei frenezie,
Leagănul copilului și dragostea tinerilor și toiagul bătrîneților care trec în tăcere,
Împrejurarea că toți cetățenii români, de oricare sînge și semințe,
Egali sînt în fața destinului, a problemelor, a muncii, în iubire și în frăție,
Conștiința că sîntem stăpîni, iar nu toleraților unor contracte planetare de închiriere,
Substanța din statuia poetului și pînza tricolorului care flutură pe Primărie,
Apele țării, amintirea Daciei felix și materia cenușie
Aflată sub frunțile noastre ca semn de virtute și de avere,
Al nostru e Buerebista, în amintirea de peste milenii, cu duhul împrăștiat pe moșie,
Al nostru e socialismul pe care-l zidim pe pămîntul patriei, gong al noilor ere,
A noastră e Catedrala Reîntregirii din dulcea și sfînta Alba Iulie,
Dragostea dintre părinți și copii, și dragostea dintre soț și soție,
Problemele noastre, întrebările, necazurile și dezastrele-nvinse cu bărbăție,
Cimitirele eroilor, dealurile cu struguri, podurile cu nuci, poliţele cu gutui și mireasma de mere,
Visul de-a face din oameni — oameni și din patrie — patrie în plină și meritată putere,
Clădirea Parlamentului de pe Dealul de la Mitropolie,
Sudoarea ce curge și rodul ce iese din exploatările miniere,
Masa la care Președintele se așază, gîndește, hotărăște și scrie
Și Cîrma însăși a Patriei, de-nțelepciune, de îndrăzneală și de energie,
Cabinetul însuși de lucru al Omului nostru de omenie,
Canalele de comunicație prin care poporul află că are temeiul să spere,
Armata română care-ți apără Revoluția, liniștea și hotarele, România,
Tu însăți, România, îți aparții numai ție,
Toate de la-nceput și pîn-la sfîrșit, de sus și pînă jos, să se știe,
Sînt proprietate ireversibilă, moștenire, construcție și sfîntă avere
A unei țări care nu e și nu va fi colonie
Din nici un punct de vedere.

România sieși își este stăpînă,
Muncește o mînă și duce piinea la gură aceeași mînă,
Așa este, așa e moral să rămînă :
Proprietar ireversibil — Națiunea română.

ADRIAN PĂUNESCU ■

„Niciodată viața spirituală a germanilor din vestul României nu a fost atît de bogată și diversificată"

(Urmare din pagina 1)

vind noile cercetări ale lui Hans Kehrer, va apărea la Editura Kriterion din București. Același Hans Kehrer a dramatizat dealtfel acest reușit roman autobiografic și teatrul nostru german de stat a jucat piesa „Meșterul Iacob și copiii săi" deja de 50 de ori și întotdeauna în fața unei săli pline. Interpreta principală, Adele Radin, a fost onorată cu un valoros premiu la recentul festival al teatrelor în limbile naționalităților conlocuitoare, desfășurat la Sf. Gheorghe. Redacția germană a televiziunii române — pentru noi germanii care trăim și muncim cot la cot cu frații noștri români, maghiari și sîrbi pe aceste meleaguri, este deja un fapt aproape cotidian că televiziunea română din București transmite săptămînal 120 de minute în limba noastră maternă! — a înregistrat piesa lui Hans Kehrer pentru a fi transmisă pentru întreaga țară. Cum din viziunea noastră nu merită să insistăm asupra faptului, că noi l-am sărbătorit pe Adam Müller-Guttenbrunn la el acasă cu o expoziție memorială permanentă, refăcută, cu o sesiune științifică a cenaclului literar de limba germană care îi poartă numele și care activează pe lîngă Asociația scriitorilor din Timișoara, cu un reușit spectacol al teatrului nostru german și cu o adunare festivă, la care a participat și președintele Consiliului oamenilor muncii de naționalitate germană din Republica Socialistă România, dr. Eduard Eisenburger. La aceste manifestări au asistat peste 1 000 de persoane din întregul Banat precum și din Capitală.

Nu am amintit cîte studii privind viața și opera lui Adam Müller-Guttenbrunn au apărut în ziarele și revistele de limba germană din patria noastră — avem bineînțeles și așa ceva! — fiindcă Editura Kriterion din București intenționează să editeze un amplu volum, care va cuprinde cele mai reușite studii apărute în cursul anului 1977, cînd noi l-am omagiat pe Adam Müller-Guttenbrunn. Dealtfel, nici activitatea editorială în limba germană nu o putem compara cu acele timpuri de așa-zisă glorie. Între cele două războaie mondiale au apărut la noi în Banat doar cîteva cărțulii de literatură în tiraje aproape particulare, neglijabile. Iar azi, în patria noastră se tipăresc anual în limba germană circa 100 de titluri de cărți în afara manualelor școlare. Tirajele cărților editate la Kriterion, Facla, Dacia, Albatros și Ion Creangă sînt foarte frumoase, dacă ținem cont de numărul populației de naționalitate germană din România. Tirajele anuale ale Editurii Kriterion, de exemplu, depășesc 130 000 de exemplare.

Alt argument în favoarea afirmației mele, privind bogăția vieții spirituale a germanilor din vestul României: primele culegeri de studii despre folclorul, istoria și cultura șvabilor din Banat au apărut tot în ultimii ani, deci tot cu ajutorul statului socialist român, care, cică „ne asimilează forțat". Mă refer la cele două culegeri cu studii privind etnografia germană din Banat ale lui dr. Hans Gehl apărute la Editura Facla (volumul trei este în pregătire), cele două volume ale lui Franz Liebhard cu articole și studii despre istoria culturii noastre și privind interferențele culturale germano-române din Banat, cărțile lui dr. Johann Wolf privind dialectele germanice de la noi și metodica predării limbii germane în școli și, nu în ultimă instanță, monografia primei reviste culturale importante în limba germană „Von der Heide", apărută după o lungă perioadă de maghiarizare a șvabilor din această parte a țării noastre, lucrare realizată de lectorul universitar Walter Engel și care se află sub tipar împreună cu monografia prestigioasei reviste „Romänische Revue" de același autor.

O altă întrebare firească: cînd au mai avut germanii din Banat un teatru profesionist subvenționat de stat? Recent acest merituos ansamblu și-a sărbătorit cu un simpozion omagial și o săptămînă festivă 25 de ani de existență. O săptămînă întreagă în fiecare seară un spectacol pe singura scenă germană de sine stătătoare subvenționată de stat în afara spațiului lingvistic german! În total: 180 de premiere și aproape 2 milioane de spectatori! Cred că acum orice alt comentariu este de prisos. Tot în această ordine de idei trebuie subliniat faptul că dramaturgia germană din Banat se naște practic abia după înființarea teatrului, deci se dezvoltă în ultimul sfert de veac. Ce s-a scris între cele două războaie mondiale și imediat după război au fost, dacă facem abstracții de J. N. Preyer și N. Schmidt, în general piesuțe de prost gust și cîteva piese într-un act, mai mult sau mai puțin reușite. Prima premieră pe scena noastră cu o piesă scrisă de un autor german din România a avut loc în anul 1957. De atunci s-au jucat 16 piese, la care se adaugă mai multe programe de estradă cu texte în limba germană literară și în dialect șvăbesc, realizate de autori din Timișoara. Piesele autorilor noștri Hans Kehrer, Ludwig Schwarz, Peter Riesz și Johann Szekler au fost reluate pe scena teatrului de 850 de ori, au atras 260 000 de spectatori.

Scena germană din Timișoara a interpretat în același timp marile valori ale dramaturgiei universale, cum ar fi piese de Goethe și Schiller, Shakespeare și Molière, Brecht și Hauptmann, O'Neill și Arbuzov, Weisenborn și Vampilov, dar și de Alecsandri și Caragiale, Sebastian și Eftimiu, Lovinescu și Voitin, Baranga și Everac. Pun din nou întrebarea : cînd un teatru german din România a jucat la Weimar, în orașul lui Goethe, celebrul Urfaust? Acest prim turneu a apărut multora ca o senzație, ca o surpriză, ca un fapt ieșit din comun.

Subliniez totodată că viața noastră spirituală, specificul nostru, care încep cu chirvaiul șvăbesc și se termină cu tradiționala paradă a portului — din primăvară pînă toamna tîrziu au loc circa 100 de asemenea manifestări folclorice tradiționale — sînt profund integrate în viața spirituală a întregii țări, în promovarea generală a construirii unei societăți noi, din România. Subliniez, însă, mai ales pentru acei care nu vor să înțeleagă acest lucru, că specificul nostru, deci specificul național, de limbă, de tradiții și obiceiuri, de mod de viață, rămîne nealterat. Tot așa ar fi absurd să se creadă că pe noi germanii din România nu ne interesează viața spirituală din țările cu limba germană ca limbă de stat. Avem multiple posibilități oficiale sau particulare să întreținem asemenea relații, să cunoaștem căile de dezvoltare în artă, în literatură, chiar și în știință.

Ne apare deci de la sine înțeles că avem un teatru al nostru, este natural că putem învăța în limba noastră maternă, că putem cînta pe scenele căminelor culturale vechile noastre cîntece populare, că putem cultiva și îmbogăți obiceiurile noastre după bunul nostru plac, și citeodată ni se pare că studiourile de radio din București și Timișoara au emis dintotdeauna în limba germană pentru populația germană, că practic în fiecare librărie se găsesc cărți în limba germană, și înainte de toate, cărți ale autorilor germani din România etc. Trebuie menționat că nu a fost întotdeauna așa, că faptele concrete amintite de mine sînt argumente palpabile ale unei politici naționale drepte în patria noastră socialistă, care, slujind omul și omenirea, respectă sensibilitatea și specificul fiecărei naționalități. Cu alte cuvinte: cine dorește să trăiască în România ca german și să rămînă german pe plaiurile lui natale, o poate face. Nimeni nu-l deranjează. Dimpotrivă !

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : publicistică social-politică (L. Timbus, I. Purcaru, L. Nițescu — 16 17) ; reportaj (Nicolae Cristache — 16 06) ; cultură, știință, învățămînt, sport (T. Octavian, N. Ionescu — 16 19, 16 06) ; scrisori, anchete cetățenești (M. Nedelea, E. Seceleanu — 16 18, 17 87) ; fotoreportaj (1595) ; documentare (16 23) ; cenaclu, administrație (17 78 82 și interior 17 83) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsenie — 17 63 16 și interior 17 86) ; redactor șef — 18 22 96 și interior 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box 136–137 telex : 1 12 26 București str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI: 2 LEI

41305